

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษา และวิเคราะห์การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A study and analysis for the development of sustainable

agro-tourism and service industry in northeastern Thailand.

บศิ ปุณยานันท์

ปณัทร เรืองเชิงชุม

สุพัตรา สร้อยเพชร

อมรรวรรณ รั้งกุล

อังค์วรา ณ สุนทร

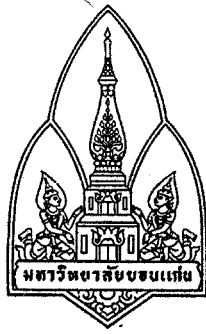
วจ
G
156.5
.A3
ร451

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

ISBN 978 - 974 - 13 - 6368 - 1

C-1

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การศึกษา และวิเคราะห์การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการ
การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A study and analysis for the development of sustainable
agro-tourism and service industry in northeastern Thailand.

บตี ปุษยานันท์
ปณัฑพร เรืองเชิงชุม
สุพัตรา สร้อยเพชร
อมรรวรรณ รังกุล
อังคั้วรา ณ สุนทร

.b13312261
-116662854

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยประเภททุนอุดหนุนทั่วไป

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

ISBN 978-974-13-6368-1

ชื่อเรื่อง	การศึกษาและวิเคราะห์การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
คณะผู้วิจัย	บศิ ปุษยานันท์ ปณัทพร เรืองเชิงชุม สุพัตรา สร้อยเพชร อมรรวรรณ รังกุล อังกัวรา ณ สุนทร
หน่วยงานหลัก ที่รับผิดชอบงานวิจัย	วิทยาเขตหนองคาย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
แหล่งเงินทุน	ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภททุนอุดหนุนทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประจำปี 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบถึงข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ประกอบกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว บทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการท่องเที่ยว การส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว ตลอดจนเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนท้องถิ่นเกิดความต้องการลงทุนประกอบอาชีพธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อันจะช่วยเกิดการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นนั้นอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการส่งเสริม และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจ ให้เป็นไปตามแผนของการประกอบอาชีพบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายใต้กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนด โดยมีกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 300 ราย และผู้ประกอบการทั้งสิ้น 30 ราย ผลจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเชิงเกษตรส่วนใหญ่มีระดับอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.51 ปี และมักจะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.67 โดยมีระดับรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยคือ 24,485.67 บาท สำหรับวัตถุประสงค์หลักๆของการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกล่าวว่าเป็นการเดินทางเพื่อพักผ่อน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเดินทาง

โดยการใช้จ่ายส่วนตัว หากว่าจะต้องมีการพักแรมก็จะนิยมพักแรมยังโรงแรม เกสต์เฮ้าส์ หรือ บังกะโล โดยทั้งนี้จะมีค่าใช้จ่ายในการพักแรมอยู่ประมาณ 780.31 บาทต่อวัน และโดยส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่าควรส่งเสริมให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับการศึกษามิฉะนั้นของทัศนคติความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนพบว่า ปัจจัยด้านการคมนาคม ปัจจัยด้านระบบสาธารณูปโภค หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านธุรกิจการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ปัจจัยด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ปัจจัยด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว และปัจจัยด้านสภาพของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจในระดับมาก และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพพบว่า ระดับอายุ การประกอบอาชีพ และวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน แต่ในขณะที่ระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแต่อย่างใด

สำหรับแนวทาง หรือหัวข้อที่สมควรที่จะต้องได้รับการพัฒนาโดยเร่งด่วนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนคือ 1. ราคาสินค้า หรืออัตราค่าบริการ ในแหล่งท่องเที่ยว 2. การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติ 3. ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว 4. มาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 5. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น 6. ความรู้ที่ได้รับจากการเยี่ยมชม 7. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่จอดรถ สุขา ระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ 8. การเข้าถึง/การคมนาคม 9. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว และ 10. การประชาสัมพันธ์

คำสำคัญ ของโครงการวิจัย

การเกษตร การพัฒนา อุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แผนพัฒนาธุรกิจ

Research Title	A study and analysis for the development of sustainable agro-tourism and service industry in northeastern Thailand
Researchers	Bodee Putsyainunt Pranatporn Ruangchoengchum Supattra Sroyetch Amornwan Rangkoon Angwara Na Soontorn
Head Office	Khon Kaen University, Nong Khai Campus
Financial Support	Khon Kaen University Research Budget Fiscal Year 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were to examine the opinions and satisfaction of tourists regarding factors that influence the effectiveness of agro-tourism in the upper Northeastern region of Thailand and to obtain some general background information of agro-tourism in the region. The respondents were 300 agro-tourists and proprietors of 30 agro-tourism related businesses. From the findings, the average age of the tourists was 31.51 years, almost all ran their own business, and the average income was 24,485.67 baht per month. The main purpose of travelling was for relaxation, the main mode of transport was by private car, almost all stayed in hotels, guest houses or bungalows, and spent on average 780.31 baht per night. Most tourists stated that the government should encourage and support the upper northeastern region as an agro-tourism centre. The tourists believed that the following were highly satisfactory aspects of agro-tourism: ease of access, facilities and amenities, souvenirs, officer services, government policies and location of tourist site. The age, career, and education level were found to have some bearing on the opinions and satisfaction of the tourists, although the level of income did not. The tourist respondents also believed that agro-tourism needs to have a development plan focusing on the following aspects: 1. Price level; 2. Increased local awareness of tourism issues, such as natural campaign; 3. Local awareness of tourism

such as cleanliness and safety; 4. Increased local awareness of tourism issues, such as tourist safety; 5. Local guides; 6. Local information sources; 7. Facilities and amenities; 8. Access to sites; 9. Local tourist attractions, and 10. Promotion of local tourist sites.

Key Words

Agricultural, Development, Agro tourism and Service Industry, Business plan

กิติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จล่วงไปด้วยดี โดยการสนับสนุนงบประมาณจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในส่วนของทุนอุดหนุนทั่วไป ประจำปี พ.ศ. 2549 โดยคณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อ วาบุภักตร์ ตลอดจนคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำปรึกษาการทำวิจัยในครั้งนี้ อีกทั้งขอขอบพระคุณศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวจังหวัดหนองคายที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อในเรื่องของข้อมูล ตลอดจนผู้ให้ข้อมูลต่างๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ ขอขอบคุณ Mr. Jon M. Warren ในการช่วยตรวจสอบบทความภาษาอังกฤษ และที่ขาดไม่ได้คือนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย ที่ช่วยเหลือในด้านการเก็บข้อมูล และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันชัย สุ่มเล็ก ผู้ซึ่งให้สนับสนุนให้ทีมงานได้ทำงานวิจัยดังกล่าวจนสำเร็จได้ด้วยดี ทางคณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามข้างต้นมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2550

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
สารบัญเรื่อง	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
ขอบเขตของการวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง	
ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	4
ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด	5
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
สมมติฐานการวิจัย	22

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีการวิจัย	
สถานที่ดำเนินการวิจัย	23
ประชากร และการสุ่มตัวอย่าง	23
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	24
บทที่ 4	
ผลการวิจัย	
ข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น อุตรธานี หนองคาย และเลย	27
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การเดินทาง และการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจังหวัดขอนแก่น อุตรธานี หนองคาย และเลย	36
ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร	40
ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในส่วนของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	42
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	64
แนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน	72
ข้อมูลเกี่ยวกับภาครัฐกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	75
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน	85
บทที่ 5	
สรุป และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	91
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	105
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	107

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

หน้า

เอกสารอ้างอิง

108

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1. แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2547-2551

ภาคผนวก 2. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	เกณฑ์ในการตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ	25
ตารางที่ 2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุของนักท่องเที่ยว เชิง เกษตร จำแนกตามจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย	29
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามลักษณะการประกอบอาชีพ	30
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามลักษณะวุฒิการศึกษา	32
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว	34
ตารางที่ 6	แสดงรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว	38
ตารางที่ 7	แสดงรูปแบบการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว	39
ตารางที่ 8	แสดงทัศนคติของนักท่องเที่ยว ที่ระบุความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิง เกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนโดยภาพรวม	43
ตารางที่ 9	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อปัจจัยด้านการ คมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด	46
ตารางที่ 10	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อปัจจัยด้าน สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนโดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด	49
ตารางที่ 11	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อภาครัฐกิจ / สินค้าที่ ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนโดย จำแนกออกเป็นรายจังหวัด	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 12	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด 55
ตารางที่ 13	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด 58
ตารางที่ 14	แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด 61
ตารางที่ 15	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับอายุกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 65
ตารางที่ 16	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 67
ตารางที่ 17	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 69
ตารางที่ 18	แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 71
ตารางที่ 19	แสดงลำดับหัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยภาพรวม ซึ่งเรียงลำดับจาก มาก ไปน้อย (อันดับที่ 1 ถึง อันดับที่ 10) 72
ตารางที่ 20	แสดงลำดับหัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด ซึ่งเรียงลำดับจาก มาก ไปน้อย (อันดับที่ 1 ถึง อันดับที่ 10) 74
ตารางที่ 21	แสดงความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 85

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1	แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด	21
แผนภาพที่ 2	แสดงแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา พ.ศ. 2547 - 2551	111

บทที่ 1
บทนำ
(Introduction)

ความสำคัญ และที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย (Research Problem)

ธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับได้ว่าเป็นอุปทานทางการท่องเที่ยวอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้บริการอำนวยความสะดวกโดยตรงแก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถ้าแหล่งท่องเที่ยวใดสามารถตอบสนองนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวได้มากที่สุดย่อมส่งผลให้ธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นประสบความสำเร็จ แต่ในขณะเดียวกันถ้าหากแหล่งท่องเที่ยวใดถึงแม้เคยประสบความสำเร็จในการท่องเที่ยวมาแล้วในอดีต แต่ได้ละเลยถึงการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน มุ่งแต่จะพัฒนาเพื่อเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ก็จะประสบถึงกาลอวสานในไม่ช้า ก็จะพลอยทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้นถึงกาลอวสานไปด้วย นอกจากนี้ในบางโอกาสธุรกิจท่องเที่ยวในตัวเองก็เป็นตัวดึงดูดใจให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวได้ ซึ่งธุรกิจการท่องเที่ยวหมายถึงการดำเนินธุรกิจให้บริการท่องเที่ยว แก่นักท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวอันจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ โดยหวังได้รับผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจเป็นถึงตอบแทนดังนั้นธุรกิจท่องเที่ยวจำเป็นต้องให้บริการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งคุณภาพของการให้บริการท่องเที่ยวหมายถึงมาตรการวัดระดับการให้บริการการท่องเที่ยวว่าตรงกับความคาดหวังของผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด

ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องทำการศึกษาถึงการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน โดยจะทำการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย (Objective of Study)

1. เพื่อศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ประกอบการในการพัฒนาธุรกิจของตนเองสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการบริการในระดับสากล

4. เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนท้องถิ่น เกิดความต้องการลงทุนประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน อันจะช่วยเกิดการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นนั้นอย่างยืนยาวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจให้เป็นไปตามปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายใต้กฎหมาย และมาตรฐานที่กำหนด

ขอบเขตของโครงการวิจัย (Scope of the Study)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการในส่วนของการตลาด (4 Ps) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แผนการผลิตสินค้าและบริการ แผนการจัดการองค์กรโดยการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการให้บริการจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายภาครัฐที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Results)

1. ได้แผนปฏิบัติการ การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. ทราบถึงองค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจให้บริการจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว
3. ทราบถึงบทบาทของรัฐบาลด้านนโยบายการท่องเที่ยวที่สนับสนุนผู้ประกอบการท่องเที่ยวพัฒนาธุรกิจของตนเองสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการบริการในระดับสากล
4. ได้แนวทางการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความต้องการลงทุนประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

นิยามศัพท์ (Definition of Term)

ในการวิจัยครั้งนี้ ทางผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เพื่อให้เหมาะสมกับงานวิจัย ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	หมายถึง	แหล่งที่มีการบริการ และดำเนินงานด้าน ทำนา ทำสวนไม้ดอก สวนผลไม้ สวนครัว สวนสมุนไพร ปศุสัตว์ และงานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายผลผลิตทางการเกษตร
แผนธุรกิจ	หมายถึง	แผนที่ประกอบด้วย แผนการตลาด แผนการผลิต และแผนการจัดการองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
อุตสาหกรรมบริการ	หมายถึง	อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ การอำนวยความสะดวก ฯลฯ
การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	หมายถึง	การนำทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศมา จัดเป็นกิจกรรม หรือจัดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวใน แหล่งที่มีการบริการ และดำเนินงานด้านการทำนา ทำสวนดอกไม้ สวนผลไม้ สวนครัวสวนสมุนไพร ปศุสัตว์ และเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการขายผลผลิตทางการเกษตร
อุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	หมายถึง	ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ที่พักแรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บริษัทจัดนำเที่ยว มังสุเทศน์ การคมนาคมขนส่ง และธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	หมายถึง	การท่องเที่ยวโดยเน้นความสมดุลระหว่างการพัฒนา กับการอนุรักษ์ แลการมีส่วนร่วมของชุมชน
ผู้ประกอบการ	หมายถึง	ผู้เป็นเจ้าของกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ที่พักแรม แหล่งท่องเที่ยว ธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึก
ความพึงพอใจ	หมายถึง	ทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการได้รับบริการจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีอยู่ 5 ระดับ กล่าวคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

บทที่ 2

การตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(Review of Related Literature)

ในการวิจัยครั้งนี้ ทางคณะวิจัยได้ทำการค้นคว้าเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความกระจ่างในปัญหา และการดำเนินงานวิจัย โดยเนื้อหาของเอกสารจะครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

1. ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด หนองคาย อุดรธานี เลย ขอนแก่น
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
4. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการคิดค้นเอาทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศมาจัดกิจกรรม หรือจัดเป็นรูปแบบทางการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจ และอยากเดินทางไปเที่ยว การขยายเส้นทางทางการท่องเที่ยว และเป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็น การอนุรักษ์ และการให้ความรู้ในคุณค่าของภูมิปัญญาของเกษตรกรไทย ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จำแนกประเภททรัพยากรทางการเกษตรออกเป็น 7 กิจกรรม ดังนี้

1. การทำนา การทำนาปี/ปรัง การทำนาหว่านน้ำตม การทำนาขั้นบันได พิพิธภัณฑข้าว ความรู้เรื่องข้าวสายพันธุ์ต่างๆ ประเพณีพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมการกินข้าวไทย เป็นต้น
2. การทำสวนไม้ตัดดอก การทำสวนดอกไม้เพื่อตัดดอกขายทุกชนิด เช่น สวนกุหลาบ ฟาร์มกล้วยไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับนานาชนิด รวมถึงไร่ทานตะวัน
3. การทำสวนผลไม้ การทำสวนผลไม้ทุกประเภท รวมทั้งการทำวนเกษตร การทำเกษตรแผนใหม่ และการทำสวนผสม
4. การทำสวนผัก สวนครัว การปลูกพืชสวนครัวทุกประเภท รวมถึงการทำไร่ผัก ไร่ถั่ว ไร่ข้าวโพด เป็นต้น

5. การทำสวนสมุนไพร การปลูกพืชสมุนไพรนานาชนิด เพื่อใช้เป็นอาหารเสริมพืชผักสวนครัวข้างบ้าน เพื่อใช้เป็นเครื่องคั้น เพื่อใช้เป็นเครื่องสำอาง และเพื่อใช้ในการแพทย์แผนไทย
6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ การเลี้ยง และการขยายพันธุ์สัตว์เศรษฐกิจนานาชนิด อาทิ การเลี้ยงไหม การทำฟาร์มผึ้ง การทำฟาร์มปลา การเลี้ยงหอยแมลงภู่ เป็นต้น
7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่างๆ การจัดงานเพื่อส่งเสริมการขายผลผลิตทางการเกษตร อาทิ เช่น มหกรรมไม้ดอกไม้ประดับ งาน เทศกาลลำไย เทศกาลกินปลา เป็นต้น

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัด

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองคายอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 615 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 7,332 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดแม่น้ำโขงมากที่สุดเป็นระยะทาง 320 กิโลเมตร เหมาะแก่การทำเกษตรกรรมและประมงน้ำจืด ทั้งยังเป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถเดินทางข้ามไปเที่ยวยังฝั่งลาวได้โดยสะดวก มีวัดวาอารามและวัฒนธรรมวิถีชีวิตชาวบ้านที่น่าสนใจ โรงแรมที่พักที่สะดวกสบาย หลากหลายไปด้วยอาหารและสินค้าของฝาก ล้วนเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาเยือนเมืองริมโขงแห่งนี้ โดยจังหวัดหนองคายมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับแม่น้ำโขงซึ่งเป็นพรมแดนระหว่างไทย-ลาว
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดอุดรธานี สกลนคร
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดนครพนม
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดเลย

เนื่องจากจังหวัดหนองคายมีภูมิประเทศติดกับแม่น้ำโขง ทำให้มีฝนตกชุกในฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ในฤดูหนาวราวเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์จะมีอากาศหนาวเย็นเนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่สูง อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 11 องศาเซลเซียส ส่วนในฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเมษายนอากาศจะร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 35 องศาเซลเซียส

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดอุดรธานี

จังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางการคมนาคม และการท่องเที่ยวทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดยเฉพาะภาพของการเป็นดินแดนแห่งวัดป่า ประตูสู่ประเทศลาว ดินแดนอินโดจีน และยังเป็นดินแดนที่มีอารยธรรมเก่าแก่แห่งหนึ่งของโลก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมีหัตถกรรมผ้าจิดที่มีชื่อเสียง จังหวัดอุดรธานีมีเนื้อที่ประมาณ 11,730 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอหนองวัวซอ อำเภอหนองหาน อำเภอบ้านผือ อำเภอบ้านดุง อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอเพ็ญ อำเภอน้ำโสม อำเภอกุฉินชัย อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ อำเภอทุ่งฝน อำเภอสร้างคอม อำเภอไชยวาน อำเภอหนองแสง อำเภอนาขุม อำเภอพิบูลย์รักษ์ กิ่งอำเภอภูแก้ว และกิ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคม โดยจังหวัดอุดรธานีมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดหนองคาย
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น และกาฬสินธุ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดสกลนคร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดเลย และหนองบัวลำภู

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดเลย

จังหวัดเลยเมืองท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่โอบล้อมด้วยภูเขาสลับซับซ้อนท่ามกลางสายหมอกปกคลุมเหนือยอดภู จุดมไปด้วยพีชพรรณป่าไม้โบราณชนิดที่รู้จักกันดีคือ ภูกระดึง ภูหลวง และภูเรือ อากาศอันเย็นสบาย ภูมิประเทศที่งดงาม ประเพณีวัฒนธรรมอันแตกต่างไปจากถิ่นอื่นซึ่งได้แก่การละเล่นผีตาโขน จังหวัดเลยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 520 กิโลเมตร มีพื้นที่ 11,424 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ริมฝั่งแม่น้ำโขง ในอดีตนั้นเป็นเพียงชุมชนเล็กๆ ของอาณาจักรที่มีความรุ่งเรืองควบคู่กับกรุงศรีอยุธยาของไทย ภายหลังอาณาจักรล้านช้างเริ่มอ่อนแอลง จึงมาขึ้นอยู่กับกรุงศรีอยุธยา ต่อมาชุมชนนี้ได้รับการยกฐานะเป็นเมืองเลยในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จังหวัดเลยแบ่งการปกครองออกเป็น 12 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองเลย วังสะพุง ปากชม เชียงคาน ท่าลี่ ภูเรือ ด่านซ้าย ภูกระดึง นาแห้ว นาด้วง ภูหลวง ผาขาว กิ่งอำเภอเอราวัณ และกิ่งอำเภอหนองหิน โดยจังหวัดเลยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดหนองคาย และจังหวัดหนองบัวลำภู
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดพิษณุโลก

ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่นซึ่งเริ่มก่อตั้งเป็นเมืองมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 1 อายุเพียงแค่สองร้อยกว่าปี แต่ที่จริงแล้วจังหวัดขอนแก่นดินแดนบนที่ราบสูงแห่งนี้มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานมากไม่ว่าจะเป็นทางธรรมชาติ หรือทางอารยธรรม ดังที่มีการค้นพบซากสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์อายุนับล้านปี พบชุมชนเมืองโบราณสมัยก่อนประวัติศาสตร์หลายแห่ง ตลอดจนปราสาทขอมสมัยพุทธศตวรรษที่ 18 ด้วยอารยธรรมที่สั่งสมมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ สิ่งที่พบที่นี้ไม่ว่าจะเป็น วัฒนธรรม ประเพณี โบราณสถานต่างๆ จึงล้วนเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนให้ทราบความเป็นมาของคนไทย และชาติไทย ขอนแก่นไม่เพียงจะเป็นศูนย์กลางของภาคอีสานโดยเหตุผลทางภูมิศาสตร์เท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและเทคโนโลยี ด้วยเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ภายในอำเภอเมืองรถโดยสารประจำทางวิ่งบริการหลายสาย มีที่พักบริการหลายระดับตั้งแต่ห้องพักราคาย่อมเยา ไปจนถึงโรงแรมระดับห้าดาว สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมศักยภาพทางการท่องเที่ยวด้วย ขอนแก่นมีพื้นที่ประมาณ 10,885 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 20 อำเภอ 5 กิ่งอำเภอ โดยจังหวัดขอนแก่นมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับจังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู และเลย
ทิศใต้	ติดกับจังหวัดนครราชสีมาและบุรีรัมย์
ทิศตะวันออก	ติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ และมหาสารคาม
ทิศตะวันตก	ติดกับจังหวัดเพชรบูรณ์และชัยภูมิ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

อุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry)

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความหมายของ “ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ” ว่า หมายถึง อุตสาหกรรมใดๆ ที่จัดให้มีหรือให้บริการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรไทย มีค่าตอบแทนและหมายความรวมถึง ธุรกิจนำเที่ยว สถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจสำหรับนักท่องเที่ยว และการดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง ออกร้าน การเผยแพร่หรือดำเนินการอื่นใดโดยมีความมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยว อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีองค์ประกอบที่เด่นชัด 4 ประการ โดยเทียบกับอุตสาหกรรมการผลิตได้ดังนี้

“ โรงงาน ” หมายถึง แหล่งที่ผลิตสินค้าของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ พื้นที่ในการประกอบกิจการท่องเที่ยว

“ ลูกค้า ” หมายถึง นักท่องเที่ยวที่มาชมบ้านเมือง ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โดยสิ่งที่ได้รับคือ ความพอใจ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน การได้สิ่งแปลกใหม่ ความสะดวกสบาย การพักผ่อน และความทรงจำที่ประทับใจ สิ่งเหล่านี้คือ สินค้าที่โรงงานอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะต้องผลิตสนองความต้องการให้แก่ลูกค้า

“ สินค้า ” ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว มีข้อได้เปรียบคือ สินค้าสามารถนำมาขายได้เรื่อยๆ เช่น ความสวยงามตามธรรมชาติ สิ่งสวยงามที่เกิดจากการสร้างขึ้น วิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

“ การขนส่ง ” ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวซึ่งเป็นทั้ง “ โรงงาน ” และ “ สินค้า ” ไม่สามารถเคลื่อนที่ได้ นักท่องเที่ยวจึงต้องเดินทางมาซื้อสินค้าหรือบริการนั้น ณ แหล่งผลิตหรือโรงงานด้วยตนเอง

นักท่องเที่ยว (Tourist)

นักท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้นิยามความหมายโดยแยกเป็น

“ นักท่องเที่ยว ” (Tourist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักแรมของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราวตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป (มีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน) แต่ไม่เกิน 90 วัน เป็นการเดินทางไปโดยสมัครใจด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มิใช่การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารมาทางเรือสำราญทางทะเลแล้วไม่พักค้างคืนบนฝั่งก็จะไม่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยว และผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินก็จะไม่นับว่าเป็นนักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

“ นักทัศนจร ” (Excursionist) หมายถึง ผู้ที่เดินทางไปอยู่ในสถานที่อันมิใช่ที่พักแรมของตน ซึ่งเป็นการเดินทางไปอยู่ชั่วคราว ในระยะเวลาสั้นๆ ไม่ถึง 24 ชั่วโมง (ไม่ได้ค้างคืน) และเดินทางไปโดยสมัครใจ ด้วยวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตามที่มิใช่การไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ทั้งนี้ผู้โดยสารเรือสำราญทางทะเลที่พักแรมในเรือสำราญจะถูกนับว่าเป็นนักทัศนจร แต่ผู้โดยสารผ่านที่แวะพักเพื่อต่อเครื่องบินจะไม่นับว่าเป็นนักทัศนจร

นอกจากนี้ยังจะพบคำว่า “ ผู้มาเยือน ” (Visitor) ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ที่เดินทางเข้ามาในประเทศ โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยวหรือนักทัศนจรก็ได้ตามแต่จะตรงกับคุณสมบัติหรือนิยามในข้อใด

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวหรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางหรือท่องเที่ยว เพื่อความเพลิดเพลินสนุกสนานและเพิ่มพูนความรู้ตลอดจนทัศนคติที่กว้างขวางในแง่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยวเปรียบเสมือน “สินค้า” และเป็นสินค้าที่สามารถดึงดูด “ลูกค้า” หรือนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาซื้อถึงที่ตั้งของสินค้าได้อีกด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถจำแนกได้ตามลักษณะความต้องการของนักท่องเที่ยวได้เป็น 3 ประการดังนี้

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ หมายถึง สภาพทางกายภาพของธรรมชาติที่มีความสวยงามหรือน่าสนใจต่อการเดินทางไปชม

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่าที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นตามวัตถุประสงค์ และเพื่อประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกทางอดีต และที่ได้สร้างขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งมักมีลักษณะเป็นวัตถุ พื้นที่ หรือสิ่งก่อสร้าง แต่มีผลดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อาทิ อนุสรณ์สถาน เมืองโบราณ ปราสาทหิน พระราชวัง ถ้ำมือแดง อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ แหล่งโบราณคดีบ้านเชียง ฯลฯ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคม และการประพฤติปฏิบัติที่ยึดถือสืบทอดกันต่อมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (Tourism Industry) ไว้ว่า อุตสาหกรรมท่องเที่ยวประกอบด้วยกิจกรรมและการบริการสิ่งอำนวยความสะดวกทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคมขนส่ง ที่พักแรม ร้านอาหารและภัตตาคาร บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยว ร้านขายของที่ระลึก ความปลอดภัย การอำนวยความสะดวกในการเข้า-ออกเมือง การจัดการบริการอื่นๆ สำหรับนักท่องเที่ยว และการเผยแพร่โฆษณา

ราโพรพรรณ (2546) ได้อธิบายไว้ว่า หากนำทรัพยากรการท่องเที่ยวในท้องถิ่นมาจัดรูปแบบการท่องเที่ยวตามความสนใจของนักท่องเที่ยวในสมัยโลกไร้พรมแดนแล้ว สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวได้หลากหลาย ได้แก่ 1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) 2. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) 3. การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-tourism) 4. การท่องเที่ยวเชิง

ประวัติศาสตร์ (Historical-Tourism) 5. การท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ (Ethnic-Tourism) 6. การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) 7. การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports-Tourism) 8. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health-Tourism) 9. การท่องเที่ยวแบบพำนักระยะยาว (Long stay) 10. การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation-Tourism) 11. การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural & Traditional Tourism)

พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

การกระทำหรือสิ่งทีนักท่องเที่ยวแสดงออกมาทางร่างกาย ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางการท่องเที่ยว เช่น จำนวนวันพำนักของนักท่องเที่ยว เพื่อนร่วมเดินทาง รูปแบบการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยว เป็นต้น พฤติกรรมนักท่องเที่ยว ถูกกำหนดจากสิ่งกระตุ้น ความปรารถนา ความต้องการ และความคาดหวังของบุคคลต่างๆ ในสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยว สิ่งต่างๆเหล่านี้ได้แก่

- สิ่งกระตุ้นในการเดินทาง เช่น สิ่งต่างๆที่กระตุ้นความต้องการของนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น การแนะนำจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บริษัทนำเที่ยว หน่วยงานรัฐบาล
- ข้อกำหนดของบุคคลในสังคม เป็นลักษณะของข้อบังคับในการตั้งวัตถุประสงค์ของการเดินทางของนักท่องเที่ยวในรูปแบบที่แตกต่างกัน
- การเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบภายนอก กำหนดความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยวในการให้บริการของผู้ประกอบการ ภาพพจน์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่ผ่านมาของนักท่องเที่ยว ข้อจำกัดทางด้านราคาและเวลา เป็นต้น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

กองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ม.ป.ป.) กล่าวว่า ผลผลิตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว คือ บริการซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อเมื่อเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบริการมีดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resources) ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดให้ผู้คนเดินทางมาเยือนที่ท้องถิ่นนั้นๆ อันจะมีสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งงานเทศกาลและงานประเพณีประจำปีที่มีอยู่ในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ภูเขา น้ำตก ถ้ำน้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง) เป็นต้น

1.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถาน และศาสนา เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของงานพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่/สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมือง

2. ความปลอดภัย (Security) ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางการท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

2.1 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures) ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำ ประปา ระบบสื่อสารที่ทันสมัย เป็นต้น โดยปรกติแล้ว รัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกสบายของประชาชนในท้องถิ่น หรือหากเป็นการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาชนในท้องถิ่นก็ยังคงเป็นผู้ได้รับประโยชน์อย่างถาวร

2.2 สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) เป็นสถานที่ หรือบริการ ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในรูปของการประกอบการทางธุรกิจแต่ก็มีบริการของรัฐอยู่ในบางส่วนด้วย ดังนี้

3. การคมนาคม เมื่อผู้ซื้อเดินทางมาซื้อบริการถึงที่ผลิต การคมนาคมขนส่งทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศจะต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทั้ง 3 ทางคือ

3.1 ทางบก มีถนนที่พาหนะต่างๆผ่านเข้า - ออก ได้สะดวก หรือมีบริการรถไฟ

3.2 ทางน้ำมีท่าเทียบเรือและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ

3.3 ทางอากาศมีท่าอากาศยานทันสมัย มีสายการบินมาลงมาก

4. พิธีการเข้าเมือง และบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลาขระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการจองห้องพัก บริการขนส่งผู้ที่พัก เป็นต้น

5. ที่พักมีโรงแรมระดับต่างๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพ สะอาดและมีบริการตามมาตรฐานสากล
 6. ร้านอาหาร นอกจากจะมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้ว จะต้องถูกสุขลักษณะ มีบริการที่สุภาพ และมีการกำหนดราคาที่เหมาะสม
 7. บริการนำเที่ยว มีบริการนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอัตราค่ามัคคุเทศก์ และมีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว
 8. สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs) จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมการใช้จ่ายในพื้นที่ การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม การโฆษณาเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation)
 9. ภาพลักษณ์ (Image) เป็นตัวกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว หากมีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนแห่งความฝันของผู้ชายนักท่องเที่ยว ที่สนใจก็จะเป็นกลุ่มชายรักสนุก จึงควรฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมด้วยมรดกทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งความเพลิดเพลินในการจับจ่ายทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าปลอดอากร
- ทั้งหมดที่กล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จัก และสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศและภายในประเทศ

การวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ (2538) ในการวิเคราะห์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวมักจะกล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายสำหรับการท่องเที่ยว เวลาสำหรับการท่องเที่ยว และการตั้งใจที่จะท่องเที่ยว ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นตัวกำหนดที่สำคัญยิ่งต่อการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ องค์ประกอบเหล่านี้จึงเป็นกรอบกำหนดทิศทาง และขนาดของพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้แตกต่างกันออกไปตามข้อจำกัดที่คนมีรายได้สูง มีเวลามาก และมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยวในที่ที่ทันสมัยและมีคุณภาพเหนือกว่า เป็นต้น

สำหรับความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งมักจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ นั้น แมคอินทอช และเกลเดอร์ (Mc Intosh and Goeldner 1980:124-125) ระบุว่า เกิดจากการกระตุ้น 4 ด้าน คือ

กายภาพ (Physical Motivators) ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อผ่อนคลายทางกายภาพหรือเพื่อร่างกาย การทำกิจกรรมทางกีฬา การได้ไปตากอากาศชายทะเล

วัฒนธรรม (Cultural Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเดินทางเพื่อเรียนรู้ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของกลุ่มชนต่างๆ

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการ เดินทางเพื่อไปเยี่ยมญาติ หรือเพื่อพบปะกับบุคคลต่างๆ

ด้านฐานะและชื่อเสียง (Status and Prestige Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ต้องการยกฐานะ ของตนเองให้สูงขึ้น เพื่อเกียรติยศและชื่อเสียง เช่น การเดินทางไปต่างประเทศ ไปประชุมสัมมนา หรือการศึกษาดูงาน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อแสดงออกถึงความเป็นคนที่มีเกียรติและมีความสำเร็จในการ ทำงานของตน

นอกจากนี้แล้ว ยังมีตัวกระตุ้นที่สำคัญมากขึ้นเรื่อยๆคือ ตัวกระตุ้นด้านการงานและอาชีพ อันเป็นตัวที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่การงาน หรือการได้รับสวัสดิการจากหน่วยงาน บริษัท ห้าง ร้าน เช่น การเดินทางไปประชุมสัมมนา การไปศึกษาดูงาน การไปฝึกงาน การได้รับรางวัลจาก ความสำเร็จในการประกอบธุรกิจการงานในรูปการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งตัวกระตุ้นที่กล่าวมา ทั้งหมดข้างต้น คือที่มาของวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวของแต่ละบุคคลนั่นเอง

การจัดการด้านอุปสงค์และด้านอุปทานของการท่องเที่ยว

Page (2003) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่ออุปสงค์เพื่อการท่องเที่ยวออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของนักท่องเที่ยว การจ้างงาน ระดับค่าครองชีพ ทั้งในเมืองที่ เป็นต้นทางและเมืองปลายทางต่างๆ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว เป็นต้น (2) ปัจจัย ทางด้านสังคมและจิตวิทยา ได้แก่ ลักษณะทางประชากรศาสตร์ อุปนิสัยการเดินทาง การรับรู้ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ระยะเวลาว่าง สุขภาพ เป็นต้น (3) ปัจจัยภายนอกอื่นๆ เช่น การมีอยู่ของสิ่ง อำนาจความสะดวกต่างๆ ภูมิอากาศ ภาวะเศรษฐกิจ ภัยธรรมชาติ กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นหากแหล่งท่องเที่ยวใดแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งประสงค์จะให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา พักผ่อนแล้ว แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวควรศึกษาและควบคุมปัจจัยที่ควบคุมได้ให้ส่งผลกระทบต่อความ ต้องการของนักท่องเที่ยว

นอกจากพยายามสร้างเงื่อนไขทางด้านอุปสงค์ที่ช่วยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางมายัง แหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการแล้ว การจัดการทางอุปทานที่ดีก็เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยว เกิดความประทับใจและบอกต่อไปยังนักท่องเที่ยวรายอื่นๆ Page (2003) ได้เสนอให้อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวมีการบริหารตามสายการผลิตที่ดีกล่าวคือ มีการบริหารจัดการต่างๆ ที่ให้บริการ นักท่องเที่ยวตามกระแสการไหลเวียนของนักท่องเที่ยว (เช่น ควรมีการบริหารการให้บริการ

นักท่องเที่ยวตั้งแต่ที่สนามบิน ศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว การเดินทางไปยังที่พัก โรงแรม ร้านอาหาร
ตัวแทนท่องเที่ยว บริษัทรถเช่า จุดท่องเที่ยวต่างๆ ไปจนกระทั่งถึงโรงพยาบาล) ทั้งนี้เพื่อให้
นักท่องเที่ยวได้รับความพอใจสูงสุดในการท่องเที่ยว

ทบทวนความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นลักษณะนามธรรมไม่สามารถที่จะมองเห็นเป็นรูปร่างได้ แต่สามารถ
สังเกตได้จากการแสดงออก โดยที่ Benjamin B. Wolman ได้ให้ความหมายเอาไว้ว่า ความพึงพอใจ
เป็นความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลตามความมุ่งหมายและความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับ
Bullock ที่กล่าวว่า เป็นทัศนคติซึ่งเป็นคุณลักษณะของความรู้สึกพอใจและไม่พอใจ โดย
แสดงออกให้ทราบได้ว่าพอใจหรือไม่อย่างไร โดย Barnard (อ้างใน บดี พุชยานันท์, 2547 : 16)
ได้กล่าวว่าสิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจมีดังนี้

1. สิ่งจูงใจที่เป็นวัตถุ เช่น รางวัล เงิน เป็นต้น
 2. สิ่งจูงใจที่เป็นโอกาสของบุคคล เช่น เกียรติภูมิ อำนาจ สิทธิพิเศษ เป็นต้น
 3. สภาพทางกายที่พึงปรารถนา คือ สิ่งแวดล้อมในการทำงาน อันได้แก่ สถานที่ทำงาน
เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน
 4. ผลประโยชน์ทางอุดมคติ คือ สมรรถภาพของหน่วยงานที่สนองความต้องการของบุคคล
ในด้านความภูมิใจที่ได้แสดงออก การได้มีโอกาสในการช่วยเหลือครอบครัวตนเอง ผู้อื่น
และความภักดีในหน่วยงาน
 5. ความพึงพอใจทางสังคม คือ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน
 6. การปรับสภาพการทำงานให้เหมาะสมกับวิธีการ และทัศนคติ เช่น ปรับปรุงตำแหน่ง
งาน หรือปรับปรุงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับบุคคล
 7. โอกาสในการมีส่วนร่วมในการทำงาน
- สำหรับในการวัดความพึงพอใจ โดยแนวทางของ อมรลักษณ์ ปรีชาหาญ (อ้างในบดี พุช
-ยานันท์ 2547 หน้า 16) สามารถกระทำได้โดยใช้มาตรการในการวัดดังต่อไปนี้
1. การใช้แบบสอบถาม
 2. การสัมภาษณ์
 3. การสังเกต ด้านพฤติกรรมกรพูด กิริยาท่าทาง

การวิเคราะห์ SWOT

องค์กรจะบรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่ได้ตั้งไว้ นั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ กลยุทธ์ แต่ละองค์กร จะมีกลยุทธ์ที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากลักษณะที่ไม่เหมือนกันขององค์กรจะกำหนดกลยุทธ์ได้ ต้องรู้ถึงสถานภาพ หรือสภาวะขององค์กรของตนเสียก่อน เทคนิคหนึ่งในการวิเคราะห์ ความสามารถภายในองค์กรเพื่อเข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอกได้ คือ การวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS

ความหมายของ SWOT

ความหมายของ SWOT สามารถอธิบายได้แต่ละปัจจัยได้โดยความหมายก็คือ Strengths Weaknesses Opportunities และ Threats โดยที่ จุดเด่น (Strengths) หมายถึง ความสามารถและ สถานการณ์ภายในองค์กร ทรัพยากร ซึ่งองค์กรนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุ วัตถุประสงค์ จุดด้อย (Weaknesses) หมายถึงข้อจำกัดภายในองค์กรที่ด้อยความสามารถ ซึ่งองค์กร ไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โอกาส (Opportunities) หมายถึงปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกองค์กรที่เอื้ออำนวยให้การทำงานภายในองค์กรบรรลุ วัตถุประสงค์ และอุปสรรค (Threats) หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ไม่เอื้ออำนวยต่อ การทำงานขององค์กร ให้บรรลุวัตถุประสงค์

สำหรับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในด้วยการวิเคราะห์ SWOT ในความหมายก็คือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อม ภายในองค์กรธุรกิจ (บุคลากร เงิน ผู้บริหาร ผลิตภัณฑ์ โครงสร้าง การผลิต ฯลฯ) เพื่อให้ทราบถึงจุดเด่นและจุดด้อย ซึ่งองค์กรก็สามารถค้นหาจุดเด่นเพื่อฉกฉวย โอกาสหรือหนีอุปสรรคทั้งการค้นพบจุดด้อยเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นไป นอกจากนี้การวิเคราะห์ SWOT ยังช่วยให้องค์กรทราบจุดเด่นที่ถูกอำพรางเพราะมิได้ให้ความสำคัญ และจุดด้อยที่ถูกกลบเกลายไปแต่ ละช่วงเวลา จุดเด่นขององค์กรสามารถพิจารณาได้จากความสามารถ (Capabilities) ทรัพยากร (Resources) หรือปัจจัยอื่นๆภายในองค์กรที่มีเหนือกว่า คู่แข่งขันรวมทั้งจะเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ องค์กรได้เปรียบในการแข่งขันเช่นคุณภาพสินค้าและบริการที่ดีกว่าคู่แข่ง เทคโนโลยีที่ เหนือกว่าคู่แข่ง เป็นต้น ในขณะที่จุดด้อยเป็นปัจจัยภายในขององค์กรที่องค์กรขาดหรือทำได้แ่ กว่าคู่แข่งและก่อให้เกิดความเสียเปรียบในการแข่งขัน เช่นเทคโนโลยีที่ล้าหลังกว่าคู่แข่ง ช่อง ทางการจัดจำหน่ายที่ไม่เข้มแข็ง

การพิจารณาจุดเด่น และจุดด้อยขององค์กรสามารถกระทำได้โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับ คู่แข่งขันในอุตสาหกรรมเดียวกัน โดยการพิจารณาผลงานในอดีตของตัวเองในแต่ละปีแต่ละ ไตรมาสสุดท้ายเป็นการเปรียบเทียบผลงานของตัวเองกับค่าเฉลี่ยภายในอุตสาหกรรมในแต่ละ

องค์กรจะมีจุดเด่นและจุดด้อยอยู่เป็นจำนวนมาก ปัจจัยจุดเด่นบางประการมีอิทธิพลต่อการแข่งขันมากกว่าจุดเด่นปัจจัยอื่น ตัวอย่างเช่น องค์กรธุรกิจที่อยู่ในอุตสาหกรรมค้าปลีกจุดเด่นด้านทำเลที่ตั้ง (Location) จะส่งผลการแข่งขันหรือมีความสำคัญมากกว่าจุดเด่นด้านการวิจัยและพัฒนาในทางกลับกันปัจจัยด้านจุดด้อยบางประการก็มีความสำคัญและอิทธิพลต่อการแข่งขันทางธุรกิจมากกว่าจุดด้อยปัจจัยอื่น เช่น การมีช่องทางการจำหน่ายที่น้อย อาจไม่มีผลการดำเนินงานขององค์กรเหมือนกับภาคเอกชนนักวิทยาศาสตร์ในฝ่ายวิจัย และพัฒนาขององค์กรที่อยู่ในอุตสาหกรรมยา เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545) ได้เสนอกกลยุทธ์ทั่วไปและมาตรการการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคอีสาน โดยการ 1) เพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว 2) ยกระดับมาตรฐานสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานการท่องเที่ยว 3) พึ่งพาตนเองในกิจกรรมส่งเสริมการตลาด 4) การบริหารการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม 5) สนับสนุนความพร้อมด้านการท่องเที่ยวของเพื่อนบ้าน 6) เปิดประตูการท่องเที่ยวอิน โดจีน และ 7) รณรงค์การเดินทางด้วยรถยนต์ ส่วนกลยุทธ์รายจังหวัด ควรกำหนดบทบาทเมืองเพื่อการท่องเที่ยว และกำหนดแหล่งท่องเที่ยว เป้าหมายแบบ Destination Marketing

ธงชัย พุ่มพวง (2544) เสนอว่า ภูเก็ต จังหวัดพะเยา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแห่งใหม่ที่ดึงดูดและบริสุทธิ์ ด้วยการมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งธรรมชาติและเกษตร โดยกลุ่มเกษตรกรได้รวมตัวกันเป็นชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภูเก็ต และกำหนดโปรแกรมท่องเที่ยวทั้ง 1 วัน และ 2 วัน 1 คืน ดังเช่น

โปรแกรมที่ 1	ชมการถ่ายภาพทะเลหมอก ถ้ำพระเหล็กไหล สัมผัสชีวิตชาวไทยภูเขา ชมโครงการหลวงน้ำกร ชมสวนลิ้นจี่
โปรแกรมที่ 2	พิชิตภูลังกาที่ 1,700 เมตร ชมไม้ดอกและพืชผักเมืองหนาว ปลอดภัยสารพิษ
โปรแกรมที่ 3	เดินทางภูดินน้ำยม ชมพญาเหี้ยวดำ ชมไร่ไร่กอ ความหลากหลายทางธรรมชาติ

นิติภูมิ นวรัตน์ (2546) ได้เสนอเรื่องการท่องเที่ยวเปรียบเทียบกับ ในปี 2503 ได้ส่งสินค้าออกได้เงิน 8,614 ล้านบาท มีรายได้จากการท่องเที่ยว 196 ล้านบาท มีนักท่องเที่ยว 81,340 คน เมื่อปี 2516 มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยว 1 ล้านคนเป็นปีแรก มีรายได้ 3,457 ล้านบาท ขณะที่ส่งสินค้าออกมีรายได้เพียง 32,226 ล้านบาท ปี 2533 มีนักท่องเที่ยว 5 ล้านคน เป็นปีแรก ปี 2544 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเมืองไทย 10 ล้านคน เป็นครั้งแรก ทำรายได้ถึง 299,047 ล้านบาท ขณะที่มูลค่าส่งออก 2.8 ล้านล้านบาท จึงถือว่าประสบความสำเร็จทั้งการท่องเที่ยวและส่งออก ขณะที่ประเทศมาเลเซีย ในปี 2537 มีนักท่องเที่ยว 7.19 ล้านคน ปี 2544 และ 2541 ลดลงเหลือ 6.21 ล้านคน และ 5.55 ล้านคน ตามลำดับจากสาเหตุไฟป่าในประเทศอินโดนีเซีย แต่รัฐบาลใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ จนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในปี 2542 เป็น 7.93 ล้านคน ปี 2543 มี 10 ล้านคน เป็นปีแรก ปี 2544 มี 12.77 ล้านคน และปี 2545 มีนักท่องเที่ยว 13.29 ล้านคน มาเลเซียมีประชากรน้อยกว่าไทยเกือบ 3 เท่า มีพื้นที่ของประเทศน้อยกว่าไทย ทรัพยากรธรรมชาติก็น้อยกว่าไทย แต่มีนักท่องเที่ยวมากกว่า ปัญหาต่าง ๆ ทั้งคนและระบบงานต้องรีบช่วยกันแก้ไข

นิธิ สีแพร (2545) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีผลผลิตต่าง ๆ มากมายที่บริโภคในประเทศและส่งออกนำรายได้เข้าประเทศมากมาย เช่นเดียวกับบรรยากาศของการท่องเที่ยวที่เป็นความหวังในการกระตุ้นเศรษฐกิจภาพรวมของประเทศให้หมุนเวียนมีสภาพคล่องขึ้น ซึ่งทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดจัดทำโครงการ “เที่ยวเมืองไทย ไปได้ทุกเดือน” และขณะเดียวกันช่วงหน้าฝนในเดือนพฤษภาคม เป็นเดือนแห่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในหัวข้อ “อโรยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” โดยร่วมกับจังหวัดต่าง ๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้น โดยเฉพาะ ดังเช่น เทศกาลผลไม้ จังหวัดระยอง เทศกาลถนอมผลไม้ในจังหวัดต่าง ๆ เช่น กาญจนบุรี ชลบุรี จันทบุรี นครราชสีมา ปราจีนบุรี เป็นต้น วันระกำหวาน จังหวัดตราด

เมธี และอาทิตย์ จันทเทศ (2546) ได้เสนอว่าช่วงกลางฝนเป็นช่วงที่เหมาะสมในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเฉพาะทางภาคใต้ เนื่องจากเป็นช่วงที่ผลไม้ทางใต้กำลังออกชุก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิ่งอำเภอช่างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้รับรางวัลไทยแลนด์ ทัวร์ริสซึม อวอร์ด ประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เมื่อปี 2545 ซึ่งปัจจุบันได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมเกษตรท่องเที่ยวช่างกลาง ซึ่งจัดตั้งโดยชุมชนที่สามารถส่งเสริมและเป็นชุมชนเกษตรอย่างชัดเจนและเหมาะสม รวมทั้งเป็นต้นแบบในการจัดการและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยชุมชน เพื่อชุมชนอย่างแท้จริง กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ช่างกลาง มีหลายอย่างเช่น หลังจากชมศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรช่างกลาง ก็แวะทำแพริศอร์ต ฟาร์มนกยูง กลุ่มเลี้ยงผึ้ง ชุมชนคนรักเห็ด เทคโนโลยีชีวภาพ แปลงไม้ดอกหน้าวัว ดาหลา (วีระ พลอรา) และเขาหมอน จุดชมวิว จุดเด่นอีกอย่างของที่นี่ คือ มีผู้นำที่เข้มแข็ง สามารถ

รวมตัวเกษตรกรทุกสาขาในท้องถิ่นมาร่วมกันทำธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรในทิศทางเดียวกัน โดยการประสานงานภาครัฐและเอกชน ซึ่งส่งผลให้ช่างกลางคิดอันดับประเทศอย่างรวดเร็ว ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ฤโสภา และสุทัศน์ รุ่งศิริศิลป์ (2546) ได้กล่าวไว้ในอนุสาร อสท. ว่า ไปเที่ยวพิพิธภัณฑ์ ไดโนเสาร์ภูเวียงแล้ว ได้แวะไร่อิงกุ ซึ่งเป็นสวนผลไม้ที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และผลไม้ที่สร้างรายได้ในช่วงนี้คือ แก้วมังกร

ฤโสภา และพิชัย เยาว์ภิรมย์ (2546) กล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า สำนักงานเกษตรอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้จัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรขึ้นที่ตำบลแม่พูลในอำเภอลับแล ซึ่งเป็นพื้นที่ทำการเกษตร โดยเฉพาะสวนผลไม้ที่สำคัญของเมืองลับแล ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม กิจกรรมที่จัดไว้ให้นักท่องเที่ยวได้แก่ เดินชมสวนผลไม้ตามฤดูกาล เช่น สวนกลางสาด สวนทุเรียน ขุดขยายพันธุ์ทุเรียนหลงลับแล ตลาดซื้อขายผลไม้ตำบลแม่พูล ตลาดผลไม้ตำบลนานกกก เขียวน้ำตกแม่พูล จุดชมวิวยวนเขา ดูน้ํากลางสาดยักษ์และต้นสะพุงยักษ์ นอกจากนั้นชุมชนร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอกำลังจัดเตรียมที่พักให้นักท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ให้อยู่ในบ้านชาวสวน และที่พักกึ่งรีสอร์ทที่จัดบ้านพักเป็นหลังให้นักท่องเที่ยว รวมทั้งกำลังจัดสร้างอาคารศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่แม่พูล

วีระพงษ์ แสนจันทร์ และคณะ (2545) ได้รายงานว่ารัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายด้านการท่องเที่ยวให้มีรายได้เพิ่มในปีละ 5 หมื่นล้านบาท จากปัจจุบันมีรายได้ปีละประมาณ 3 แสนล้านบาท โดยได้กำหนดนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวในปี 2545 ซึ่งมีประเด็นสำคัญดังเช่น 1) ให้มีการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน 2) การบริหารการท่องเที่ยวให้เกิดการกระจายด้านเศรษฐกิจไปยังชุมชนต่าง ๆ เกิดการเชื่อมโยงกับนโยบาย 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ 3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม 4) เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงสุขภาพ เชิงกีฬา และเชิงเกษตร เป็นต้น อีกทั้งยังได้รายงานแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น ที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่ง คือ การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การพักผ่อน การเข้าค่าย การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยววิถีชีวิต การจัดการกิจกรรมงานประเพณี ณ สถานที่แหล่งท่องเที่ยว ขณะเดียวกันได้เสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดกาฬสินธุ์ว่าควรเร่งพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณรอบเขื่อนลำปาว ให้เป็นชายทะเลอีสาน รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตต่อเนื่องและในกลุ่มที่มีศักยภาพสูง คือ กลุ่มอุทยานโลกล้านปี และเมืองฟ้าแดดสูงยาง นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้มีการผลิตสินค้าหัตถกรรมพื้นบ้าน ให้เป็นของฝากและของที่ระลึกในรูปแบบต่าง ๆ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2546) รายงานว่าการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม้จะสู้ภาคอื่นไม่ได้แต่รายได้จากการท่องเที่ยวของภาคก็เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จุดแข็งของภาค คือ มีโครงข่ายถนนที่ดีครอบคลุมทั้งภาค ความยาวรวมกว่า 86,758 กิโลเมตร สามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่ต่าง ๆ ในภาคได้ง่าย นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีเอกลักษณ์เฉพาะต่างจากภูมิภาคอื่น เช่น ชากไดโนเสาร์ และอารยธรรมโบราณ บ้านเชียง ปราสาทหินต่าง ๆ รวมทั้งมีชนบทธรรมชาติที่สวยงาม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายและมีคุณค่า สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2546) ได้รายงานในการประชุมสัมมนา เรื่อง การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ซึ่งได้สรุปประเด็นปัญหาด้านการท่องเที่ยวหลัก 5 เรื่อง คือ

- 1) ปัญหาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม
- 2) พฤติกรรมผู้ประกอบการและการค้าที่ไม่เป็นธรรม
- 3) การเข้าถึงจากต่างประเทศและการเชื่อมโยงภายในประเทศ
- 4) การสร้างมูลค่าเพิ่ม
- 5) ความปลอดภัยและภัยจากการก่อการร้าย

ในขณะเดียวกัน ในรายงานได้เสนอแนะมาตรการแก้ปัญหาประเด็นต่าง ๆ ไว้เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำสู่การปฏิบัติต่อไป

สมนิตย์ เหล็กอุ้นวงศ์ (2546) ได้รายงานถึงท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่วังน้ำเขียว เหมือนสวีตเซอร์แลนด์ แคนอีสาน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ด้วยพื้นที่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 500 เมตร ทำให้อากาศเย็นสบายตลอดปี พื้นที่ราบและเนินเขาสูงต่ำสลับซับซ้อน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมด้านการเกษตรหลากหลาย รวมทั้งมีศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยวเชิงเกษตร ห้องน้ำที่สะอาด ชุมจำหน่ายผลผลิตจากชุมชน ซึ่งทั้งหมดบริหารงานโดยชุมชนเพื่อชุมชน สำหรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้กำหนดเส้นทางและกิจกรรมไว้ ดังนี้

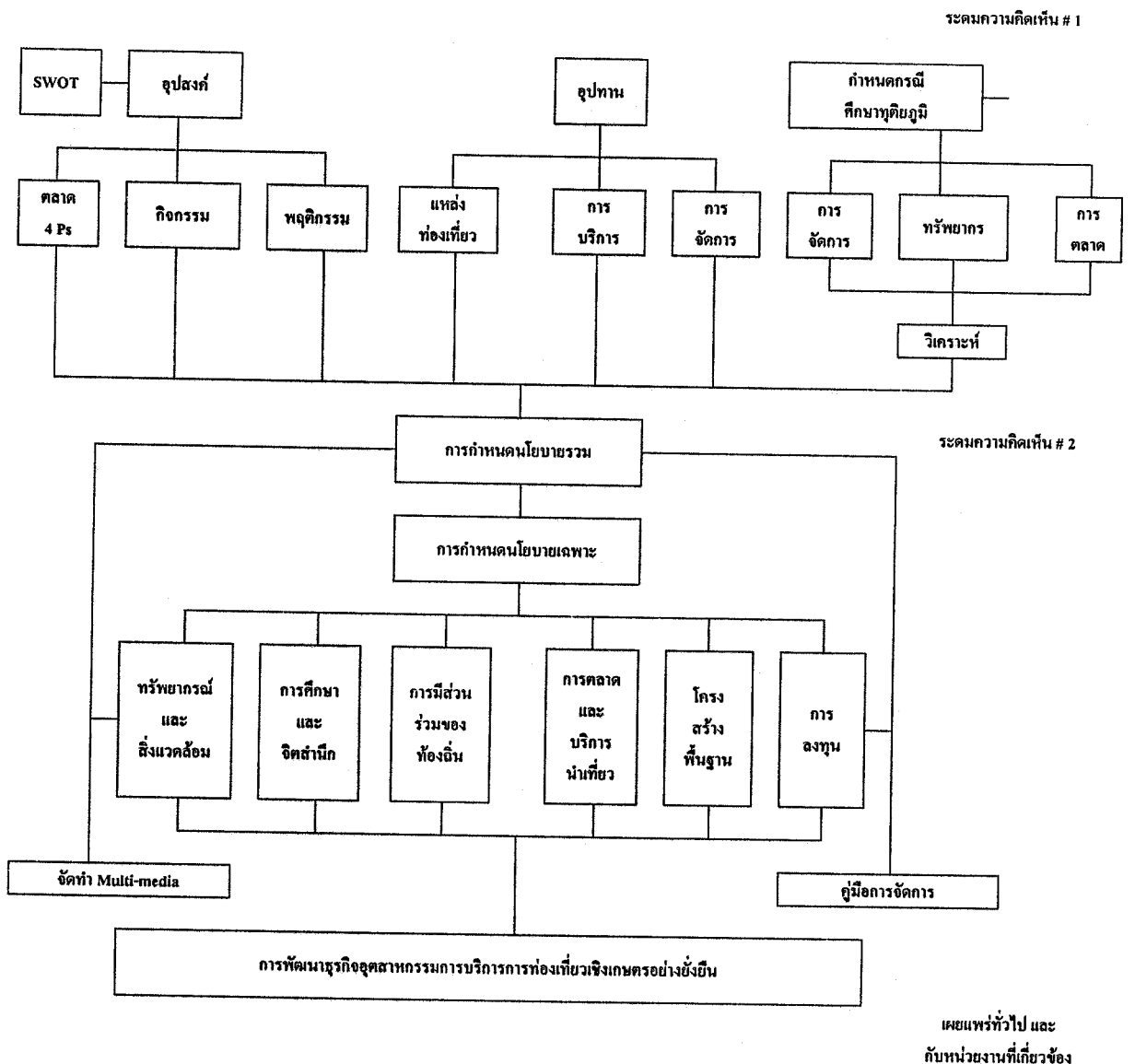
- จุดที่ 1 การปลูกสลัดเมืองหนาว มีการปลูกสลัดมากกว่า 10 สายพันธุ์ ไว้บริการตลอดปี
- จุดที่ 2 โรงเพาะเห็ดหอม เพาะเห็ดหอมและฟักอบรมตลอดปี
- จุดที่ 3 แปลงปลูกเบญจมาศ มีแปลงเบญจมาศหลากหลายสายพันธุ์มากกว่า 110 ไร่
- จุดที่ 4 สวนผลไม้ปลอดสารพิษ ปลูกไม้ผลแบบผสมผสาน ใช้เฉพาะสมุนไพรจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

จุดที่ 5 แปลงหน้าวัว มีหลากหลายสายพันธุ์ จากประเทศเนเธอร์แลนด์ ประกอบด้วยหลากหลายสี ที่เคยได้รับรางวัลมาหลายแห่ง

อภิรักษ์ บัวภักดี (2542) ได้กล่าวไว้ในเรื่อง ชมชีวิตพื้นบ้าน ณ ลุ่มน้ำแห่งราชินีว่า การท่องเที่ยวแบบ Home stay เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีของชุมชนมากขึ้น จุดเด่นคือ การที่นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้ชีวิตในชุมชน ศึกษากิจกรรมในชุมชน ไม่ได้เน้นเรื่องราคาทัวร์ แต่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมากินกล้วยเดี่ยวเรือ มาซื้อน้ำตาลสด มาซื้อน้ำตาลปี๊ป ซื้อส้มโอ กลับบ้าน เป็นการเพิ่มค่าผลผลิตของชุมชนอยู่แล้ว

อมรศรี ตูยะระพิงส์ (2544) รายงานว่า กรมส่งเสริมการเกษตรได้จัดตั้งศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงคอยผาหม่น สำหรับกิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีจุดถ่ายทอดไม้ดอกไม้ประดับ เช่น การผลิตเบญจมาศ จุดที่สอง เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชที่มีศักยภาพเหมาะสมกับพื้นที่ จุดที่สาม เป็นศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรคอยผาหม่น ซึ่งตั้งอยู่บนเทือกเขาเดียวกันกับคอยผาดั้ง และภูชี้ฟ้า

กรอบแนวความคิด (Conceptual Frame Work)

แผนภาพที่ 1 แบบจำลองแนวความคิดรวบยอด (Conceptual Framework)

สมมติฐานการวิจัย (Research Hypothesis)

ในการวิจัยในครั้งนี้คาดว่าข้อมูลที่สนับสนุนสมมติฐานงานวิจัย เพื่อการทดสอบที่ว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการใช้บริการจากแหล่งท่องเที่ยว

บทที่ 3
วิธีการวิจัย
(Research Methodology)

สถานที่ดำเนินการวิจัย (Local of the Study)

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา และวิเคราะห์การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีพื้นที่ในการศึกษาได้แก่ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย 1.จังหวัดหนองคาย 2.จังหวัดอุดรธานี 3.จังหวัดขอนแก่น และ 4.จังหวัดเลย

ประชากร และการสุ่มตัวอย่าง (Population and Sampling Procedures)

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ลักษณะการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Prospective Sampling) โดยทำการเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวตามสถานที่ต่างๆ จำนวน 300 ราย และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ 30 ราย โดยแต่ละจังหวัดได้ทำการกำหนดสถานที่ดังนี้

จังหวัด	พื้นที่ทำการศึกษา
หนองคาย	1. ศูนย์วิจัยพืชสวนหนองคาย (อ.โพนพิสัย) 10 ราย
	2. หมู่บ้าน Home Stay บ้านจอมแจ้ง (อ.เมือง) 25 ราย
	3. หมู่บ้าน Home Stay วังน้ำมอก (อ.ศรีเชียงใหม่) 20 ราย
	4. หมู่บ้านยาสูบ (อ.ท่าบ่อ) 5 ราย
	5. ศูนย์รวมสินค้า OTOP (ท่าเสด็จ) หนองคาย 30 ราย
อุดรธานี	1. สวนกล้วยไม้หอมอุดรชั้นไฉน (อ.เมือง) 10 ราย
	2. ศูนย์หัตถกรรมบ้านนาข่า (อ.เมือง) 50 ราย
ขอนแก่น	1. ศูนย์รวมสินค้า OTOP จังหวัดขอนแก่น (อ.เมือง) 20 ราย
	2. หมู่บ้านอนุรักษ์ควายไทย (อ.ภูเวียง) 10 ราย
	3. หมู่บ้านผึ้ง บ้านเพี้ยฟาน (อ.น้ำพอง) 30 ราย
	4. อุทยานกล้วยไม้ป่าช้างกระวัดป่ามัญจาคีรี(อ.มัญจาคีรี) 10 ราย

จังหวัด	พื้นที่ทำการศึกษา
เลย	1. สวนอุนภูเรือวโนทยาน (ชา ได้ เดอ เลข) 40 ราย 2. สถานีทดลองเกษตรที่สูงภูเรือ 30 ราย 3. ฟาร์มไถ่วงเมืองเลข 10 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการใช้แบบสัมภาษณ์ โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ข้อมูลปฐมภูมิ ใช้การศึกษาแบบ RRA (Rapid Rural Appraisal) โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ ข้อมูลหลัก (Key Performance) โดยการใช้แบบสอบถามเชิงลึก สัมภาษณ์รายตัว

ข้อมูลทุติยภูมิ โดยการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งส่วนราชการ และเอกชน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ นี้ทางคณะวิจัยจะได้ทำการ ประสานงานดังนี้

1. ทำหนังสือออกจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น วิทยาเขตหนองคาย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ไปยังเจ้าของ หรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่ๆ ทำการศึกษา
2. ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการใช้แบบสัมภาษณ์ตามวัน เวลา และสถานที่ๆ ได้กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์โดยรูปแบบ ตารางร้อยละ และรูปภาพเพื่อตอบวัตถุประสงค์ที่ 1, 3 และ 4

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นการใช้โปรแกรม SPSS วิเคราะห์แบบจำลองในรูปแบบการหาความสัมพันธ์ (Chi-Square Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ ในข้อที่ 2 ตลอดจนการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการให้บริการตามแหล่งท่องเที่ยว โดยการใช้วิธีการคำนวณค่าน้ำหนักเฉลี่ย (Weight Mean Score : WMS) โดยมีวิธีการคือ

$$WMS = \frac{5f_1 + 4f_2 + 3f_3 + 2f_4 + 1f_5}{TNR}$$

โดยที่

- WMS = น้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจ
- f_1 = จำนวนของผู้เลือกตอบพึงพอใจมากที่สุด
- f_2 = จำนวนของผู้เลือกตอบพึงพอใจมาก
- f_3 = จำนวนของผู้เลือกตอบพึงพอใจปานกลาง
- f_4 = จำนวนของผู้เลือกตอบพึงพอใจน้อย
- f_5 = จำนวนของผู้เลือกตอบพึงพอใจน้อยที่สุด
- TNR = จำนวนผู้ตอบข้อมูลทั้งหมด

๗๐

โดยการกำหนดระดับความพึงพอใจ และค่าคะแนนในแต่ละระดับดังนี้คือ

G

- 5 = ระดับความพึงพอใจมากที่สุด
- 4 = ระดับความพึงพอใจมาก
- 3 = ระดับความพึงพอใจปานกลาง
- 2 = ระดับความพึงพอใจน้อย
- 1 = ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

156.5

A3

5451

จากนั้นนำค่าคะแนนที่ได้มาคิดคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์ในการตัดสินใจคือ

ตารางที่ 1 เกณฑ์ในการตัดสินใจค่าคะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ (อ้างใน บดี และคณะ 2547 : 27)

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

3. SWOT Analysis ของภาคธุรกิจ เพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และการกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีการวางแผนในการลงทุน ตามวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 และ 4

บทที่ 4

ผลการวิจัย

(Results and Discussion)

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนศึกษาถึงบทบาทของภาคธุรกิจในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวของตนเองในด้านของคุณภาพ และมาตรฐานการบริการ รวมถึงยังมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้คนในท้องถิ่น เกิดความต้องการลงทุนประกอบธุรกิจ ซึ่งยังจะเป็นการช่วยเกิดการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นอย่างยืนยาวต่อไป โดยการศึกษาครั้งนี้มีพื้นที่ในการศึกษาในจังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดร จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย โดยผลการวิจัยทางคณะวิจัยได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย
2. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การเดินทาง และการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในส่วนของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6. แนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
7. ข้อมูลเกี่ยวกับภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ข้อมูลส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัด ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย

จากการศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตอำเภอเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัด อุดรธานี จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย จากการศึกษาค้นพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพส่วนใหญ่แล้วนั้นมีระดับอายุอยู่ระหว่าง 21 - 30 ปี โดยมีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.51 ปี และโดยส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.67 รองลงมาจะเป็นนิสิตนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.67 และประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.00 และอีกร้อยละ 15.33 จะประกอบอาชีพรับราชการ จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.33 โดยร้อยละ 43.67 จะมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าบุคคลกลุ่มนี้นั้นมักจะมีอายุที่ค่อนข้างมาก กล่าวคือมีอายุในระดับ 47 ปีขึ้นไป ซึ่งมักจะนิยมในเรื่องของการท่องเที่ยวมากกว่าบุคคลที่มีระดับอายุที่ต่ำกว่า และอีกร้อยละ 6.00 มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี

ระดับอายุ

ผลจากการศึกษานั้นพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ยที่ 31.51 ปี โดยมีผู้ที่อายุน้อยที่สุดมีระดับอายุที่ 15 ปี และผู้ที่มีอายุมากที่สุดมีระดับอายุที่ 66 ปี จากข้อมูลดังกล่าวสามารถที่จะกล่าวได้ว่าอายุโดยเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลเป็นช่วงอายุที่อยู่ในวัยทำงาน อีกทั้งยังเป็นวัยที่ชอบในด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการผจญภัย ซึ่งจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่เลือกมาท่องเที่ยวในเชิงเกษตรทั้ง 4 จังหวัดจะมีอายุในระดับที่ใกล้เคียงกัน ดังนั้นพฤติกรรม แนวคิด นั้นอาจจะเป็นไปได้ที่จะมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่สิ่งที่น่าสังเกตในการศึกษาค้นครั้งนี้คือกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุอยู่ในช่วง 21 - 30 ปี ซึ่งมีจำนวนค่อนข้างมากในสถานที่ท่องเที่ยวทั้ง 4 จังหวัด ที่ได้เข้ามาสนใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทั้งนี้อาจจะเนื่องจากลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นมีลักษณะที่คล้ายๆ กับการท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่ทั่วไป และโดยส่วนใหญ่แล้วนั้น แหล่งท่องเที่ยวมักจะเป็นแหล่งที่อยู่ไกลจากเขตตัวเมือง และมีความสงบ ประกอบกับบุคคลที่อาศัยอยู่ในละแวกนั้นยังคงมีวิถีชีวิตที่คงเดิม และเรียบง่าย ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ที่ว่าความสงบ หรือรูปแบบของสังคมที่ยังคงวิถีชีวิตเดิมนั้นส่งผลให้นักท่องเที่ยวต้องการที่จะเข้าไปสัมผัส หรือใกล้ชิดมากขึ้น ด้วยทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผู้ให้ข้อมูลโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเป็นบุคคลที่มีระดับอายุที่ไม่มากนัก และยังคงอยู่ในวัยทำงาน ซึ่งเป็นไปได้ในเรื่องของความต้องการการผ่อนคลายจากความเครียดในการประกอบอาชีพ

หรือสังคมในเมือง ประกอบกับสังคมปัจจุบันนั้นเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน การต่อสู้ ดังนั้นการเลือกที่จะเสี่ยงความวุ่นวายที่เกิดขึ้นนั้นจึงเป็นสิ่งที่คนในสังคมเมืองนั้นมีความต้องการเป็นอย่างยิ่ง และการท่องเที่ยวในเชิงเกษตรก็เป็นตัวเลือกหนึ่งที่นักท่องเที่ยวเลือกที่จะมาใช้บริการ และเมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางนั้นเราสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลโดยจำแนกตามแต่ละจังหวัดดังนี้

ระดับอายุของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดหนองคายมีอายุโดยเฉลี่ยที่ 30.63 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.78 รองลงมาอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.89 อายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.56 อายุตั้งแต่ 20 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 13.33 และร้อยละ 4.44 มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป

ระดับอายุของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดอุดรธานีมีอายุโดยเฉลี่ยที่ 28.42 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.67 รองลงมาอายุตั้งแต่ 20 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 21.67 อายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.66 และอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.00

ระดับอายุของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดขอนแก่นมีอายุโดยเฉลี่ยที่ 33.04 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.43 รองลงมาอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.09 คิดเป็นร้อยละ 28.57 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.71 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.57 และอายุตั้งแต่ 20 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 5.72

ระดับอายุของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเลยมีอายุโดยเฉลี่ยที่ 33.49 ปี โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.50 รองลงมาอายุระหว่าง 31 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.00 อายุระหว่าง 41 - 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.25 อายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.75 และอายุตั้งแต่ 20 ปีลงมา คิดเป็นร้อยละ 2.50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามอายุของนักท่องเที่ยว เชียงเกษตร
จำแนกตามจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และเลย

	หนองคาย		อุดรธานี		ขอนแก่น		เลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	12	13.33	13	21.67	4	5.72	2	2.50
21 - 30 ปี	43	47.78	31	51.67	29	41.43	38	47.50
31 - 40 ปี	17	18.89	10	16.66	20	28.57	24	30.00
41 - 50 ปี	14	15.56	3	5.00	11	15.71	13	16.25
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	4	4.44	3	5.00	6	8.57	3	3.75
รวม	90	100.00	60	100.00	70	100.00	80	100.00
ค่าเฉลี่ย (ปี)	30.63 ปี		28.42 ปี		33.04 ปี		33.49	
อายุโดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว ใน 4 จังหวัด (n = 300 คน)			31.51 ปี		Min - Max (ปี)		15.00 - 66.00	

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

อาชีพ

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการ หรือทำธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.67 รองลงมาเป็นนักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.67 ประกอบอาชีพเป็นลูกจ้าง หรือพนักงานบริษัทเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ประกอบอาชีพในการรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 15.33 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 17.00 ประกอบอาชีพในการรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 9.00 ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 5.67 และอีกร้อยละ 2.33 ประกอบอาชีพในด้านอื่นๆ เช่น แม่บ้าน ทนายความ หรืออยู่ระหว่างการรองานทำ และเมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางนี้เราสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลโดยจำแนกตามแต่ละจังหวัดดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และ
เลข จำแนกตามลักษณะการประกอบอาชีพ

อาชีพ	หนองคาย		อุดรธานี		ขอนแก่น		เลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.รับราชการ	10	11.11	7	11.67	14	20.00	15	18.75
2.รัฐวิสาหกิจ	11	12.22	5	8.33	7	10.00	5	6.25
3.เจ้าของกิจการ /ธุรกิจส่วนตัว	19	21.11	12	20.00	9	12.86	28	35.00
4.นักเรียน/นักศึกษา	20	22.22	20	33.34	7	10.00	9	11.25
5.เกษตรกรรม	3	3.33	-	-	14	20.00	-	-
6.ลูกจ้าง /พนักงานเอกชน	14	15.57	10	16.67	13	18.57	14	17.50
7.รับจ้างทั่วไป	10	11.11	2	3.33	6	8.57	9	11.25
8.อื่นๆ เช่น แม่บ้าน ทนายความ	3	3.33	4	6.66	-	-	-	-
รวม	90	100.00	60	100.00	70	100.00	80	100.00

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะ เป็นนักเรียน และนักศึกษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 22.22 รองลงมาจะประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 21.11 ประกอบอาชีพในการเป็นพนักงานบริษัท หรือห้างร้านเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 15.57 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 12.22 ประกอบอาชีพในการรับราชการ และรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน และที่เหลือประกอบอาชีพในการเกษตรกรรม และอาชีพอื่นๆ เช่นแม่บ้าน และการรองานทำ คิดเป็นร้อยละ 3.33 เท่ากัน

ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะ เป็นนักเรียน และนักศึกษา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.34 รองลงมาจะประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.00 ประกอบอาชีพในการเป็นพนักงานบริษัท หรือห้างร้านเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ประกอบอาชีพในการรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.67 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 8.33 ประกอบอาชีพด้านอื่นๆ เช่น แม่บ้าน ทนายความ หรือรองานทำ คิดเป็นร้อยละ 6.66 และอีกร้อยละ 3.33 ประกอบอาชีพในการรับจ้างทั่วไป

ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะประกอบอาชีพรับราชการ และประกอบอาชีพในการเกษตรกรรม ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.00 เท่ากัน รองลงไปประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัท หรือห้างร้านเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 18.57 ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 12.86 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ และเป็นนักเรียน และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.00 เท่ากัน และอีกร้อยละ 8.57 ประกอบอาชีพในการรับจ้างทั่วไป

ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะประกอบอาชีพเป็นเจ้าของธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงไปประกอบอาชีพในการรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 18.75 ประกอบอาชีพในการเป็นพนักงานบริษัท หรือห้างร้านเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.50 ประกอบอาชีพในการรับจ้างทั่วไป และเป็นนักเรียน และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.25 เท่ากัน และอีกร้อยละ 6.25 ประกอบอาชีพเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ

วุฒิการศึกษา

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยคิดเป็นร้อยละ 50.33 รองลงมาร้อยละ 30.67 จะมีระดับการศึกษาที่ระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า ระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 13.00 และอีกร้อยละ 6.00 มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีเมื่อพิจารณาข้อมูลจากตารางนี้เราสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูล โดยจำแนกตามแต่ละจังหวัดดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และ
เลย จำแนกตามลักษณะวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	หนองคาย		อุดรธานี		ขอนแก่น		เลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.ประถมศึกษา	17	18.89	7	11.67	15	21.43	-	-
2.มัธยมศึกษา หรือ เทียบเท่า	28	31.11	15	25.00	26	37.14	23	28.75
3.ปริญญาตรี	41	45.56	36	60.00	20	28.57	54	67.50
4.ปริญญาโท	4	4.44	2	3.33	9	12.86	2	2.50
5.สูงกว่าปริญญาโท	-	-	-	-	-	-	1	1.25
รวม	90	100.00	60	100.00	70	100.00	80	100.00

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 45.56 รองลงมาวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 31.11 วุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.89 และอีกร้อยละ 4.44 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท จากการศึกษานี้ในส่วนของการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุดรธานีโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 25.00 วุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 11.67 และอีกร้อยละ 3.33 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท

ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่นโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 37.14 รองลงมามีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 28.57 วุฒิการศึกษาในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.43 และอีกร้อยละ 12.86 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท

ผลการศึกษาในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเลยโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมามีวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 28.75 วุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 2.50 และอีกร้อยละ 1.25 มีวุฒิการศึกษาที่อยู่ในระดับที่สูงกว่าปริญญาโท

ระดับรายได้ต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะมีระดับรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยคือ 24,485.67 บาท และเมื่อจำแนกแล้วจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่จะมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 55.67 รองลงมาจะมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.00 รายได้ต่อเดือนที่ระดับ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.33 รายได้ต่อเดือนที่ระดับ 100,001 – 150,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.00 เมื่อพิจารณาจากข้อมูลข้างต้น และรวมถึงตารางในด้านของรายได้จะเห็นได้ว่าผู้ที่ เป็นนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเป็นกลุ่มคนที่มีระดับรายได้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยของระดับรายได้ต่อเดือนนั้นไม่ค่อยสูงมากนัก และเมื่อพิจารณาถึงข้อมูลไม่ว่าจะเป็นในด้านของอายุ วุฒิการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลโดยส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่มีอายุไม่มากนัก และจะมีการประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งอาจจะเป็นธุรกิจที่มีระดับรายได้ไม่แน่นอนจากการประกอบการ อีกทั้งมีส่วนหนึ่งที่เป็นนักเรียน และนักศึกษา ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ อาจจะมีรายได้ที่ไม่มากนักดังนั้นจึงอาจจะส่งผลต่อค่าเฉลี่ยของระดับรายได้ต่อเดือนที่มีค่าที่ไม่สูงมากนัก และหากพิจารณาถึงข้อมูลในแต่ละจังหวัดเราสามารถพิจารณาได้ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัด หนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น และ

เลย จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว

ระดับรายได้ต่อเดือน	หนองคาย		อุดรธานี		ขอนแก่น		เลย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	31	34.44	20	33.33	27	38.57	18	22.50
2. 10,001 – 50,000 บาท	48	53.33	34	56.67	30	42.86	55	68.75
3. 50,001 – 100,000 บาท	10	11.11	5	8.33	12	17.14	7	8.75
4. 100,001 – 150,000 บาท	1	1.12	1	1.67	1	1.43	-	-
5. 150,001 – 200,000 บาท	-	-	-	-	-	-	-	-
6. มากกว่า 200,000 บาท	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	90	100.00	60	100.00	70	100.00	80	100.00
ค่าเฉลี่ย (บาท)	22,300.00 บาท		22,470.00 บาท		24,392.86 บาท		28,537.50 บาท	
ระดับรายได้โดยเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวใน 4 จังหวัด (n = 300 คน)			24,485.67 บาท		Min - Max (บาท)		1,000 – 100,000	

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

จากตารางจะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคายนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 22,300.00 บาท ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับ 10,001 – 50,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 53.33 รองลงไปมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.44 รายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11.11 และอีกร้อยละ 1.12 มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 100,001 – 150,000 บาท

สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดอุดรธานีนั้นพบว่า มีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ไม่ได้แตกต่างจากจังหวัดหนองคาย มากนัก โดยทั้งนี้จะมีระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 22,470 บาท โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 50,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 56.67 รองลงมา มีระดับรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 33.33 ระดับรายได้ต่อเดือนที่ระดับ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.33 และอีกร้อยละ 1.67 มีระดับรายได้ต่อเดือนที่ระดับอยู่ที่ 100,001 – 150,000 บาท

สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดขอนแก่น โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 24,392.86 บาท ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับ 10,001 – 50,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.57 ระดับรายได้ต่อเดือนที่ระดับ 50,001 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 17.14 และอีกร้อยละ 1.43 มีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ 100,001 – 150,000 บาท

สำหรับนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดเลย โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนในระดับที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับ 3 จังหวัดที่กล่าวมาข้างต้น โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 28,537.50 บาท ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับ 10,001 – 50,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 68.75 รองลงไปมีระดับรายได้ต่อเดือนอยู่ที่ระดับต่ำกว่า หรือเท่ากับ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.50 และอีกร้อยละ 8.75 จะมีรายได้ต่อเดือนในระดับ 50,001 – 100,000 บาท ขึ้นไป

และจากการศึกษานั้นยังพบต่อไปอีกว่า นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นิยมเข้ามาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นผู้ที่มิภูมิลำเนาจากภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งทั้งนี้ นักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้มักจะเน้นการท่องเที่ยวในพื้นที่แถบทางภาคเหนือ และตะวันออกเฉียงเหนือเป็นหลัก ด้วยเหตุที่ว่ามีความนิยม และใคร่ที่จะรู้ในเรื่องของประเพณี และวัฒนธรรมที่ยังคงรูปแบบดั้งเดิม ประกอบกับต้องการพักผ่อนในสังคมที่ค่อนข้างจะอยู่ในรูปแบบดั้งเดิม หรือที่เรียกว่าสังคมชนบท ซึ่งจะได้เห็นวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ ได้เห็นพันธุ์ไม้ต่างๆ ที่ตนไม่เคยเห็น ฯลฯ เป็นต้น แต่ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นนักท่องเที่ยวมักจะกล่าวถึงว่าหากได้เดินทางมาท่องเที่ยวยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้วนั้นจะเป็นการง่ายต่อการเดินทางผ่านเข้าไปยังประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (ส.ป.ป.ลาว) ซึ่งนับได้ว่าเป็นผลพลอยได้อย่างหนึ่งจากการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งสามารถเดินทางไป-กลับ ได้ในเวลาเพียงวันเดียว

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การเดินทาง และการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย

ในด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 4,192.67 บาท โดยทั้งนี้พบว่าโดยส่วนใหญ่จะมีค่าใช้จ่ายระหว่างในการท่องเที่ยวต่อครั้งระหว่าง 1,001 - 5,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 52.00 รองลงมามีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งอยู่ต่ำกว่า 1,000 บาท ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบุคคลกลุ่มนี้มักจะเป็นบุคคลที่มีรายได้ไม่สูงมากนัก โดยเฉพาะนักเรียน นักศึกษา เป็นต้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 27.33 และมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งอยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 14.00 และนอกนั้นมีค่าใช้จ่ายเกินกว่า 10,000 บาทในการท่องเที่ยวต่อครั้ง โดยทั้งนี้เมื่อได้ทำการศึกษาให้ลึกกลงไปจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นกับส่วนของค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหารมากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 28.97 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าโดยสาร ค่าน้ำมัน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 27.47 ทั้งนี้รวมถึงค่าใช้จ่ายในเรื่องของการพักผ่อน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 18.02 ค่าใช้จ่ายในด้านสินค้าที่ระลึก ซึ่งมีสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 17.33 และที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายด้านอื่นๆ เช่น การรักษาพยาบาล ค่าธรรมเนียมในการเข้าชมสถานที่ หรือการบริจาค ฯลฯ เป็นต้น

วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว

จากการศึกษาในส่วนของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเดินทาง และการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรใน จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย พบว่าวัตถุประสงค์หลักๆ ของนักท่องเที่ยวเชิงสุขภาพคือการเดินทางเพื่อมาพักผ่อน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงไปคือการเดินทางมาเพื่อการศึกษา และดูงาน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 15.67 การเดินทางกลับมาเยี่ยมชมครอบครัว ญาติ เพื่อนสนิท และได้ถือโอกาสมาท่องเที่ยวคิดเป็นร้อยละ 12.00 และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 8.33 เป็นการเดินทางมาเพื่อการติดต่อธุรกิจ และการเข้าร่วมการสัมมนา จากการศึกษาข้างพบต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเดินทางมาท่องเที่ยวโดยเป็นครอบครัว หรือญาติ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงไปกล่าวว่าเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ

36.67 ร้อยละ 17.00 นั้นจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเกี่ยวกับคณะทัวร์ที่ได้ทำการจัดมาท่องเที่ยว และอีกร้อยละ 6.33 เป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตัวคนเดียว โดยทั้งนี้ในส่วนของนักท่องเที่ยวที่กล่าวว่าไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวด้วยตัวคนเดียวก็จะเดินทางมากับครอบครัว ญาติ เพื่อน หรือคณะทัวร์ ซึ่งมีจำนวนของผู้ร่วมเดินทางโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 9 คนขึ้นไป

รูปแบบการเดินทาง

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเดินทางโดยใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง จากตารางที่ 6 พบว่าการเดินทางมาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวนั้นจะเดินทางมาโดยการใช้อัตโนมัติส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 57.33 รองลงไปที่การเดินทางโดยอาศัยรถเช่าจากบริษัทเช่ารถ คิดเป็นร้อยละ 11.67 การเดินทางโดยรถของบริษัทนำเที่ยว ซึ่งเป็นการเดินทางมาเป็นหมู่คณะ หรือร่วมกับบริษัททัวร์ที่ได้จัดทัวร์ขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.00 การเดินทางโดยใช้รถประจำทาง คิดเป็นร้อยละ 9.67 การเดินทางโดยการใช้อัตโนมัติ คิดเป็นร้อยละ 9.00 โดยทั้งนี้ผู้ที่กล่าวว่าใช้อัตโนมัติในการเดินทางนั้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการเดินทางในรูปแบบของคาราวาน ของรถจักรยานยนต์ประเภทบิ๊กไบค์ (Big Bike) ซึ่งจะเป็นการเดินทางในรูปแบบที่ข้ามจังหวัด และเดินทางเป็นหมู่คณะโดยเฉลี่ยแล้วประมาณ 5-6 คนขึ้นไป และอีกร้อยละ 1.33 กล่าวว่าเป็นการเดินทางในรูปแบบอื่นๆ เช่น การเดินทางโดยรถไฟ เครื่องบิน รถของหน่วยงานที่สังกัด รวมทั้งรูปแบบของการเดินเท้าในกรณีแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไม่ไกลจากที่พัก เป็นต้น จากการศึกษาข้อมูลเชิงลึกยังพบต่อไปอีกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยว กว่าร้อยละ 75 กล่าวว่าเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก สำหรับส่วนที่เหลือจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นครั้งที่ 2 ขึ้นไป และผลจากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 62.00 มีระยะเวลาท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดเพียงแค่ 2 วันเท่านั้น ส่วนที่เหลือเป็นผู้ที่มีเวลาท่องเที่ยวมากกว่า 1 วัน จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่แล้วนั้น คิดเป็นร้อยละ 57.00 ต้องการที่จะเดินทางยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ต่อ ไม่ว่าจะเป็นการไปสักการะพระธาตุศรีสองรัก การท่องเที่ยวไปยังภูเรือ ภูหินร่องกล้า น้ำหนาว ภูกระดึง เกษตรที่สูง ชุมชนไทยคำ ทั้งนี้รวมไปถึงการท่องเที่ยวข้ามไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ต่อ ไป เป็นต้น แต่อีกร้อยละ 43.00 กล่าวว่าไม่สามารถเดินทางไปท่องเที่ยวต่อไปด้วยเหตุผลที่ว่าไม่มีข้อจำกัดในด้านของเวลาในการท่องเที่ยว และหากมีโอกาสก็จะหาเวลาพักผ่อนให้นานขึ้นกว่าเดิม

ตารางที่ 6 แสดงรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัดหนองคาย
 อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามรูปแบบการเดินทางของนักท่องเที่ยว

รูปแบบการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รถยนต์ส่วนตัว	172	57.33
2. รถจักรยานยนต์	27	9.00
3. รถโดยสารประจำทาง	29	9.67
4. รถเช่า	35	11.67
5. รถของบริษัทนำเที่ยว	33	11.00
6. อื่นๆ เช่น รถของหน่วยงาน การเดินเท้า ฯลฯ	4	1.33
รวม	300	100.00

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

การพักผ่อนของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรร้อยละ 62.00 กล่าวว่ามีการพักผ่อนในจังหวัดที่มาท่องเที่ยว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะเป็นผู้ที่มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวตั้งแต่ 2 วันขึ้นไป จากข้อมูลในตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวที่มีการพักผ่อนในจังหวัดที่มาท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นร้อยละ 58.38 จะพักตามโรงแรม เกสต์เฮาส์ หรือบังกะโล รองลงมาร้อยละ 31.89 จะเป็นการพักกับญาติพี่น้อง หรือบ้านของเพื่อน ร้อยละ 5.95 เป็นการพักที่บ้านพักรับรองของหน่วยงานที่ตนสังกัด และอีกร้อยละ 3.78 เป็นการพักที่บ้านของตนเอง ซึ่งจากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่าค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยในการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวต่อวัน มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยประมาณ 780.31 บาท/วัน ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก และเมื่อศึกษาต่อไปยังพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่ได้มีการพักผ่อน เป็นเพราะเหตุผลที่ว่า จะต้องเดินทางต่อไปยังสถานที่อื่นๆ ประกอบกับนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลบางรายเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดใกล้เคียง ซึ่งไม่มีความจำเป็นต้องพักผ่อน เหมือนดังเช่นบุคคลที่มีภูมิลำเนาที่อยู่ห่างไกลจากสถานที่ หรือแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดนั้นๆ

ตารางที่ 7 แสดงรูปแบบการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตจังหวัดหนองคาย
 อุดรธานี ขอนแก่น และเลย จำแนกตามการพักผ่อนของนักท่องเที่ยว

การพักผ่อน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. บ้านตนเอง	7	3.78
2. บ้านญาติ / เพื่อน	59	31.89
3. โรงแรม / เกสต์เฮ้าส์ / บังกะโล	108	58.38
4. บ้านพักรับรองของหน่วยงานที่สังกัด	11	5.95
5. อื่นๆ เช่น การการเดินทางที่เป็นต้น	-	-
รวม	185	100
ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนโดยเฉลี่ย	780.31	บาท/วัน

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

จากตารางที่ 7 พบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการพักผ่อนโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะนิยมพักผ่อนยัง โรงแรม เกสต์เฮ้าส์ และบังกะโล ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 58.38 ของนักท่องเที่ยวที่กล่าวว่าการพักผ่อนทั้งหมด รองลงมาร้อยละ 31.89 จะเป็นการพักกับญาติพี่น้อง หรือบ้านของเพื่อน ร้อยละ 5.95 เป็นการพักที่บ้านพักรับรองของหน่วยงานที่ตนสังกัด และอีกร้อยละ 3.78 เป็นการพักที่บ้านของตนเอง จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่าเมื่อนักท่องเที่ยวมีการพักผ่อน โดยเฉพาะการพักผ่อนในโรงแรม เกสต์เฮ้าส์ หรือบังกะโล รวมทั้งบ้านพักรับรองของหน่วยงานที่สังกัด นักท่องเที่ยวจะมีค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนโดยเฉลี่ยประมาณ 780.31 บาทต่อวัน หรือกล่าวคือราคาค่าที่พักจะอยู่ในช่วงระหว่าง 500 – 1,000 บาท ต่อวัน ซึ่งนักท่องเที่ยวกล่าวว่าเป็นราคาที่พอรับได้ และไม่สูงเกินไปนัก จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นทำให้ทราบว่านักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 50.00 กล่าวว่าการเดินทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังจังหวัดอื่นๆ ต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากว่ามีเวลาเพียงพอสำหรับการพักผ่อน และสำหรับนักท่องเที่ยวในส่วนที่เหลือที่กล่าวว่าจะไม่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้ ทั้งนี้เนื่องจากมีข้อจำกัดในด้านของเวลาพักผ่อน แต่จากการศึกษาพบว่าถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวที่กล่าวว่าจะไม่สามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นั้นกว่าร้อยละ 80.00 ยังมีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งอื่นๆ แต่ทั้งนี้ทั้งนี้มีข้อจำกัดในด้านของเวลาพักผ่อน และหากมีโอกาสก็จะหาเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวในครั้งต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในส่วนที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 93.00 กล่าวว่าเห็นด้วยที่จะส่งเสริมให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และอีกร้อยละ 7.00 มีความเห็นว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนไม่มีความเหมาะสมในการเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทั้งนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สนับสนุนให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงเกษตร ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ประชากรส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นประกอบอาชีพในการเกษตร ซึ่งการที่จะสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมื่อพิจารณาถึงทรัพยากรในด้านต่างๆ แล้ว ถือได้ว่ามีความพร้อมค่อนข้างสูง
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งพักผ่อน อีกทั้งยังมีจังหวัดหนองคายที่ติดอันดับเมืองน่าอยู่อันดับ 7 ของโลก
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีพรมแดนอยู่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวต่อได้ง่าย
4. เรื่องของความเจริญที่จะตามมาจากการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยว ซึ่งจะโยงไปถึงการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามอุดมการณ์ของพุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขของภาครัฐ

สำหรับกลุ่มที่ตอบว่าไม่เห็นด้วยที่จะให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นยังไม่ความพร้อมในด้านของระบบสาธารณูปโภคที่ดี และพอควร ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ
2. ประกอบกับการส่งเสริมจากทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมอย่างเต็มตัว ประกอบกับการส่งเสริมนั้นยังทำไม่ต่อเนื่อง
3. ในด้านของระดับราคาสินค้าและบริการ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดเข้ามาทำการควบคุมอย่างจริงจัง ซึ่งบางครั้งระดับราคาสินค้าและบริการนั้นอาจจะมีราคาสูงกว่าระดับราคาปกติโดยทั่วไป

4. ในด้านของการคมนาคม และสถานที่ตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความถี่ของรถประจำทาง ประกอบกับสถานที่ตั้งมีสถานที่ห่างไกล ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการเดินทางไปท่องเที่ยว

เมื่อศึกษาถึงลงไปยังพบต่อไปอีกว่า นักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 69.00 กล่าวว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดที่ตนไปท่องเที่ยวนั้นควรจะมีการปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของป้ายบอกทิศทาง และรวมถึงความหลากหลายของพันธุ์พืชที่เพาะปลูก ทั้งนี้ยังคงรวมไปถึงในเรื่องของความสะอาด ความเพียงพอของสาธารณูปโภคพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์อันเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และรวมไปถึงรูปแบบของการอนุรักษ์ให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นคงสภาพความเป็นอยู่ที่ดีต่อไป แต่อีกร้อยละ 31.00 กล่าวว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงสิ่งใดในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนั้นๆ เพราะทั้งนี้ไม่แน่ใจว่าหากมีการปรับปรุงแล้วจะส่งผลกระทบต่อสภาพความเป็นอยู่ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิตของประชาชน สภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่แท้จริงว่าจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

โดยผลจากการศึกษาข้างต้นสามารถที่จะสรุปได้ว่าในมุมมองด้านการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว กว่าร้อยละ 86.66 นั้นต้องการให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นควรเน้นจุดขายที่เป็นเรื่องของความเป็นเอกลักษณ์ และความดึงดูดใจในแหล่งพื้นที่ๆ เป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ รวมทั้งควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ รับทราบ ว่ายังคงมีแหล่งท่องเที่ยวแห่งอื่นๆ ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ที่ไม่เคยได้พบ หรือเคยได้ยิน เดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นได้ รวมถึงการส่งเสริมในเรื่องของสินค้า OTOP เกี่ยวกับสินค้าที่ระลึกจากแหล่งท่องเที่ยว โดยเป็นผลิตภัณฑ์ โดยชุมชนของพื้นที่นั้นๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป แต่โดยทั้งนี้ต้องไม่ลืมถึงความสะดวกในด้านสาธารณูปโภคด้วยเช่นกัน

ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในส่วนของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงทัศนคติในส่วนของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย โดยวิธีการสัมภาษณ์ ความรู้สึก ความคิด ในด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นการระบุถึงระดับความพึงพอใจในแต่ละด้าน ซึ่งสามารถแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง ในลักษณะความรู้สึกว่าสิ่งนั้น หรือหัวข้อนั้นส่งผลให้เกิดความพึงพอใจที่ได้รับ โดยการระบุออกมาเป็นคะแนน โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดระดับความพึงพอใจออกเป็นค่าคะแนนดังต่อไปนี้คือ

ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5.00
มาก	4.00
ปานกลาง	3.00
น้อย	2.00
น้อยที่สุด	1.00

โดยได้นำคะแนนที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลมาคิดคำนวณน้ำหนักค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight mean score : WMS) โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
4.21 – 5.00	มากที่สุด
3.41 – 4.20	มาก
2.61 – 3.40	ปานกลาง
1.81 – 2.60	น้อย
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด

ซึ่งผลจากการวิจัยที่ได้คณะผู้วิจัย จะจำแนกระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรออกเป็นรายจังหวัด และได้นำเสนอเป็นภาพรวมดังนี้

ความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ผลจากการศึกษาจะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ที่ระบุไว้ว่า ปัจจัยต่างๆ โดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน ส่งผลที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และเมื่อพิจารณาจากค่าคะแนนแล้วนั้นจะเป็นได้ว่าเป็นระดับค่าคะแนนที่อยู่ในช่วงต้นๆ ของระดับค่าคะแนนที่กล่าวว่ามีค่าความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งหมายความว่ายังมีปัจจัยในด้านอื่นๆ นั้นอาจจะมีค่าคะแนนที่อยู่ในช่วงที่มีระดับที่อยู่ในค่าที่ต่ำกว่า ซึ่งอาจจะส่งผลให้ค่าคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมมีค่าไม่สูงมากนัก และเพื่อให้เกิดความง่ายในการอธิบายถึงปัจจัยในส่วนที่เป็นปัจจัยในด้านต่างๆ แล้วนั้นสามารถอธิบายได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 แสดงทัศนคติของนักท่องเที่ยว ที่ระบุความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยภาพรวม

ปัจจัย (n = 300)	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	3.46	มาก
1.ความสะดวกในการเดินทาง เช่น ถนน ป้าย	3.61	มาก
2.ความหลากหลายของการบริการขนส่ง	3.41	มาก
3.ราคาค่าบริการในการขนส่ง	3.35	ปานกลาง
สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	3.65	มาก
1.สถานที่ท่องเที่ยวมีไฟฟ้า และน้ำเข้าถึง	3.95	มาก
2.จำนวนห้องสุขา หรือห้องน้ำที่มี	3.70	มาก
3.สถานที่จอดรถ	3.68	มาก
4.การจัดสถานที่ทิ้งสิ่งปฏิกูล เช่น ถังขยะ	3.63	มาก
5.ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว	3.71	มาก
6.โทรศัพท์ หรือ Internet ที่มีให้บริการ	3.24	ปานกลาง
ภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	3.57	มาก
1.จำนวนร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก	3.62	มาก
2.ความหลากหลายของประเภทสินค้าที่ระลึก	3.38	ปานกลาง
3.ราคาของสินค้าที่ระลึก	3.47	มาก
4.คุณภาพของสินค้าที่ระลึก	3.57	มาก

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

ตารางที่ 8 (ต่อ) แสดงทัศนคติของนักท่องเที่ยว ที่ระบุความพึงพอใจในต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยภาพรวม

ปัจจัย (n = 300)	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความพึงพอใจ
ภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว (ต่อ)		
5.การใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันของสินค้า	3.61	มาก
6.คุณค่าทางจิตใจของตัวสินค้าที่ระลึก	3.80	มาก
7.ความทันสมัยของตัวสินค้า/การพัฒนาผลิตภัณฑ์	3.52	มาก
การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	3.53	มาก
1.ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่	3.39	ปานกลาง
2.ประสิทธิภาพของการให้บริการจากเจ้าหน้าที่	3.49	มาก
3.ความมีอัธยาศัยไมตรี และกิริยา ของเจ้าหน้าที่	3.71	มาก
กฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	3.55	มาก
1.กฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว	3.60	มาก
2.มาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ	3.58	มาก
3.การให้การสนับสนุนจากภาครัฐ	3.46	มาก
แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.70	มาก
1.ความสวยงาม/ดึงดูดใจ ของแหล่งท่องเที่ยว	3.87	มาก
2.ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.74	มาก
3.รูปแบบการนำเสนอ หรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.63	มาก
4.การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	3.65	มาก
5.ค่าธรรมเนียมในการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยว	3.61	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.59	มาก

หมายเหตุ : ค่าร้อยละที่ได้ ได้มาจากการปัดจุดทศนิยม

ผลการศึกษาดังที่แสดงในตารางที่ 8 พบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และเมื่อจำแนกออกเป็นปัจจัยในส่วนต่างๆ แล้วจะพบว่าความพึงพอใจในด้านของสภาพการคมนาคมของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมี

ความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวที่กำหนด นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 และด้านของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 โดยทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดปลีกย่อยสามารถพิจารณาได้ดังนี้

สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านสภาพของการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยจะพบว่า ปัจจัยในด้านของความสะดวกในการเดินทาง เช่น ถนน หรือป้ายแสดงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยในด้านของความหลากหลายของการบริการขนส่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 และปัจจัยข้อปลีกย่อยในด้านราคาค่าบริการในการขนส่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 โดยทั้งนี้เพื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยจะเห็นได้ว่าเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในช่วงที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักท่องเที่ยวบางรายยังคงมีทัศนคติในด้านความพึงพอใจที่ยังคงไม่มากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของการบริการขนส่ง ซึ่งได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า ความถี่ของรถประจำทาง รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้นยังคงมีอยู่ไม่มากนัก ประกอบกับการที่นักท่องเที่ยวบางรายเดินทางโดยการใช้บริการรถประจำทาง ซึ่งอาจจะมีความถี่ในการให้บริการที่ล่าช้า ซึ่งอาจจะสร้างความไม่พอใจ หรือหงุดหงิดใจ แก่นักท่องเที่ยวได้ ประกอบกับอัตราค่าบริการนั้นยังไม่ได้มีหน่วยงานใดเข้ามาควบคุมอย่างแท้จริง ซึ่งบางครั้งก็อาจจะทำให้เกิดเหตุการณ์ในลักษณะที่ว่าเรียกราคาที่สูงเกินกว่าความเป็นจริงเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านสภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็นรายจังหวัด สามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 9 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อปัจจัยด้านการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้าน สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	จังหวัดขอนแก่น		จังหวัดเลย		จังหวัดอุดรธานี		จังหวัดหนองคาย		ภาพรวม	
	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
1.ความสะดวกในการเดินทาง เช่น ถนน ป้าย	3.73	มาก	3.14	ปานกลาง	3.85	มาก	3.77	มาก	3.61	มาก
2.ความหลากหลายของบริการขนส่ง	3.64	มาก	2.95	ปานกลาง	3.62	มาก	3.51	มาก	3.41	มาก
3.ราคาค่าบริการในการขนส่ง	3.54	มาก	2.93	ปานกลาง	3.60	มาก	3.42	มาก	3.35	ปานกลาง
ความพึงพอใจโดยรวม	3.64	มาก	3.00	ปานกลาง	3.69	มาก	3.57	มาก	3.46	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีการใช้ทศนิยมเพียงแค่ 2 ตำแหน่ง

ผลการศึกษาดังที่แสดงในตารางที่ 9 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้านการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ซึ่งเมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นจังหวัดเลย ซึ่งพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ ด้วยทั้งนี้อาจจะเป็นด้วยเหตุที่ว่าปัจจัยส่วนย่อยในด้านของความหลากหลายของการบริการขนส่ง ประกอบกับอัตราค่าบริการในการขนส่งนั้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยแล้วจะเห็นได้ว่าเป็นค่าคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในช่วงกลางของระดับความพึงพอใจปานกลาง โดยทั้งนี้ปัจจัยย่อยทั้งสองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 และ 2.93 ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามการที่ปัจจัยย่อยทั้งสองนั้นมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่ค่อนข้างจะต่ำจึงเป็นสิ่งที่ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานในภาครัฐ หรือภาคเอกชน จำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยทั้งนี้จากการศึกษาในเชิงลึกพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีเท่าใดนักกับเรื่องของความหลากหลายของการบริการขนส่ง ถึงแม้ว่าจะมีรถรับจ้างประจำทางในการบริการ แต่บางครั้งการรอคอยนั้นอาจจะใช้เวลาในการรอคอยที่นาน ประกอบกับ การบรรทุกผู้โดยสารในแต่ละครั้งทางผู้ให้บริการไม่ได้คำนึงถึงความปลอดภัยแก่ผู้โดยสาร ซึ่งจากข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่กล่าวว่าบางครั้งมีการบรรทุกผู้โดยสารเกินกำหนดการบรรทุก ซึ่งก็ยังคงมีผู้ให้บริการบางรายยังคงกระทำการในลักษณะเช่นนี้อยู่ ส่วนในด้านของอัตราค่าบริการนั้นทางนักท่องเที่ยวกล่าวว่ายังคงมีอัตราที่สูง โดยเฉพาะการเช่าแบบเหมาทั้งคัน ซึ่งยังไม่ มีหน่วยงานใดที่เสนอตัวเข้ามาเป็นเจ้าภาพหลักในการควบคุมระดับราคาอย่างจริงจัง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมาตรฐานของระดับราคาในการให้บริการนั้น ไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งนับได้ว่าเป็นสิ่งที่สามารถผลกระทบต่อทัศนคติของนักท่องเที่ยวให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ค่อยพึงพอใจได้

ด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านของสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อบ่งชี้ย่อย จะพบว่า ปัจจัยในด้านของไฟฟ้า และน้ำ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ปัจจัยในด้านจำนวนห้องสุขา หรือห้องน้ำ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ปัจจัยในด้านของสถานที่จอดรถ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ปัจจัยในด้านการจัดการสถานที่ตั้งสิ่งปลูกสร้าง เช่น ถังขยะ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ปัจจัยในด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และปัจจัยในด้านโทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต (internet) ที่มีให้บริการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 หากพิจารณาถึงสภาพโดยรวมของปัจจัยด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว จะเห็นได้ว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกันมากนัก และเมื่อพิจารณาถึงระดับค่าคะแนนเฉลี่ย ซึ่งจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ยกเว้นปัจจัยในด้าน โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต (Internet) ที่มีให้บริการ ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าจำนวน ผู้โทรศัพท์สาธารณะ หรือการให้บริการทางอินเทอร์เน็ต (Internet) นั้นมีน้อยมาก และไม่น่าที่จะตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสมควรที่จะเอาใจใส่ รวมทั้งการปรับปรุง และพัฒนาระบบให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวที่อาจจะเพิ่มขึ้นในภายหน้า แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็นรายจังหวัด สามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อปัจจัยด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้าน สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	จังหวัดขอนแก่น	ระดับความพึงพอใจ	จังหวัดเลย	ระดับความพึงพอใจ	จังหวัดอุดรธานี	ระดับความพึงพอใจ	จังหวัดหนองคาย	ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ภาพรวม
1. สถานที่ท่องเที่ยวมีไฟฟ้า และน้ำเข้าถึง	3.91	มาก	3.83	มาก	4.12	มาก	3.98	มาก	3.95	มาก
2. จำนวนห้องสุขา หรือห้องน้ำที่มี	3.61	มาก	3.90	มาก	3.73	มาก	3.56	มาก	3.70	มาก
3. สถานที่จอดรถ	3.66	มาก	3.83	มาก	3.70	มาก	3.56	มาก	3.68	มาก
4. การจัดสถานที่ตั้งสิ่งปลูกสร้าง เช่น ถังขยะ	3.56	มาก	3.80	มาก	3.68	มาก	3.50	มาก	3.63	มาก
5. ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว	3.79	มาก	3.65	มาก	3.72	มาก	3.69	มาก	3.71	มาก
6. โทรศัพท์ หรือ Internet ที่มีให้บริการ	3.37	ปานกลาง	2.73	ปานกลาง	3.57	มาก	3.38	ปานกลาง	3.24	ปานกลาง
รวม	3.65	มาก	3.62	มาก	3.75	มาก	3.61	มาก	3.65	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีการใช้ทศนิยมเพียงแค่ 2 ตำแหน่ง

ผลการศึกษาค้างที่แสดงในตารางที่ 10 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้าน สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่ง เมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และ จังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นปัจจัยในด้านของ โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต(Internet) ที่มีให้บริการ ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวกลับมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 3.24 แต่ในขณะที่ปัจจัยในด้านอื่นๆ นักท่องเที่ยวกลับมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ มาก จากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ย ที่ได้รับจากความรู้สึกพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในด้านของ โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต(Internet) ที่มี ให้บริการ ณ แหล่งท่องเที่ยว พบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมักจะเป็น พื้นที่ๆ อยู่ไกลจากเขตอำเภอเมือง ซึ่งการที่มีสถานที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากเขตอำเภอเมืองนั้นย่อม หมายถึงความเจริญในด้านระบบเทคโนโลยีที่อาจจะยังไม่ถึง ยกเว้นเสียแต่ระบบสาธารณูปโภค ขั้นพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า และน้ำประปา ซึ่งอาจจะเข้าถึงแล้ว แต่สำหรับระบบสาธารณูปโภคที่อยู่ ณ ชั้นที่สูงกว่า เช่น โทรศัพท์นั้น อาจจะยังไม่ถึง ซึ่งจากเหตุผลที่กล่าวมานี้ อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวที่นั่นเกิดความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจได้ จากผลการศึกษาในตารางที่ 10 ยังพบต่อไป อีกว่าเมื่อพิจารณาในส่วนของปัจจัยด้าน โทรศัพท์ หรืออินเทอร์เน็ต (Internet) ที่มีให้บริการ ณ แหล่งท่องเที่ยว จะมีก็เพียงแต่จังหวัดอุดรธานีเท่านั้นที่นักท่องเที่ยวกลับมีความพึงพอใจใน ระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่าแหล่งท่องเที่ยวที่ได้ทำการศึกษาใน เขตจังหวัดอุดรธานีนั้นมีพื้นที่ที่ตั้งอยู่ใกล้จากเขตอำเภอเมือง หรือบางแห่งก็อยู่ในเขตอำเภอเมือง ดังนั้นปัญหาในด้านของปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นจึงไม่ค่อยที่จะมีปัญหาอะไร ด้วยเหตุที่ว่าหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้มีการวางระบบสื่อสารมาถึงเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผิดกับสถานที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง สามจังหวัด ที่มีมักจะอยู่ไกลจากเขตอำเภอเมือง ซึ่งอาจจะยังไม่ได้ทำการวางระบบสื่อสาร หรือ อาจจะวางไม่เรียบร้อย โดยจากเหตุผลที่กล่าวมาก็อาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวอีกสาม จังหวัดนั้นเกิดความรู้สึกที่พึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่าได้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะให้ความ สนใจ และรวมถึงปรับปรุงให้ดีขึ้นทั้งนี้เพื่อเป็นการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเพิ่มขึ้นในภายหน้า แต่ สำหรับปัจจัยด้านอื่นๆ ถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจในระดับ มาก แต่เมื่อพิจารณาถึงค่า คะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจะเห็นได้ว่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นปัจจัยในด้านต่างๆ เหล่านี้ก็ยังสมควรที่จะมีการจัดการ และการพัฒนาให้ดีขึ้นต่อไป

ด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านของภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยพบว่า ปัจจัยในด้านของจำนวนร้านค้าที่จำหน่ายสินค้าที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ปัจจัยในด้านความหลากหลายของประเภทสินค้าที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ปัจจัยในด้านของระดับราคาสินค้าที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 ปัจจัยในด้านของคุณภาพของสินค้าที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ปัจจัยในด้านของประโยชน์ของสินค้าในการใช้ในชีวิตประจำวัน นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 ปัจจัยในด้านของคุณค่าทางจิตใจของตัวสินค้าที่ระลึก นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ปัจจัยในด้านของความทันสมัยของตัวสินค้า / การพัฒนาผลิตภัณฑ์ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 โดยทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าคะแนนจากปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยแล้วจะเห็นได้ว่า ปัจจัยข้อปลีกย่อยในด้านความหลากหลายของประเภทสินค้าที่ระลึก นั้น มีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง และเป็นค่าคะแนนที่ต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยเมื่อเทียบกับปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านอื่นๆ ซึ่งแสดงว่าตัวของสินค้า หรือผลิตภัณฑ์ที่ระลึกในมุมมองของนักท่องเที่ยวแล้วนั้นยังเห็นว่ายังคงมีรูปแบบที่ตายตัว และคงเดิม โดยทั้งนี้หากเป็นไปได้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจจะต้องเข้าร่วมในการฝึกอบรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอบรมในเรื่องของการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ระลึก แก่ผู้ประกอบการ หรือภาคธุรกิจ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ที่จะมีเพิ่มขึ้นในภายหน้า แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็นรายจังหวัด สามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 11 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้าน ภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	จังหวัดขอนแก่น		จังหวัดเลย		จังหวัดอุดรธานี		จังหวัดหนองคาย		ภาพรวม	
	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
1. จำนวนร้านค้าที่จำหน่าย สินค้าที่ระลึก	3.41	มาก	3.31	ปานกลาง	3.88	มาก	3.87	มาก	3.62	มาก
2. ความหลากหลายของประเภท สินค้าที่ระลึก	3.23	ปานกลาง	3.23	ปานกลาง	3.68	มาก	3.43	มาก	3.38	ปานกลาง
3. ราคาของสินค้าที่ระลึก	3.36	ปานกลาง	3.34	ปานกลาง	3.70	มาก	3.52	มาก	3.47	มาก
4. คุณภาพของสินค้าที่ระลึก	3.51	มาก	3.48	มาก	3.70	มาก	3.60	มาก	3.57	มาก
5. การใช้ประโยชน์ได้ในชีวิต ประจำวันของสินค้า	3.63	มาก	3.55	มาก	3.68	มาก	3.60	มาก	3.61	มาก
6. คุณค่าทางจิตใจของตัวสินค้า ที่ระลึก	3.66	มาก	3.76	มาก	4.02	มาก	3.79	มาก	3.80	มาก
7. ความทันสมัยของตัวสินค้า/ การพัฒนาผลิตภัณฑ์	3.50	มาก	3.23	ปานกลาง	3.75	มาก	3.63	มาก	3.52	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.47	มาก	3.41	มาก	3.77	มาก	3.63	มาก	3.57	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีการใช้เทคนิคเพียงแค่ 2 ตำแหน่ง

ผลการศึกษาดังที่แสดงในตารางที่ 11 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ซึ่งเมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นแต่จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย ซึ่งมีค่าคะแนนที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าจังหวัดอื่นๆ อีกสามจังหวัดที่กล่าวมาข้างต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าในปัจจัยในด้านของจำนวนร้านค้า ความหลากหลายของสินค้า ราคาของสินค้า และความทันสมัย/การพัฒนาผลิตภัณฑ์ นั้น นักท่องเที่ยวมีทัศนคติในด้านความพึงพอใจที่อยู่ระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยในแต่ละปัจจัยแล้วนั้นจะเห็นได้ว่ายังคงมีค่าคะแนนที่ไม่สูงมากนัก จากการศึกษาในเชิงลึกพบว่าในด้านของภาคธุรกิจ โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีการจำหน่ายเฉพาะจุดระหว่างเส้นทางในการเดินทาง ประกอบกับจำนวนภาคธุรกิจยังคงมีไม่มากนัก และสินค้าโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีระดับราคาที่ค่อนข้างสูง และมีรูปลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งไม่ได้มีการนำเรื่องของความแตกต่างๆ ในรูปลักษณะมาใช้ในการตลาดแต่อย่างใด ส่วนระดับราคาสินค้านักท่องเที่ยวกล่าวว่าสินค้าที่ระลึกในแหล่งท่องเที่ยวมักจะมีระดับราคาที่ค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับระดับราคาทั่วไปในตลาด หรือภายนอก ดังนั้นหากจะซื้อก็น่าจะหาซื้อจากแหล่งภายนอก ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ถูกกว่า และไม่ต้องขน บรรทุกติดตัวไป จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่าสาเหตุต่างๆ เหล่านี้น่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีอาจจะมีความพร้อมมากกว่า ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องเข้ามาดูแล และให้ความเอาใจใส่มากขึ้นกว่าเดิม โดย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดผลดีต่อภาพรวมในการท่องเที่ยวของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างยั่งยืน

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลื้มข่อยพบว่า ปัจจัยในด้านความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 ปัจจัยในด้านประสิทธิภาพของการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 และปัจจัยในด้านความมีอัธยาศัยไมตรี ตลอดจนกิริยาของเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 โดยทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยจากปัจจัยที่เป็นข้อปลื้มข่อยแล้วจะเห็นได้ว่า ปัจจัยข้อปลื้มข่อยในด้านความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง จากการศึกษายังพบว่านักท่องเที่ยวกล่าวว่ามีจำนวนเจ้าหน้าที่ ผู้ดูแล หรือให้คำแนะนำ ณ สถานที่ท่องเที่ยว นั้น มีจำนวนที่ค่อนข้างน้อย และไม่น่าที่จะเพียงพอ กับการดูแล หรือการให้คำแนะนำ แก่ นักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่อนข้างมากในแต่ละวัน ซึ่งจากความ ที่มีเจ้าหน้าที่ ที่เพียงพอนี้หากว่าเกิดเหตุการณ์ที่ไม่อาจคาดคิดข้อมส่งผลโดยตรงต่อการช่วยเหลือ แต่สำหรับปัจจัยข้อปลื้มข่อยในด้านอื่นๆ จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก แต่เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับแล้วนั้นก็ยังมีค่าไม่สูงมากนัก โดยทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องปรับปรุงในด้านของคุณภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ต่อไป ด้วยเหตุที่ว่าจะเป็นการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว และจะได้หวนคืนกลับมา ท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวแห่งเดิมอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยด้านการให้บริการ ของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว โดยจำแนกเป็นรายจังหวัด สามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 12 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้าน การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	จังหวัดขอนแก่น		จังหวัดเลย		จังหวัดอุดรธานี		จังหวัดหนองคาย		ภาพรวม	
	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
1. ความเพียงพอของเจ้าหน้าที่	3.71	มาก	2.90	ปานกลาง	3.67	มาก	3.40	ปานกลาง	3.39	ปานกลาง
2. ประสิทธิภาพของการให้ บริการจากเจ้าหน้าที่	3.71	มาก	3.21	ปานกลาง	3.73	มาก	3.41	ปานกลาง	3.49	มาก
3. ความมีอัธยาศัยไมตรี และ กิริยาของเจ้าหน้าที่	3.70	มาก	3.68	มาก	3.90	มาก	3.61	มาก	3.71	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.71	มาก	3.26	ปานกลาง	3.77	มาก	3.47	มาก	3.53	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีการใช้ทศนิยมเพียงแค่ 2 ตำแหน่ง

ผลการศึกษาดังที่แสดงในตารางที่ 12 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ซึ่งเมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นแต่จังหวัดเลย และจังหวัดหนองคาย ซึ่งนักท่องเที่ยวมีค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่า จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ และปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านประสิทธิภาพของการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดเลยนั้นนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และ 3.21 ตามลำดับ จากการศึกษพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดเลยกล่าวว่า จังหวัดเลยนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม และมีชื่อเสียง โดยเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ แต่ในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นกลับมีจำนวนเจ้าหน้าที่ฯ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว นั้นเพียงไม่กี่นาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนค่อนข้างมาก ซึ่งจากการที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่จำกัดนี้เองอาจจะส่งผลถึงประสิทธิภาพในการให้บริการได้ ด้วยเหตุที่ว่าไม่สามารถให้บริการได้ทันทั่วถึงกับจำนวนผู้ใช้บริการ สำหรับจังหวัดหนองคายจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านความเพียงพอของเจ้าหน้าที่ และปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านประสิทธิภาพของการให้บริการจากเจ้าหน้าที่ของจังหวัดเลยนั้นนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 และ 3.41 ตามลำดับ แต่ทั้งนี้ด้วยเหตุผล และข้อจำกัดที่แตกต่างจากจังหวัดเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตที่ตั้งที่อาจจะอยู่ไกลจากเขตอำเภอเมือง และนักท่องเที่ยวอาจจะรู้จัก หรือเคยได้ยินน้อยกว่าแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดเลย ซึ่งส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางไปเยี่ยมชมด้วยความถี่ที่ต่ำกว่า และจากการที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในลักษณะของความถี่ที่ต่ำกว่านี้เอง จึงส่งผลให้หน่วยงานยังสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ มิได้จัดให้มีบุคลากรเฝ้าอยู่เป็นประจำ และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงกลับไม่พบบุคลากรที่มีไว้คอยให้บริการยกเว้นเสียเพียงแต่บุคลากรในการเฝ้าเวรยามเท่านั้น ซึ่งก็อาจจะช่วยให้ข้อมูล หรือให้ความช่วยเหลือใดๆ ได้มากเท่าที่ควร ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ว่าปัจจัยในด้านของจำนวนเจ้าหน้าที่ และประสิทธิภาพในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยวจึงระบุว่ามีระดับความพึงพอใจที่ค่อนข้างต่ำ แต่ทั้งนี้จากการศึกษามีข้อสังเกตที่ว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีการจัดรูปแบบเป็น Home Stay ซึ่งอาจจะมีส่วนที่อยู่ใกล้กับเขตเมืองจะมีการจัดบุคลากรเข้ามาดูแลนักท่องเที่ยวได้ ใกล้ชิดกว่า และนักท่องเที่ยวก็จะมี ความพึงพอใจที่มากกว่าแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลจากเขตเมือง โดยทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเร่งรีบในการดำเนินการเพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

ด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านกฎระเบียบของ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลื้มข่อยพบว่า ปัจจัยข้อปลื้มข่อยในด้านของตัวบทของกฎระเบียบของสถานที่ท่องเที่ยว นั้น นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ปัจจัยข้อปลื้มข่อยในด้านของมาตรการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 และปัจจัยข้อปลื้มข่อยในด้านของการสนับสนุนจากภาครัฐ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 และทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยได้รับจะเห็นได้ว่ามีระดับค่าคะแนนที่ไม่ค่อยจะสูงมากนัก และค่อนข้างไปในระดับกลางของช่วงที่ระบุว่ามีความพึงพอใจในระดับมาก ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าปัจจัยที่เป็นข้อปลื้มข่อยในด้านต่างๆ เหล่านี้ไม่อาจที่จะเพิกเฉย หรือละเลยได้ ด้วยเหตุที่ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่สามารถส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และยังเป็น การป้องกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอันมีค่าวิธีหนึ่ง โดยทั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือเอกชน จะต้องให้ความเอาใจใส่ และคอยดูแล เพื่อให้ทรัพยากรอันมีค่าจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนี้คงอยู่สืบไป และเมื่อจะพิจารณาแยกตามพื้นที่ โดยจำแนกออกเป็นจังหวัดต่างๆ แล้วนั้นสามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 13 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่มีต่อกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยวในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนก

ออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้าน กฎระเบียบของ แหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	จังหวัดขอนแก่น		จังหวัดเลย		จังหวัดอุดรธานี		จังหวัดหนองคาย		ภาพรวม	
	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ระดับความ พึงพอใจ
1.กฎระเบียบของสถานที่ ท่องเที่ยว	3.71	มาก	3.31	ปานกลาง	3.83	มาก	3.61	มาก	3.60	มาก
2.มาตรการลงโทษผู้ฝ่า ฝืนกฎระเบียบ	3.79	มาก	3.30	ปานกลาง	3.78	มาก	3.54	มาก	3.58	มาก
3.การให้บริการสนับสนุน จากภาครัฐ	3.47	มาก	3.33	ปานกลาง	3.68	มาก	3.42	มาก	3.46	มาก
ความพึงพอใจโดยรวม	3.66	มาก	3.31	ปานกลาง	3.77	มาก	3.53	มาก	3.55	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีมีการใช้ดัชนีเพียงแค่ 2 ค่าแบ่ง

ผลการศึกษาค้างที่แสดงในตารางที่ 13 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้านกฎระเบียบของ แหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 ซึ่งเมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ยกเว้นแต่จังหวัดเลย โดยทั้งนี้จากปัจจัยข้อปลีกย่อยในทุกๆ ด้านนักท่องเที่ยวจะมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยแล้วจะเห็นได้ว่าอยู่ในช่วงที่ค่อนข้างจะไปทางช่วงท้ายของความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง นั้นหมายถึงหากปัจจัยข้อปลีกย่อยต่างๆ เหล่านี้ของจังหวัดเลยได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น ก็ย่อมที่จะส่งผลต่อความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่จะมีความพึงพอใจที่มากขึ้นได้ จากการศึกษาข้างพบต่อไปอีกกว่าต้นเหตุของความพึงพอใจที่อยู่ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็นนี้อาจจะเกิดจาก การที่จังหวัดเลยนั้นเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงในด้านการท่องเที่ยวที่มีผู้คนรู้จักอย่างแพร่หลาย ประกอบกับการที่เป็นจังหวัดท่องเที่ยว แต่กลับมีการจัดเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลเข้ามาดูแลที่ไม่เพียงพอ หรือไม่สอดคล้องกับปริมาณนักท่องเที่ยวที่มีอยู่ในแต่ละวัน ซึ่งอาจจะด้วยเหตุผลด้านงบประมาณ ในการจ้าง หรือข้อจำกัดในการบรรจุตำแหน่ง โดยทั้งนี้นักท่องเที่ยวบางรายกล่าวว่า เคยได้พบเห็นนักท่องเที่ยวบางรายกระทำการที่เป็นในลักษณะของการฝ่าฝืนกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว แต่ด้วยเหตุที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอกับการดูแล จึงส่งผลให้ดูเหมือนว่ากฎระเบียบที่ตั้งขึ้น หรือบัญญัติขึ้น ไม่มีความหมาย หรือมีความศักดิ์สิทธิ์ จากสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสมควรเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการดูแล และแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป เพราะทั้งนี้อาจจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะสร้างภาพลักษณ์ในการท่องเที่ยวของจังหวัดให้ดียิ่งขึ้นต่อไปได้

ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ซึ่งถือได้ว่าเป็นค่าคะแนนที่อยู่ในช่วงกลางของระดับความพึงพอใจในระดับมาก โดยเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยพบว่า ปัจจัยข้อปลีกย่อยในด้านของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมีค่าคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในระดับที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก ในทุกๆ ด้าน

จากการศึกษาพบว่าในภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบ ด้านความสวยงาม และความน่าดึงดูดใจ ด้านความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว รูปแบบการนำเสนอให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์ และอัตราค่าธรรมเนียมของแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวมีความสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของความสวยงาม และด้านความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยปัจจัยย่อยทั้งสองมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 และ 3.74 ตามลำดับ นั้นหมายถึงหากปัจจัยในด้านต่างๆ เหล่านี้ได้รับการเอาใจใส่ และปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นต่อไปแล้วนั้นก็จะกลายเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีกครั้ง แต่ทั้งนี้มิใช่หมายความว่าปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านอื่นๆ จะไม่มีความสำคัญ โดยทั้งนี้ปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านที่เหลือ นักท่องเที่ยวก็มีความพึงพอใจในระดับมากเช่นกัน เพียงแต่ว่ามีระดับค่าคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่าปัจจัยข้อปลีกย่อยทั้งสองที่ได้กล่าวข้างต้น และเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยแล้วจะเห็นได้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยอาจจะมีส่วนที่ห่างกันพอสมควร นั้นหมายถึงปัจจัยที่เป็นข้อปลีกย่อยในด้านต่างๆ เหล่านี้มีโอกาสที่จะเกิดการปรับปรุง หรือพัฒนาได้ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทางหน่วยงาน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องหาวิธีการเร่งรัดพัฒนาปัจจัยข้อปลีกย่อยในด้านต่างๆ เหล่านี้ให้ดียิ่งขึ้นไป ด้วยทั้งนี้ปัจจัยต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจะเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อตัวของภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางกลับมาเยี่ยมชมอีกครั้งต่อไป และเมื่อจะพิจารณาแยกตามพื้นที่ โดยจำแนกออกเป็นจังหวัดต่างๆ แล้วนั้นสามารถอธิบายได้ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 14 แสดงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวยังเขมร ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด

ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว	(n = 70)		(n = 80)		(n = 60)		(n = 90)		(n = 300)	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ความสวยงาม/ดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	3.68	มาก	3.88	มาก	4.00	มาก	3.80	มาก	3.87	มาก
2. ความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	3.99	มาก	3.46	มาก	3.87	มาก	3.72	มาก	3.74	มาก
3. รูปแบบการนำเสนอหรือให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว	3.74	มาก	3.49	มาก	3.85	มาก	3.52	มาก	3.63	มาก
4. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว	3.79	มาก	3.58	มาก	3.78	มาก	3.53	มาก	3.65	มาก
5. ค่าธรรมเนียมในการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยว	3.56	มาก	3.61	มาก	3.77	มาก	3.56	มาก	3.61	มาก
รวมความพึงพอใจโดยรวม	3.79	มาก	3.60	มาก	3.85	มาก	3.63	มาก	3.70	มาก

หมายเหตุ : วิธีการคำนวณค่าเฉลี่ยใช้วิธี Weight Mean Score : WMS โดยคำนวณจากโปรแกรม SPSS และมีการใช้ทศนิยมเพียงแค่ 2 ตำแหน่ง

ผลการศึกษาค้างที่แสดงในตารางที่ 14 พบว่าความพึงพอใจโดยภาพรวมของปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ซึ่งเมื่อพิจารณาออกเป็นรายพื้นที่ที่เป็นจังหวัดคือ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย แล้วจะพบว่านักท่องเที่ยวมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก ในทุกจังหวัด และเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมแล้วจะเห็นได้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมมีค่าอยู่ในช่วงกลาง ของระดับค่าคะแนนที่กล่าวว่ามีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยทั้งนี้ นักท่องเที่ยวได้แสดงทัศนคติในด้านของความพึงพอใจที่ตนเองได้รับออกมาในลักษณะของปัจจัยข้อปลีกย่อยด้านต่างๆ ดังนี้คือ ด้านความสวยงามและความน่าดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 โดยทั้งนี้จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวกล่าวไว้ในด้านของความสวยงามของพื้นที่นั้นเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะการที่นักท่องเที่ยวเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็เพราะต้องการที่จะรู้ จะเห็น จากคำกล่าวที่ได้ได้ยิน ได้ฟังมา จากบุคคลที่เคยได้มายังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมถึงการได้เห็นในภาพ หรือโฆษณา ดังนั้นจึงต้องการมาพิสูจน์คำกล่าวอ้างนั้นด้วยตนเอง ด้านความรู้ที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 โดยทั้งนี้ นักท่องเที่ยวกล่าวว่าการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ นั้นนักท่องเที่ยวยังทราบถึงประวัติ และความเป็นมา ในส่วนที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับจากแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทางแหล่งท่องเที่ยวได้จัดเตรียม ไว้สำหรับให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ ด้านรูปแบบการนำเสนอ หรือวิธีการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นแหล่งท่องเที่ยวมักจะมีการจัดทำเอกสารประเภทแผ่นพับ หรือ โบชัวร์ หรืออาจจะคิดเป็นแผ่นป้ายประกาศ ไว้ให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชม ได้อ่าน หรือได้รับทราบ ด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 โดยทั้งนี้ นักท่องเที่ยวให้ข้อสังเกตที่ว่าหากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญของจังหวัดแล้วนั้น มักจะมีแผ่นภาพติดอยู่ระหว่างทางของเส้นทางคมนาคมสายหลัก โดยทั้งนี้ทางส่วนราชการ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับกรมทางหลวงได้นำมาติดไว้ ซึ่งจะเห็นได้จากการติดคำป้ายคำขวัญ พร้อมกับรูปภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ประกอบกับหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนต่างๆ ได้มีการช่วยประชาสัมพันธ์ในแหล่งท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้นการที่มีหน่วยงานยื่นมือเข้ามาช่วยในการประชาสัมพันธ์ก็นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีที่จะช่วยให้นักท่องเที่ยวที่นั่นรู้จัก และอยากที่จะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น และด้านอัตราค่าธรรมเนียมในการใช้บริการของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่ง นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.61 จากการศึกษาพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งนั้นไม่ได้มีการเก็บ

ค่าใช้จ่าย หรือค่าธรรมเนียมในการใช้บริการแต่อย่างใด หรือหากจะเก็บก็เก็บเป็นค่าบำรุงสถานที่ ซึ่งมีอัตราที่ไม่สูงมากนัก และไม่ได้ส่งผลถึงความรู้สึกที่ไม่ดีแก่นักท่องเที่ยว แต่อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาในเชิงลึกในด้านของสถานที่ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวให้ข้อคิดเห็นที่ว่าไม่ว่าจะเป็นในด้านปัจจัยต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้นในด้านความงาม ความสมบูรณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว แต่สิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของแหล่งท่องเที่ยวก็คือความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยทั้งนี้นักท่องเที่ยวได้เน้นว่าความปลอดภัยนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากที่สุด และข้อมส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวยังแหล่งนั้นๆ หรือส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวในระดับประเทศได้ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญตระวัง และเอาใจใส่ในเรื่องนี้

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการศึกษาลักษณะของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยเป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระดับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกับลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของนักท่องเที่ยวผู้ให้ข้อมูล ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ซึ่งในการศึกษาในด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ครั้งนี้ได้อยู่ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยผลจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับอายุกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

จากการศึกษาพบว่าระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 41.182 : P = 0.000$) โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของระดับอายุ ซึ่งการที่มีระดับของอายุที่แตกต่างกันนี้อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้บุคคลนั้นมีความคิด มีทัศนคติที่แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรางค์ จันทร์เอม (2527 : 47-54) ที่กล่าวว่าบุคคลที่มีอายุแตกต่างกัน อาจจะมีผลให้เกิดแนวคิดที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการทำงาน หรือความคิดเห็น ด้วยเหตุที่ว่าบุคคลนั้นอาจจะมีประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่แตกต่างด้วยเช่นกัน

และเมื่อจำแนกถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างระดับอายุกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ สามารถอธิบายผลจากการศึกษาที่แสดงไว้ในตารางได้ว่าระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 35.776 : P = 0.000$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 50.254 : P = 0.000$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 24.986 : P = 0.015$) และระดับอายุมี

ความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 44.595 : P = 0.000$) แต่ผลการศึกษาในส่วนองระดับความพึงพอใจในด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว และระดับความพึงพอใจในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยวนั้นกลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับระดับอายุของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่อย่างใด ($\chi^2 = 19.491 : P = 0.077$, $\chi^2 = 23.920 : P = 0.091$)

ตารางที่ 15 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับอายุกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ค่า Chi-Square (χ^2)	Sig.
1. สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	35.776	0.000**
2. สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	19.491	0.077 ^{ns}
3. ภาครัฐกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	50.254	0.000**
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	23.920	0.091 ^{ns}
5. กฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	24.986	0.015*
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	44.595	0.000**
ความสำคัญของปัจจัยโดยรวม	41.182	0.000**

หมายเหตุ : 1. * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. ns หมายถึง ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

จากการศึกษาพบว่า การประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 44.435 : P = 0.002$) โดยทั้งนี้ จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันในเรื่องของการประกอบสัมมาอาชีพ และในความแตกต่างกันในการประกอบอาชีพนี้เอง อาจส่งผลให้บุคคลนั้นมีทัศนคติที่แตกต่างกัน เพราะเนื่องด้วยประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ หรือแนวความคิด จากการประกอบอาชีพ โดยสอดคล้องกับแนวความคิดของ บดี ปุชยานันท์ และคณะ (2548 : 62) ที่กล่าวว่า จากประสบการณ์ในการประกอบอาชีพที่แตกต่างกันระหว่างบุคคลย่อมส่งผลกระทบต่อแนวคิด หรือทัศนคติที่แตกต่างกัน มากกว่ากลุ่มคนที่มีประสบการณ์ที่ใกล้เคียงกัน โดยบุคคลกลุ่มนี้จะได้รับ และได้ทราบอะไรที่คล้ายๆ กัน ดังนั้นกลุ่มคนเหล่านั้นก็จะมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมากนัก หรือแนวคิดของ สุรางค์ จันทร์ธอม (2529 : 59) ที่ได้กล่าวว่า ทัศนคติของคนเกิดจากรู้ และประสบการณ์ ดังนั้นจากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้น น่าจะเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ถึงการที่นักท่องเที่ยวที่มีการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้มีทัศนคติ หรือแนวคิดที่ต่างกันอย่างเช่นกัน

และเมื่อจำแนกถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ สามารถอธิบายผลจากการศึกษาที่แสดงไว้ในตารางได้ว่าระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 89.941 : P = 0.000$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 64.908 : P = 0.000$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 63.519 : P = 0.000$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 49.167 : P = 0.008$) ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 51.782 : P = 0.000$) และระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 33.022 : P = 0.046$)

ตารางที่ 16 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ค่า Chi-Square (χ^2)	Sig.
1. สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	89.941	0.000**
2. สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	64.908	0.000**
3. ภาครัฐกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	63.519	0.000**
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	49.167	0.008**
5. กฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	51.782	0.000**
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	33.022	0.046*
ความสำคัญของปัจจัยโดยรวม	44.435	0.002**

หมายเหตุ : 1. * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. ns หมายถึง ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

จากการศึกษาพบว่าวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 32.984 : P = 0.001$) โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันในด้านของวุฒิการศึกษา ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นนักท่องเที่ยวจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงไปก็คือกลุ่มที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และระดับ ปวส. โดยทั้งนี้การที่นักท่องเที่ยวนั้นมีวุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันย่อมอาจจะก่อให้เกิดความแตกต่างกันในแนวความคิด หรือทัศนคติ ก็อาจจะเป็นได้ โดยทั้งนี้อาจจะขึ้นกับประสบการณ์ส่วนบุคคลที่ได้ รับรู้ เรียนรู้ และสัมผัส มา ซึ่งแต่ละบุคคลนั้นอาจจะมีทัศนคติ ความคิด ความรู้ ที่แตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ รัชนิกร เศรษฐโช ในพราวพรรณ สงวนแก้ว (2542 : 21) ที่กล่าวเอาไว้ว่า การศึกษานั้นเป็นกรรมวิธี หรือกระบวนการต่างๆ ที่ก่อให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ในชีวิต อันจะทำให้บุคคลนั้นสามารถพัฒนาความสามารถ เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรมได้

และเมื่อจำแนกถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ สามารถอธิบายผลจากการศึกษาที่แสดงไว้ในตารางได้ว่าวุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 41.205 : P = 0.000$) วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 28.592 : P = 0.005$) วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 40.504 : P = 0.001$) วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 43.496 : P = 0.000$) วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านกฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 47.345 : P = 0.000$) แต่ผลการศึกษาในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันแต่อย่างใดที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($\chi^2 = 12.215 : P = 0.429$)

ตารางที่ 17 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างวุฒิการศึกษากับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยว
เชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ค่า Chi-Square (χ^2)	Sig.
1. สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	41.205	0.000**
2. สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	28.592	0.005**
3. ภาครัฐกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	40.504	0.001**
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	43.496	0.000**
5. กฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	47.345	0.000**
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	12.215	0.429 ^{ns}
ความสำคัญของปัจจัยโดยรวม	32.984	0.001**

หมายเหตุ : 1. * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. ns หมายถึง ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

จากการศึกษาพบว่าระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 10.710 : P = 0.296$) โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลนั้นมีความแตกต่างกันในด้านของรายได้ แต่ก็ไม่ได้มีจำนวนที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นนักท่องเที่ยวที่น้อยกว่าร้อยละ 80 มีรายได้ไม่เกิน 50,000 บาท และนอกนั้นเป็นผู้มีระดับรายได้เกินกว่า 50,000 บาท ดังนั้นจะเห็นได้ว่าถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวจะมีความแตกต่างของระดับรายได้ แต่ส่วนใหญ่แล้วนั้นระดับของรายได้ของนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลจะอยู่ในระดับที่มีความใกล้เคียงกัน ซึ่งการที่นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวยังสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวก็ย่อมที่จะทราบคืออยู่แล้วว่าอัตราค่าใช้จ่ายในการให้บริการนั้นเป็นอย่างไร แต่สิ่งที่สำคัญคือความพึงพอใจที่ได้รับจากการท่องเที่ยวว่าจะต้องได้รับในสิ่งที่ดีที่สุดแก่ตนเอง ดังนั้นจากผลการศึกษาที่กล่าวไว้ระดับรายได้ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนก็น่าจะเป็นด้วยเหตุที่ว่าถึงแม้บุคคลจะมีรายได้ที่แตกต่างกัน แต่บุคคลที่ยังคงต้องสิ่งที่ดีที่สุด โดยแลกกับความคุ้มค่ากับรายจ่ายที่ตนได้ใช้จ่ายไปเช่นเดียวกัน โดยทั้งนี้มีความสอดคล้องกับ สุกรี หลวงตั้งใจ (2541 : 89) ที่กล่าวว่า ระดับรายได้นั้นไม่ได้มีความสัมพันธ์กับระดับความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งหมายถึงระดับรายได้นั้นไม่ได้ทำให้ทัศนคติด้านความพึงพอใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวที่มีความแตกต่างกัน

และเมื่อจำแนกถึงลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านต่างๆ สามารถอธิบายผลจากการศึกษาที่แสดงไว้ในตารางได้ว่าระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 61.795 : P = 0.000$) ระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 20.835 : P = 0.013$) ระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้าน การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 26.857 : P = 0.008$) และระดับรายได้มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในด้านแหล่งท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 17.996 : P = 0.035$) แต่ผลการศึกษาในส่วนของด้านภาครัฐกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว และด้านกฎระเบียบของ

แหล่งท่องเที่ยว กลับพบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับระดับรายได้ของนักท่องเที่ยวที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แต่อย่างไร ($\chi^2 = 7.907 : P = 0.792$, $\chi^2 = 10.928 : P = 0.281$)

ตารางที่ 18 แสดงค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ปัจจัยด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ค่า Chi-Square (χ^2)	Sig.
1. สภาพการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยว	61.795	0.000**
2. สาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยว	20.835	0.013*
3. ภาครัฐกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยว	7.907	0.792 ^{ns}
4. การให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว	26.857	0.008**
5. กฎระเบียบของแหล่งท่องเที่ยว	10.928	0.281 ^{ns}
6. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	17.996	0.035*
ความสำคัญของปัจจัยโดยรวม	10.710	0.296^{ns}

หมายเหตุ : 1. * หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

2. ** หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

3. ns หมายถึง ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ

แนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน

สำหรับแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในทัศนะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทางคณะผู้วิจัยได้ทำการสรุป ทัศนคติ ของนักท่องเที่ยวโดยการจำแนกความต้องการในการพัฒนาโดยการเรียงลำดับหัวข้อ 10 ลำดับ ว่าหัวข้อใดที่สมควรจะต้องมีการพัฒนาในกรณีเร่งด่วนมากที่สุด จนถึงหัวข้อที่จะต้องมีการพัฒนาในกรณีเร่งด่วนที่น้อยที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยั่งยืน โดยผลจากการศึกษาสามารถเรียงลำดับหัวข้อที่นักท่องเที่ยวต้องการให้เกิดการพัฒนาดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 19 แสดงลำดับหัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวม ซึ่งเรียงลำดับจาก มาก ไปน้อย (อันดับที่ 1 ถึง อันดับที่ 10)

ลำดับที่	หัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา
1	ราคาสินค้า หรืออัตราค่าบริการ ในแหล่งท่องเที่ยว
2	การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกรักษารธรรมชาติ
3	ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว
4	มาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
5	มัคคุเทศก์ท้องถิ่น
6	ความรู้ที่ได้รับจากการเยี่ยมชม
7	สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ที่จอดรถ สุขา ระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ
8	การเข้าถึง/การคมนาคม
9	ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว
10	การประชาสัมพันธ์

โดยทั้งนี้ทางคณะผู้วิจัยจะได้ขอนำผลการศึกษาในส่วนของหัวข้อที่สมควรที่จะได้รับการพัฒนาในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยภาพรวมใน 3 อันดับแรกที่ทางนักท่องเที่ยวเห็นว่าสมควรที่จะต้องได้รับการแก้ไขในกรณีเร่งด่วนคือ

1. ด้านระดับราคา หรืออัตราค่าบริการ ในแหล่งเที่ยวนั้น โดยทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า การที่นักท่องเที่ยวกล่าวว่าจำเป็นที่จะต้องมีการควบคุมด้านระดับราคาด้วยเหตุที่ว่าปัจจุบันยังไม่เห็นมีหน่วยใดออกมาเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องของการควบคุมระดับราคาอย่างแท้จริง ซึ่งบางครั้ง

จากที่กล่าวมาแล้วในช่วงต้นว่าได้มีการเรียกค่าบริการที่สูงเกินกว่าความเป็นจริง เป็นต้น ดังนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้น่าจะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยว ณ แล่งนั้น อีกทั้งยังจะส่งผลให้ทางนักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการท่องเที่ยวของจังหวัดนั้นๆ ด้วยเช่นกัน

2. ด้านการณรงค์สร้างจิตสำนึกรักษั้ธรรมชาติ ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยทั้งนี้จากการศึกษาพบว่ากรณีที่นักท่องเที่ยวกล่าวว่าเป็นที่จะต้องมีการณรงค์สร้างจิตสำนึกรักษั้ธรรมชาติ ด้วยเหตุที่ว่าปัจจุบัน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่เปิด โอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปชมความงาม หรือเข้าไปใช้บริการได้ แต่ยังคงขาดถึงวิธีการในการควบคุม โดยทั้งนี้จะเห็นได้ว่าแหล่งท่องเที่ยวในบางแห่งนั้นได้ถูกผู้เข้าไปเยี่ยมชมเหยียนทำลาย ให้หมดคุณค่า หรือความสวยงามไป อาจจะเป็นในลักษณะของการนำเอาทรัพยากรออกมา หรือ การขีด การเขียน รวมไปถึงการทำลาย ต่อทรัพยากรนั้นๆ ดังนั้นจึงสมควรอย่างยิ่งที่ทางหน่วยงาน หรือผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบจำเป็นที่จะต้องหาแนวทางในการป้องกัน ด้วยทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคงอยู่ที่ยั่งยืนในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติ ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้นๆ ต่อไป

3. ด้านความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ โดยทั้งนี้จากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นที่ว่ากรณีที่สถานที่ท่องเที่ยวได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้นั้น สิ่งที่จะต้องประสบก็คือในเรื่องของการรักษาความสะอาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และเป็นที่ต้องการของนักท่องเที่ยวที่ต้องการไปเยี่ยมชมด้วยแล้วนั้น ในเรื่องของการรักษาความสะอาดจะเป็นสิ่งที่จำเป็นมากๆ โดยทั้งนี้ผลจากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่าหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบอาจจะมีข้อจำกัดในด้านของงบประมาณ โดยข้อจำกัดนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อถึงอัตรากำลังของบุคลากรในด้านความสะอาด หรือรวมไปถึงการจัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาด เช่น ถังทิ้งขยะ ฯลฯ ซึ่งอาจจะทำได้อย่างไม่เต็มที่ แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยในด้านของความสะอาดของพื้นที่ ณ แหล่งท่องเที่ยว นั้นยังคงเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งผลให้นักท่องเที่ยว นั้นเกิดความรู้สึกที่พึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจ ต่อการเข้ามาเยี่ยมชม และยังส่งผลกระทบต่อถึงภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยว ณ แหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ อีกด้วย

และเมื่อพิจารณาออกเป็นรายจังหวัดแล้วนั้นจะสามารถอธิบายได้โดยแสดงไว้ในตารางที่

ตารางที่ 20 แสดงลำดับข้อหัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา ในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยจำแนก
ออกเป็นรายจังหวัด ซึ่งเรียงลำดับจาก มาก ไปน้อย (อันดับที่ 1 ถึง อันดับที่ 10)

ลำดับที่	หัวข้อที่สมควรได้รับการพัฒนา โดยจำแนกออกเป็นรายจังหวัด			
	จังหวัดขอนแก่น	จังหวัดเลย	จังหวัดอุดรธานี	จังหวัดหนองคาย
1	ราคาสินค้า หรืออัตรา ค่าบริการในแหล่ง ท่องเที่ยว	ราคาสินค้า หรืออัตรา ค่าบริการในแหล่ง ท่องเที่ยว	การรณรงค์ สร้างจิต สำนึกกรภรรยาชาติ	ราคาสินค้า หรืออัตรา ค่าบริการในแหล่ง ท่องเที่ยว
2	การรณรงค์ สร้างจิต สำนึกภรรยาชาติ	การรณรงค์ สร้างจิต สำนึกภรรยาชาติ	ราคาสินค้า หรืออัตรา ค่าบริการในแหล่ง ท่องเที่ยว	การรณรงค์ สร้างจิต สำนึกภรรยาชาติ
3	มาตรการรักษา ความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยว	ความสะอาดของ สถานที่ท่องเที่ยว	มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	มาตรการรักษา ความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยว
4	ความสะอาดของ สถานที่ท่องเที่ยว	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ	ความรู้ที่ได้รับ จากการเยี่ยมชม	ความสะอาดของ สถานที่ท่องเที่ยว
5	มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	มัคคุเทศก์ท้องถิ่น	ความสะอาดของ สถานที่ท่องเที่ยว	ความรู้ที่ได้รับ จากการเยี่ยมชม
6	ความรู้ที่ได้รับ จากการเยี่ยมชม	มาตรการรักษา ความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยว	มาตรการรักษา ความปลอดภัย แก่นักท่องเที่ยว	มัคคุเทศก์ท้องถิ่น
7	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ	ความรู้ที่ได้รับ จากการเยี่ยมชม	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ	การเข้าถึง / การคมนาคม
8	การเข้าถึง / การคมนาคม	ความน่าสนใจของ แหล่งท่องเที่ยว	การเข้าถึง / การคมนาคม	สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ
9	การประชาสัมพันธ์	การเข้าถึง / การคมนาคม	การประชาสัมพันธ์	การประชาสัมพันธ์
10	ความน่าสนใจของ แหล่งท่องเที่ยว	การประชาสัมพันธ์	ความน่าสนใจของ แหล่งท่องเที่ยว	ความน่าสนใจของ แหล่งท่องเที่ยว

ข้อมูลเกี่ยวกับภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับส่วนงานภาคธุรกิจ

จากการศึกษาพบว่าในส่วนข้อมูลทั่วไปของภาคธุรกิจที่ได้ศึกษานั้นส่วนใหญ่แล้วจะมีการให้บริการด้านการค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาทิเช่นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้าที่ระลึก ร้านค้าทั่วไป เช่น ร้านอาหาร และเครื่องดื่ม หรือร้านค้าเบ็ดเตล็ด รวมทั้งร้านค้าที่เป็นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนั้นๆ โดยทั้งนี้จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า กว่าร้อยละ 80 ของภาคธุรกิจที่ได้เข้าไปสำรวจจำนวนทั้งสิ้น 30 กิจการ ซึ่งแบ่งเป็นเขตจังหวัดหนองคาย จำนวน 10 กิจการ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 5 กิจการ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 8 กิจการ และจังหวัดเลย จำนวน 7 กิจการ นั้นโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการดำเนินกิจการมานานกว่า 10 ปี โดยทั้งนี้ทางภาคธุรกิจจะมีกลุ่มลูกค้าหลักๆ ที่เข้ามาใช้บริการคือ นักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ แต่สำหรับร้านค้าที่มีใช่เป็นของแหล่งท่องเที่ยวโดยตรงก็จะมีลูกค้าในลักษณะที่เรียกว่าชาจร กล่าวคือ เป็นแค่เพียงผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชม และแวะใช้จ่ายในรายการเพียงเล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น เช่น การแวะรับประทานอาหาร การแวะซื้อสินค้าที่ระลึก หรือบางครั้งอาจจะเป็นผู้ที่สัญจรผ่านไปมา โดยกลุ่มลูกค้าโดยส่วนใหญ่ มักจะเป็นคนไทย แต่มีบ้างในบางครั้งที่ลูกค้าอาจจะเป็นชาวต่างประเทศ เป็นต้น โดยทั้งนี้เมื่อศึกษาในเชิงลึกกลับพบว่ากว่าร้อยละ 85 ของภาคธุรกิจทั้งหมดที่ทำการศึกษามีเคยได้ร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยทั้งนี้เนื่องจากภาคธุรกิจส่วนใหญ่หากแล้วนั้นเป็นธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นมาในบริเวณที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีลักษณะของต่างคนต่างขาย ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวต่อกัน และกล่าวต่อไปอีกว่าทางภาครัฐไม่เคยได้เข้ามาดูแล หรือให้คำแนะนำแต่อย่างใด และอีกร้อยละ 15 กล่าวว่าเคยได้มีการประสานงาน หรือให้ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะของการประสานงานด้านการจัดทัวร์ การประสานงานกับสำนักงานบริการด้านการท่องเที่ยว สำนักงานเทศบาลจังหวัด รวมถึงสำนักงานพัฒนาชุมชน ในเรื่องของการอบรมเกี่ยวกับ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี หรือการเข้าร่วมงานแสดงผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ด้านส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix in Core Products and Services: 4Ps)

สำหรับการศึกษาในด้านของส่วนประสมทางการตลาดทางคณะวิจัยได้ทำการศึกษาโดยพิจารณาถึงสินค้าและบริการหลักๆ ตามที่แต่ละหน่วยธุรกิจได้ดำเนินการ โดยได้แยกประเด็นของส่วนประสมทางการตลาดออกเป็น 4 ประเด็น คือในด้านของผลิตภัณฑ์ (Products) ด้านของระดับราคา (Price) ด้านช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการ (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) โดยในแต่ละด้านนั้นสามารถที่จะจำแนกรายละเอียดดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ (Products) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจได้ดำเนินการทำธุรกิจในรูปแบบของการให้บริการดังนี้

1. ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป
2. ร้านค้าของทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ร้านอาหาร
4. ร้านขายสินค้าที่ระลึก
5. ร้านขายสินค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เกษตร ประเภทหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ด้านระดับราคา (Price) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจได้มีหลักเกณฑ์การกำหนดระดับราคาในการให้บริการ หรือกำหนดราคาในตัวสินค้าและบริการดังนี้

1. การตั้งระดับราคาที่ไม่แตกต่างกับร้านค้าอื่นๆ ทั่วไป และให้มีความพอเหมาะ กับกลุ่มผู้ให้บริการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่า ไม่แพง และไม่ถูกเกินไป
2. การไม่ปรับราคาให้สูงขึ้นจากสภาพทางเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ด้วย ทั้งนี้หากมีการปรับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น จะทำให้ขายสินค้าได้ยากยิ่งขึ้น
3. มีการจัดทำโปร โมชัน เกี่ยวกับตัวสินค้าและบริการ เช่น การจำหน่ายเป็นชุดสินค้า ซึ่งจะมีระดับราคาที่ต่ำกว่าซื้อเพียงแค่ชิ้นเดียว
4. การลดราคาสำหรับลูกค้าที่มีเข้ามาใช้บริการบ่อยๆ

ด้านช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการ (Place) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจได้มีแนวทางในการดำเนินการทางธุรกิจ โดยวิธีการดังนี้

1. หลักการให้บริการเฉพาะจุดที่ตั้ง
2. ผู้ใช้บริการสามารถติดต่อได้ทางโทรศัพท์ หรือทางเว็บไซต์ เป็นต้น

การส่งเสริมการตลาด (Promotion) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจส่วนบุคคลดังนั้นลักษณะของการส่งเสริมการตลาดยังไม่ค่อยมีมากนัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการตลาดที่ค่อนข้างจะเป็นหลักเกณฑ์ จะเกิดขึ้นกับธุรกิจที่มีลักษณะของการดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือ ชาร์โต เดอ เลย ซึ่งการดำเนินธุรกิจประเภทที่กล่าวมานี้ จะมีแนวทางในการส่งเสริมการตลาดดังต่อไปนี้

1. การจัดโปรโมชัน ด้วยการลดราคาสินค้า โดยเฉพาะช่วง Low Season รวมไปถึงลักษณะของการ ลด แลก แจก แถม สินค้าอื่นๆ
2. การโฆษณา โดยการใช้แผ่นป้าย การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อในลักษณะต่างๆ เช่น แผ่นพับ วิทยุ เป็นต้น
3. การสนับสนุน และอนุญาต ผู้ที่ร้องขอเข้ามาศึกษาดูงานของกิจการ
4. การจัดทำของที่ระลึกสำหรับลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ รวมทั้งผู้ที่เข้ามาศึกษาดูงานด้วยเช่นกัน

ด้านการพัฒนาตลาด

สำหรับการศึกษาด้านการพัฒนาการตลาดของภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า โดยส่วนใหญ่จากที่กล่าวมาแล้วนั้นว่าภาคธุรกิจจะเป็นธุรกิจที่มีขนาดย่อม และลักษณะของสินค้าโดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นสินค้าที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน หรืออาจจะเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน ประกอบกับจะเป็นสินค้าที่สามารถหาวัสดุได้ง่ายในพื้นที่ ดังนั้นการดำเนินการด้านการตลาดจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่สำหรับภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่แล้วนั้น เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือ ชาร์โต เคอ เลย นั้นจะมีข้อแตกต่างที่ว่า จะเป็นภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งได้มีการพัฒนาด้านการตลาดอยู่เสมอ โดยทั้งนี้เมื่อจำแนกการศึกษาออกเป็นหัวข้อต่างๆ แล้วสามารถอธิบายได้ดังนี้

การปรับปรุง / พัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ

จากการศึกษาในส่วนของการปรับปรุง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ ผลจากการศึกษาสามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้

1. หน่วยงานมีการจัดอบรมแก่พนักงานในเรื่องของการให้บริการดี เช่น ทักษะในการปฏิบัติงาน มารยาทในการให้บริการที่ดี
2. ผลิตภัณฑ์ที่ทางหน่วยธุรกิจได้ทำการผลิตเพื่อจำหน่ายมีหลากหลายแสดงส่วนผสม วันเดือนปีที่ผลิต เวลาหมดอายุ รวมไปถึงคำเตือนต่างๆ
3. ภาคธุรกิจได้มีการดำเนินการด้านการตลาด โดยเน้นในด้านการให้บริการ ควบคู่ไปกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของภาคธุรกิจ
4. การปรับปรุงความแปลกใหม่ของผลิตภัณฑ์ เช่น ไลน์อ่อนนุ่ม รวมไปถึงการจัดนำเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวของภาคธุรกิจของตนเป็นต้น

ปัญหาด้านการตลาดที่ทางภาคธุรกิจประสบ ณ ปัจจุบัน

จากการศึกษายังพบว่าปัญหาที่ภาคธุรกิจส่วนใหญ่พบในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ก็คือในเรื่องของสถานะทางเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยแก่การท่องเที่ยวเท่าใดนัก โดยทั้งนี้ ส่งผลให้นักท่องเที่ยว หรือผู้ใช้บริการที่เคยมาใช้อยู่เป็นประจำนั้น ชะลอ หรือหยุดการเดินทางมาใช้บริการ ประกอบกับการที่มีแหล่งที่ตั้งที่อยู่ไกลจากเขตตัวเมือง จึงส่งผลให้มีปัญหาในเรื่องของการเดินทาง เช่น ความถี่ของรถประจำทางที่มีอยู่ หรือรวมไปถึงอัตราค่าโดยสาร ประกอบกับการมีคู่แข่งในภาคธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น เพราะทั้งนี้ย่อมนำไปสู่ในเรื่องของการปรับปรุงกิจการของตนเองให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการตกแต่งร้าน การตั้งราคา ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของเงินทุนที่ต้องใช้ โดยอาจจะต้องหาแหล่งเงินกู้ยืม ซึ่งบางครั้งอาจจะต้องยอมจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่ค่อนข้างสูงเป็นต้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางภาคธุรกิจที่ประสบ ณ ปัจจุบัน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางภาคธุรกิจที่ประสบอยู่ ณ ปัจจุบัน จากการศึกษาจะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นทางภาคธุรกิจขนาดย่อมนั้น ไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของธุรกิจของตนแต่อย่างใด หรือถ้าจะมีก็จะมีอยู่น้อยมาก แต่สำหรับภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ จะมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไป เช่น มีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ การส่งเสริมการขายโดยลักษณะของการจัดเป็นชุดของสินค้า การติดต่อบริษัทนำเที่ยว ซึ่งมีลักษณะของการสร้างเครือข่าย และรวมไปถึงการลดราคาสินค้า ซึ่งการลดราคานี้ทางภาคธุรกิจขนาดย่อมได้มีการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับภาคธุรกิจขนาดใหญ่ แต่จากการศึกษาดังต่อไปนี้ถือว่าในส่วนของการลดระดับราคาในภาคธุรกิจขนาดย่อมนั้นเมื่อมีการลดระดับราคา ภาคธุรกิจ-ร้านค้าอื่นๆ ที่ขายสินค้าในลักษณะเดียวกันนั้นจะมีการลดระดับราคาสินค้าด้วยเช่นกัน โดยทั้งนี้เพื่อให้เกิดความไม่แตกต่างกันของระดับราคาในตัวสินค้านั้นๆ อีกทั้งก่อนที่จะมีการลดระดับราคาก็จะมีการปรึกษา หรือพูดคุยกันก่อน ด้วยเหตุที่ว่าจะได้เป็นข้อตกลง และไม่ก่อให้เกิดการตัดราคากัน และกัน

ด้านการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจ

ผลการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจนั้น พบว่า เนื่องจากภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจขนาดย่อม หรือขนาดเล็ก และเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินการในลักษณะของครอบครัว (Family Business) ดังนั้นการดำเนินธุรกิจนั้นจึงไม่ได้เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรแต่อย่างใด ซึ่งถ้าจะมีก็อาจจะมีน้อยมาก เช่น การเข้าร่วมอบรมกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ในเรื่องของการเป็นเจ้าบ้านที่ดี เป็นต้น แต่ทั้งนี้เมื่อได้มีการศึกษาในเชิงลึกแล้วพบว่าปัญหาในด้านของบุคลากรนั้นไม่ได้ประสบปัญหาแต่อย่างใด แต่ปัญหาหลักๆ ที่แท้จริงคือการที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงไปจากเดิม

การมีส่วนร่วม หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

จากการศึกษาในเรื่องของการมีส่วนร่วม หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานในภาครัฐ พบว่าทางภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะไม่เคยได้เข้าร่วม หรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จะมีก็มีแต่ภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือชาวดาเตอ เลข ที่กล่าวว่าได้เคยเข้าร่วม หรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ โดยทั้งนี้ได้มีการเข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในด้านของการนำสินค้าไปแสดง หรือจำหน่าย ในงานเทศกาลต่างๆ ของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นในจังหวัดของตน หรือจังหวัดอื่นๆ และทางภาครัฐยังได้ให้การสนับสนุนโดยการประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำ ธุรกิจของตนใน เว็บไซต์ หรือโบรชัวร์ ของประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามทางภาคธุรกิจได้มีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานภาครัฐในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มากกว่าที่เป็นอยู่
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างต่อเนื่อง และควรที่จะมีการตั้งงบประมาณในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนในเรื่องของภูมิปัญญาพื้นบ้านให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาในเรื่องของการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างงาน และรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
(SWOT Analysis)

จากการศึกษาถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น เลย อุดรธานี และหนองคาย โดยผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength: S)

1. การมีเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจ
2. สามารถจัดหาวัตถุดิบในการผลิตได้ง่าย และมีราคาถูก
3. สถานประกอบการมีทำเลที่ตั้งอยู่ ณ แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกที่จะเข้ามาใช้บริการ
4. พนักงานมีทักษะในด้านการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น
5. ภาคธุรกิจมีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั่วไปรู้จัก เช่น มีการใช้สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หรือ โบรชัวร์ เป็นต้น

จุดอ่อน (Weakness: W)

1. ต้นทุนของวัตถุดิบที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการผลิตสินค้าบางชนิดมีราคาที่สูงเกินไป เพราะว่ามีเรื่องของค่าใช้จ่ายในการขนส่งเข้ามาเกี่ยวข้อง
2. โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นสถานประกอบการจะเป็นธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งบริหารงานโดยคนในครอบครัว ซึ่งไม่มีความรู้ หลักการ ในการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้อง ส่งผลให้บางครั้งเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด และก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ธุรกิจ เช่น การขยายกิจการ
3. ข้อจำกัดในด้านของภาษาของพนักงานบางคน เมื่อมีชาวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการ ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารได้
4. ขาดแคลนเงินทุน ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยทั้งนี้ส่งผลให้ไม่สามารถขยายกิจการให้มากยิ่งขึ้นได้

โอกาส (Opportunity : O)

1. หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายให้การสนับสนุนในเรื่องของการฝึกอบรม และรวมไปถึงการนำธุรกิจเข้าบรรจุในเว็บไซต์ของจังหวัด เพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จัก
2. การเข้าร่วมงานเทศกาลที่ทางจังหวัดได้จัดขึ้น
3. มีการวางระบบการติดต่อสื่อสาร เช่น ระบบโทรศัพท์ ซึ่งก่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อได้มากยิ่งขึ้น
4. ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมถนนสายหลัก ทำให้ผู้เดินทางทั่วไปสามารถรับรู้ รับทราบ อีกทั้งยังสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยสะดวก

อุปสรรค (Treat : T)

1. ขาดหน่วยงานที่เป็นหลักในการดูแล หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบการ หรือการควบคุมระดับราคาสินค้า บริการ
2. การส่งเสริมจากหน่วยงานของภาครัฐนั้นมีน้อย และจัดทำไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว
3. ความถี่ของรถประจำทางที่ให้บริการนั้นมีช่วงเวลาที่ไม่ว่างเต็มที่ ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทาง ซึ่งต้องใช้เวลาที่ค่อนข้างนานในการรอคอย
4. สภาพการณ์ด้านเศรษฐกิจที่ค่อนข้างตกต่ำ ส่งผลให้มีจำนวนผู้ใช้บริการที่ลดลง

ส่วนของทัศนคติที่มีต่อการวางแผนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาในส่วนของทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการวางแผนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดขอนแก่น เลย อุดร และหนองคาย โดยผลจากการศึกษาสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์ที่ทางภาคธุรกิจนำมาจำหน่ายควรมีความโดดเด่นในความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ หรือชุมชน ซึ่งอาจจะจัดทำโดยการออกแบบบลวดลายต่างๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับชุมชน หรือพื้นที่อื่นๆ
2. ผลิตภัณฑ์ที่ทางภาคธุรกิจนำมาจำหน่ายควรเน้นในเรื่องของความหลากหลาย และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

ด้านระดับราคา

1. ภาคธุรกิจควรมีเกณฑ์ในการตั้งราคา โดยอาจจะมีการตกลงร่วมกันแล้วกำหนดราคากลางในตัวสินค้าชนิดเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการแย่งลูกค้ากันด้วยการตัดราคาในการบริการ
2. ภาคธุรกิจควรมีเกณฑ์ในการตั้งราคาโดยจะต้องยึดหลักของความเป็นเหตุเป็นผล กล่าวคือไม่สูง หรือต่ำเกินไป เพราะต้องคำนึงเสมอว่าธุรกิจนั้นต้องอยู่ได้ และผู้ใช้บริการเต็มใจที่จะจ่าย

ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย

1. ภาคธุรกิจจำเป็นต้องมีช่องทางในการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น โดยทั้งนี้อาจจะจำเป็นต้องมีเว็บไซต์ เป็นของตนเอง ด้วยเหตุที่ว่าบุคคลอื่นๆ ที่มีได้มีโอกาสมาท่องเที่ยวแต่ต้องการสินค้าที่มีจำหน่ายก็สามารถติดต่อได้ทางเว็บไซต์ หรือทางโทรศัพท์ได้
2. ภาคธุรกิจจำเป็นต้องมีการวางแผนในการปรับปรุงระบบโครงสร้างในเรื่องของการติดต่อ เช่น การติดต่อทางอินเทอร์เน็ต ที่มีความเร็วเพิ่มขึ้น รวมไปถึงการทำเรื่องติดตั้งระบบโทรศัพท์ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการติดต่อ
3. ภาคธุรกิจจำเป็นต้องสร้างเครือข่าย ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทั้งนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อ การนำสินค้าของตนไปฝากเครือข่ายในสถานที่อื่นๆ เช่น ต่างจังหวัด โดยจะเกิดช่องทางในการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นได้

ด้านการส่งเสริมการตลาด

1. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นกว่าที่ผ่านมา โดยอาจจะใช้สื่อทาง วิทยุ ป้ายประกาศ แผ่นพับ โบรชัวร์ เว็บไซต์ หรือแม้แต่การใช้สื่อทาง โทรทัศน์ เช่น เคเบิลทีวี เป็นต้น
2. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้ใช้บริการที่เคยเข้ามาใช้บริการเดินทางกลับมา ใช้ เช่น การให้คูปองส่วนลดสำหรับผู้ใช้บริการในครั้งที่สอง หรืออาจจะมีการแถม สินค้าในลักษณะของการมอบให้เป็นที่ระลึกในการเข้ามาใช้บริการ
3. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องเพิ่ม หรือปรับปรุงด้านวิธีการตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบ ของวิธีการติดต่อ เช่น การเพิ่มคู่สายโทรศัพท์ หรือ การสร้างเว็บไซต์สำหรับ ประชาสัมพันธ์ ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเว็บไซต์อาจจะจำเป็นต้องมี การปรับปรุงทุกๆ เดือน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความทันสมัย และทันเหตุการณ์ยิ่งขึ้น

ด้านพนักงาน และเจ้าของกิจการ

1. ภาครัฐกิจควรมีการจัดให้พนักงานได้มีโอกาสเข้าไปศึกษาอบรม ทั้งนี้เพื่อพัฒนา ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ภาษา มารยาท หรือทัศนคติในการให้บริการ เมื่อมีโอกาสไม่ ว่าจะเป็นการจัดโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง
2. ภาครัฐกิจควรมีความหาแนวทางในการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานรู้จักการทำงาน ร่วมกันเป็นทีม ประกอบกับการส่งเสริมในด้านความจงรักภักดีต่อหน่วยงานของตน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และความน่าดึงดูด

1. ภาครัฐกิจควรมีการนำเอาเอกลักษณ์ประจำถิ่นฐานต่างๆ เข้ามาเป็นจุดขาย เช่น การนำ ภาพศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ของถิ่นฐาน มาตกแต่ง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว หรือแหล่งในการ ให้บริการที่ชัดเจน และมองเห็นได้ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อกับ ภาครัฐกิจ

ด้านผลิตภัณฑ์ และคุณภาพ

1. ภาครัฐกิจควรเน้นรูปแบบของการให้บริการที่ดีแก่ผู้เข้ามาใช้บริการ
2. ภาครัฐกิจควรมีการเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการ เช่น แบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็น ข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ในส่วนที่เป็นทัศนคติของผู้ประกอบการนั้น ผลจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 21 แสดงความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ปัจจัย (n = 30)	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
1. ถนน หรือการคมนาคม	3.84	มีความสำคัญมาก
2. ไฟฟ้า	4.13	มีความสำคัญมาก
3. แหล่งน้ำ	3.94	มีความสำคัญมาก
4. แหล่งเงินทุน / ปริมาณเงินทุน	4.52	มีความสำคัญมากที่สุด
5. ตลาด / ช่องทางการจัดจำหน่าย	4.45	มีความสำคัญมากที่สุด
6. ทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ	4.68	มีความสำคัญมากที่สุด
7. จำนวนพนักงานในสถานประกอบการ	3.81	มีความสำคัญมาก
8. คุณภาพของพนักงานในสถานประกอบการ	4.16	มีความสำคัญมาก
9. จำนวนคู่แข่งชั้นทางธุรกิจ	3.84	มีความสำคัญมาก
10. สภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ	4.32	มีความสำคัญมากที่สุด
11. นโยบายส่งเสริมของรัฐบาล	3.58	มีความสำคัญปานกลาง
12. กฎหมาย และกฎข้อบังคับของทางราชการ	3.23	มีความสำคัญปานกลาง
ภาพรวม	4.04	มีความสำคัญมาก

หมายเหตุ : ค่าคะแนนที่ได้ใช้วิธีการจากการถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย (weight mean score: WMS) โดยได้มีการกำหนดระดับค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ ค่าคะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง มีระดับความสำคัญมากที่สุด ค่าคะแนน 3.41 – 4.20 มีระดับความสำคัญมาก ค่าคะแนน 2.61 – 3.40 มีระดับความสำคัญปานกลาง ค่าคะแนน 1.81 – 2.60 มีระดับความสำคัญน้อย และค่าคะแนน 1.00 – 1.80 มีระดับความสำคัญน้อยที่สุด

ผลการศึกษาค้างที่แสดงในตารางที่ 21 แสดงให้ทราบถึงมุมมองของภาคธุรกิจในส่วนของ ปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และ จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวเชิง เกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยภาพรวมพบว่าภาคธุรกิจคาดว่าปัจจัยต่างๆ โดยภาพรวมซึ่งประกอบไปด้วย คือ ถนน หรือการคมนาคม, ไฟฟ้า, แหล่งน้ำ, แหล่งเงินทุน / ปริมาณ เงินทุน, ตลาด / ช่องทางการจัดจำหน่าย, จำนวนพนักงานในสถานประกอบการ, คุณภาพของ พนักงานในสถานประกอบการ, จำนวนคู่แข่งขั้นทางธุรกิจ, สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ, นโยบาย ส่งเสริมของรัฐบาล, ทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ กฎหมาย และกฎข้อบังคับของทางราชการ ซึ่ง ผลการศึกษาปัจจัยด้านต่างๆ เหล่านี้พบว่าน่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ในระดับที่มีความ สำคัญมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยในด้านต่างๆ ที่คาดว่า จะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนแล้ว นั้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านถนน หรือการคมนาคม จากการศึกษาพบว่าปัจจัยในด้านถนน หรือการคมนาคม นั้นทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขต ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 โดย ทั้งนี้ทางภาคธุรกิจที่ให้ข้อมูลได้ให้เหตุผลว่าหากว่าการคมนาคม หรือการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นั้น เป็นไปด้วยความลำบาก จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวสามารถเปลี่ยนใจที่จะเข้ามาท่องเที่ยวได้ โดย ทั้งนี้เพราะว่าบางครั้งถึงแม้ว่านักท่องเที่ยวมีความต้องการที่จะมาท่องเที่ยว แต่หากไม่รู้ หรือทราบว่ เส้นทางในการเดินทางนั้นมีความลำบาก ก็อาจที่จะตัดสินใจไม่เดินทางมาท่องเที่ยวได้เช่นกัน

ปัจจัยด้านไฟฟ้า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการเข้าถึงของไฟฟ้านั้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มี ความสำคัญสำหรับแหล่งท่องเที่ยว เพราะทั้งนี้การเข้าถึงของไฟฟ้าแสดงถึงความสะดวก ความ สบายที่เพิ่มขึ้นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ โดยมีความสำคัญในระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ทั้งนี้ทางภาคธุรกิจได้ให้เหตุผลที่ว่าหากแหล่งท่องเที่ยวที่มีการเข้าถึงของไฟฟ้าแล้วนั้นย่อม ที่จะสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว หรือแม้แต่ตัวของภาคธุรกิจ และประชาชนในเขต พื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว ด้วยเหตุที่ว่าไฟฟ้าเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีพ เช่น การประกอบอาหาร การอำนวยความสะดวกด้านการนำทาง ฯลฯ ซึ่งทางภาคธุรกิจได้ให้เหตุผล ต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวบางรายนั้นชอบในเรื่องของความสะดวกส่วนตนในการเดินทางดังนั้น อาจจะมีการพบอุปกรณ์ – เครื่องใช้ไฟฟ้าส่วนตัวมาใช้ในขณะที่ท่องเที่ยว เช่น โทรศัพท์มือถือ ฯลฯ ดังนั้นการที่แหล่งท่องเที่ยวมีการเข้าถึงของไฟฟ้าย่อมก่อให้เกิดความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว

ในการใช้ อีกทั้งยังเกิดผลดีต่อการดำเนินงานของภาคธุรกิจ และรวมถึงประชาชนในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

ปัจจัยด้านแหล่งน้ำ น่าถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่ง และเป็นส่วนประกอบของปัจจัยสี่ ในเรื่องของ ชีวิตความเป็นอยู่ เพราะทั้งนี้บุคคลอาจจะขาดอาหารได้ แต่ไม่สามารถที่จะขาดน้ำได้ ดังนั้นจากการศึกษาถึงพบว่าแหล่งน้ำนั้นเป็นปัจจัยที่ทางภาคธุรกิจนั้นให้ความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 โดยทั้งนี้ทางภาคธุรกิจกล่าวว่าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น โดยส่วนใหญ่แล้วมีการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ ซึ่งน้ำเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความสำคัญของอาหาร เพราะทั้งนี้หากว่าแหล่งท่องเที่ยวไม่ได้มีแหล่งน้ำสำหรับบริโภคแล้วนั้นพืช หรือสัตว์ อาจจะได้รับความสะดวกได้ ทั้งนี้รวมไปถึงการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่จะต้องใช้ในการชีวิตประจำวัน เช่น ใช้อาบ หรือใช้บริโภค ดังนั้นจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนับได้ว่าแหล่งน้ำเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน และเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และภาคธุรกิจ

ปัจจัยด้านแหล่ง หรือปริมาณเงินทุน ปัจจัยด้านแหล่ง หรือปริมาณเงินทุนนั้นสามารถกล่าวได้ว่ามีความสำคัญในระดับมากที่สุดของการดำเนินธุรกิจ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 โดยทั้งนี้ทางภาคธุรกิจให้เหตุผลที่ว่า การที่ภาคธุรกิจจะดำเนินกิจการ หรือการขยาย ปรับปรุง กิจการนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยเงินทุน เพราะในบางครั้งการที่จะหาแหล่งเงินทุนเข้ามาจุนเจือกิจการก็ต้องประสบกับอัตราดอกเบี้ยที่ค่อนข้างสูง หรืออาจจะหาได้ลำบาก ซึ่งส่งผลทำให้ต้องพิจารณาถึงการค่าใช้จ่ายในการกู้ หรือยืม ในแต่ละครั้งไม่ว่าจะเป็นอัตราดอกเบี้ย หรือจำนวนงวดที่ต้องผ่อนชำระ ในแต่ละงวด ว่าภาคธุรกิจของคณานั้นจะมีสามารถชำระคืนได้เช่นไร ดังนั้นจากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าเงินทุน หรือแหล่งเงินทุนนั้นมีความจำเป็น และสำคัญอย่างมากในการดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และจากการศึกษาในเชิงลึกจะพบต่อไปอีกว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นภาคธุรกิจกว่าร้อยละ 70 จะมีการกู้เงินเพื่อมาใช้ในการปรับปรุง หรือดำเนินกิจการของตน

ปัจจัยด้านการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย ผลจากการศึกษาในส่วนของผลที่คาดว่า จะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน พบว่ามีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 โดยทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่มักจะมีสินค้าที่ระลึก โดยจะมีการผลิตขึ้นในแหล่งพื้นที่การท่องเที่ยวแหล่งนั้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะเป็นสินค้าที่เป็นสินค้าพื้นเมือง หรือเรียกกันว่าสินค้า OTOP โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจให้เหตุผลเกี่ยวกับปัจจัยในด้านการตลาดว่าหากผลิตสินค้าขึ้น และสามารถจำหน่ายก็จะส่งผลให้ภาคธุรกิจนั้นอยู่รอด อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มรายได้ เพิ่มการจ้างงาน แก่ประชาชนในพื้นที่ ที่เข้ามาเป็นแรงงานในด้านการผลิต

ดังนั้นการตลาด หรือช่องทางการจัดจำหน่ายอาจจะไม่สามารถจำหน่ายเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวอีกต่อไป ซึ่งภาคธุรกิจจำเป็นต้องสร้างเครือข่าย หรือพันธมิตรในด้านธุรกิจ โดยทั้งนี้อาจจะมีการนำสินค้าจากแหล่งผลิตของตน หรือแหล่งผลิตอื่นๆ มาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน

ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาในส่วนของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในของด้านทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจให้ความเห็นว่าน่าจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจให้เหตุผลที่ว่าทำเลที่ตั้งเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการดำเนินธุรกิจ โดยทั้งนี้หากว่าภาคธุรกิจตั้งอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวก็จะทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยสะดวก โดยทั้งนี้ย่อมหมายถึงจำนวนของรายได้ภาคธุรกิจที่ได้รับจากการเข้ามาใช้บริการของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

ปัจจัยด้านจำนวนของพนักงานในสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 โดยทั้งนี้เมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าเป็นค่าคะแนนที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งทั้งนี้ภาคธุรกิจได้ให้เหตุผลที่ว่าบางครั้งเมื่อนักท่องเที่ยวมาใช้บริการที่มาก แต่พนักงานในสถานประกอบการนั้นมีจำกัด ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการให้บริการ แต่ก็ได้เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจแต่อย่างใด ด้วยเหตุที่ว่าโดยภาพรวมแล้วนั้นจะมีผู้เข้ามาใช้บริการที่มีลักษณะเข้ามาใช้บริการเรื่อยๆ มิได้แน่นขนัดเหมือนบางวัน เช่น ช่วงเทศกาล ซึ่งอาจจะต้องขอร้องให้ญาติ หรือคนรู้จักมาช่วยงานที่สถานที่ประกอบการเพิ่มเติม

ปัจจัยด้านคุณภาพของพนักงานในสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจให้เหตุผลว่าหากพนักงาน ณ สถานที่ประกอบการมีความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือกล่าวได้ว่ามีคุณภาพในการให้บริการที่ดี ไม่ว่าจะเป็นด้านการต้อนรับ, ความมีไมตรีจิตในการบริการ รวมไปถึงความสามารถในด้านของภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารแล้วนั้น ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีมากสำหรับการดำเนินธุรกิจ เพราะนอกจากจะทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการเกิดความประทับใจ และจะหวนกลับมาใช้บริการในอนาคตต่อไป

ปัจจัยด้านจำนวนคู่แข่งชั้นทางธุรกิจ ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสำคัญในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 และเมื่อพิจารณาถึงค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้รับจะเห็นได้ว่ามีค่าคะแนนที่ไม่ได้สูงมากนัก โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจได้ให้เหตุผลว่าปัจจุบันแม้จะมีจำนวนสถานประกอบการที่เพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังมีสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ หรือจ่ายทรัพย์สินที่สถานประกอบการของตนให้มากที่สุด โดยจะมุ่งเน้น หรือให้ค่าน้ำหนักไปยังเรื่องของคุณภาพในการให้บริการมากขึ้น เช่น การให้บริการแนะนำ การไม่นำสินค้าที่ไม่มีคุณภาพมาจำหน่ายแก่ลูกค้า รวมความแล้วหมายถึงความมีจรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ซึ่งจะส่งผลให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ และเข้ามาใช้บริการ หรือจ่ายทรัพย์สิน สถานประกอบการของตน

ปัจจัยด้านสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 เพราะทั้งนี้สภาพการณ์ทางเศรษฐกิจย่อมหมายถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศ หากสภาพทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยจะเห็นได้ว่าประชาชนส่วนใหญ่มักจะเก็บเงินเอาไว้ โดยจะมีการใช้จ่ายในส่วนที่มีความสำคัญจริงๆ เช่น การใช้จ่ายในสินค้าประเภทของปัจจัยสี่ หรือสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต มากกว่าที่จะใช้จ่ายเพื่อแสวงหาความเพลิดเพลิน หรือเพื่อความสนุกสนานส่วนตัว

ปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ผลจากการศึกษาพบว่ามีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ามีค่าคะแนนที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งทางภาคธุรกิจให้ความเห็นว่าปัจจุบันถึงแม้ภาครัฐจะมีนโยบายในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น แต่การดำเนินงานนั้นไม่ได้ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยทั้งนี้เมื่อศึกษาถึงข้อมูลเชิงลึกกลับพบว่ากรณีที่นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวได้ยิน หรือได้ฟังว่าสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นมีความสวยงาม ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาพิสูจน์ถึงคำอ้างเหล่านั้น ซึ่งบางครั้งเมื่อเดินทางมาถึงกลับพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นไม่ได้มีความสวยงามดังเช่นคำอ้าง โดยในที่นี้จากคำพูดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อเรื่องของงบประมาณภาครัฐที่ได้จัดสรรลงมายังหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ว่ามีมากน้อยเพียงไร ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่กล่าวในอดีตนั้นอาจจะมีความสวยงาม แต่เมื่อเปิดให้มีนักท่องเที่ยวเข้าชมมากขึ้น ก็อาจจะส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้องให้การดูแล ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนา โดยอาจจะทำไปพร้อมกันกับการส่งเสริมหรือประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นๆ

ปัจจัยในด้านกฎหมาย และกฎข้อบังคับของทางราชการ ผลจากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจมีความเห็นว่าน่าจะมีค่าความสำคัญในระดับปานกลาง โดยทั้งนี้มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีค่าคะแนนไม่สูงมากนัก โดยทั้งนี้ภาคธุรกิจได้ให้เหตุผลที่ว่าสถานที่ท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นมักจะมีข้อบังคับในการท่องเที่ยว แต่เมื่อศึกษาลึกลงไปจะพบว่ากฎข้อบังคับถึงแม้ว่าจะมีความเข้มงวด หรือมีบทลงโทษที่รุนแรงเพียงไร ก็ไม่เทียบเท่ากับการนำไปใช้ หรือการปฏิบัติที่แท้จริง ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่มีกำลังเจ้าหน้าที่ฯ ไม่เพียงพอที่จะให้ความดูแลอย่างทั่วถึง และบางครั้งหากสถานที่ท่องเที่ยวมีกฎระเบียบ หรือข้อบังคับที่เข้มงวดเกินไปก็อาจจะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการน้อย แต่อย่างไรก็ตามหากแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับก็ไม่น่าที่จะมีผลต่อการท่องเที่ยวมากนัก เพราะนักท่องเที่ยวยังคงมีความต้องการรู้ ต้องการเห็นถึงความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น ซึ่งรวมความแล้วสามารถสรุปได้ว่ากฎระเบียบ ข้อบังคับ นั้นเป็นเพียงแค่กรอบแนวทางเพื่อส่งผลให้เกิดความเป็นระเบียบในแหล่งท่องเที่ยว และไม่น่าที่จะมีผลต่อการท่องเที่ยวแต่อย่างใด

ข้อมูลส่วนบุคคล ของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย

จากการศึกษาถึงข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตอำเภอเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดขอนแก่น จังหวัด อุดรธานี จังหวัดหนองคาย และจังหวัดเลย จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในเชิงสุขภาพส่วนใหญ่แล้วนั้นมีระดับอายุอยู่ระหว่าง 21 – 30 ปี โดยมีอายุโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.51 ปี และโดยส่วนใหญ่แล้วจะประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.67 รองลงมาจะเป็นนิสิตนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.67 และประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 17.00 และอีกร้อยละ 15.33 จะประกอบอาชีพรับราชการ โดยมีระดับรายได้ต่อเดือนโดยเฉลี่ยคือ 24,485.67 บาท จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นจะจบการศึกษาในระดับปริญญาตรีซึ่งคิดเป็นร้อยละ 50.33 โดยร้อยละ 43.67 จะมีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าบุคคลกลุ่มนี้นั้นมักจะมีอายุที่ค่อนข้างมาก กล่าวคือมีอายุในระดับ 47 ปีขึ้นไป ซึ่งมักจะนิยมในเรื่องของการท่องเที่ยวมากกว่าบุคคลที่มีระดับอายุที่ต่ำกว่า และอีกร้อยละ 6.00 มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรี

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว การเดินทาง และการพักผ่อนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จังหวัดขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย และเลย

ในด้านข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวโดยเฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 4,192.67 บาท ทั้งนี้เมื่อได้ทำการศึกษาให้ลึกลงไปจะพบว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นนั้นเกิดขึ้นกับส่วนของค่าใช้จ่ายในเรื่องของอาหารมากที่สุด โดยคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 28.97 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องของค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่าโดยสาร ค่าน้ำมัน ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 27.47 โดยทั้งนี้วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่แล้วเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนคิดเป็นร้อยละ 64.00 รองลงไปคือการเดินทางมาเพื่อการศึกษา และดูงานคิดเป็นร้อยละ 15.67 โดยทั้งนี้นักท่องเที่ยวมักจะนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวโดยเป็นครอบครัวหรือญาติ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงไปกล่าวว่าเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อนคิดเป็นร้อยละ 36.67 และอีกร้อยละ 17.00 นั้นจะเป็นการเดินทางมาท่องเที่ยวกับคณะทัวร์ โดยรูปแบบในการเดินทางส่วนใหญ่จะนิยมใช้รถยนต์ส่วนตัวในการเดินทาง จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่า

บทที่ 5

สรุป และข้อเสนอแนะ

(Summary and Recommendations)

สรุปผลการศึกษา (Summary)

ในการศึกษา และวิเคราะห์การจัดทำแผนเพื่อการพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีพื้นที่ในการศึกษาได้แก่ จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4 จังหวัด ซึ่งประกอบด้วย 1.จังหวัดหนองคาย 2.จังหวัดอุดรธานี 3.จังหวัดขอนแก่น และ 4.จังหวัดเลย โดยมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 300 ราย และผู้ประกอบการจำนวน 30 ราย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

1. เพื่อศึกษา และจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่ได้รับจากการใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้ประกอบการในการพัฒนาธุรกิจของตนเองสู่ธุรกิจการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนให้มีคุณภาพ และมาตรฐานการบริการในระดับสากล
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจอุตสาหกรรมบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน รวมถึงเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนท้องถิ่น เกิดความต้องการลงทุนประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน อันจะช่วยเกิดการสร้างงานสร้างรายได้แก่คนในท้องถิ่นนั้นอย่างยืนยาวเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้ประกอบการมีการวางแผนการดำเนินธุรกิจให้เป็นที่ไปตามปรัชญาของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายใต้กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่กำหนด

โดยทั้งนี้คณะผู้วิจัยใคร่ขอสรุปผลการศึกษาดังต่อไปนี้

นักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 75.00 ได้เดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเป็นครั้งแรก และยังพบว่า นักท่องเที่ยวกว่าร้อยละ 62.00 มีระยะเวลาในการท่องเที่ยวเพียงแค่ 2 วัน ซึ่งนับได้ว่ามีเวลาที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งอาจจะด้วยเหตุผลของข้อจำกัดในด้านของเวลาในการหยุดพักจากการประกอบอาชีพ หรือการลาพักผ่อน และสำหรับในส่วนของการพักผ่อนโดยส่วนใหญ่แล้วนักท่องเที่ยวกล่าวว่า จะนิยมพักผ่อนยังโรงแรม เกสเฮ้าส์ หรือบังกะโล โดยทั้งนี้ก็มีค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนโดยเฉลี่ยประมาณ 780.31 บาทต่อวัน หรืออาจจะกล่าวได้ว่ามีค่าใช้จ่ายด้านห้องพักอยู่ระหว่าง 500 – 1,000 บาท

ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นในส่วนของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในส่วนที่เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ผลจากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 93.00 กล่าวว่าเห็นด้วยที่จะส่งเสริมให้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นเป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า

1. ประชากรส่วนใหญ่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนนั้นประกอบอาชีพในการเกษตร ซึ่งการที่จะสนับสนุนให้เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเมื่อพิจารณาถึงทรัพยากรในด้านต่างๆ แล้ว ถือได้ว่ามีความพร้อมค่อนข้างสูง
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการเป็นแหล่งพักผ่อน อีกทั้งยังมีจังหวัดหนองคายที่ติดอันดับเมืองน่าอยู่อันดับ 7 ของโลก
3. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีพรมแดนอยู่ติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวต่อได้ง่าย
4. เรื่องของความเจริญที่จะตามมาจากการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางในการท่องเที่ยว ซึ่งจะโยงไปถึงการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุขของภาครัฐ

เมื่อศึกษาถลกลงไปยังพบต่อไปอีกว่านักท่องเที่ยวโดยส่วนต้องการให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดที่ตนไปท่องเที่ยวนั้นมีการปรับปรุง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของป้ายบอกทิศทาง และรวมถึงความหลากหลายของพันธุ์พืชที่เพาะปลูก ทั้งนี้ยังคงรวมไปถึงในเรื่องของความสะอาด ความเพียงพอของสาธารณูปโภคพื้นฐาน การประชาสัมพันธ์อันเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว และรวมไปถึงรูปแบบของการอนุรักษ์ให้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้นคงสภาพความเป็นอยู่ที่ดีต่อไป อีกทั้งยังสมควรที่จะเน้นจุดขายในด้านของความเป็นเอกลักษณ์ และความน่าดึงดูดใจของแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP โดยทั้งนี้ควรส่งเสริมกันอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดการสร้างรายได้แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่อไป

ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในส่วนของความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาถึงทัศนคติในส่วนของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งก็คือจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย โดยวิธีการสัมภาษณ์ข้อมูลในด้านทัศนคติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยเป็นการระบุ หรือกล่าวถึงถึงความพึงพอใจในปัจจุบันด้านนั้นๆ โดยแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง ในลักษณะความรู้สึกว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจโดยวิธีการคิดคำนวณน้ำหนักของค่าคะแนนเฉลี่ย (Weight mean score : WMS) ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยต่างๆ โดยภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 และเมื่อพิจารณาถึงความพึงพอใจในปัจจุบันด้านต่างๆ แล้วนั้นจะพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ด้านสภาพของการคมนาคม ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.46

ด้านสาธารณูปโภค / สิ่งอำนวยความสะดวก ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.65

ด้านภาคธุรกิจ / สินค้าที่ระลึก ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.57

ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ณ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.53

ด้านกฎระเบียบของ แหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

ด้านแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นักท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีความพึงพอใจในระดับ มาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.70

สำหรับลักษณะของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่า ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยผลจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

ระดับอายุมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 41.182 : P = 0.000$)

การประกอบอาชีพมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 44.435 : P = 0.002$)

วุฒิการศึกษามีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($\chi^2 = 32.984 : P = 0.001$)

ระดับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($\chi^2 = 10.710 : P = 0.296$)

แนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนในทัศนะของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทางคณะผู้วิจัยได้ทำการสรุป ทัศนคติ ของนักท่องเที่ยวโดยการจำแนกความต้องการในการพัฒนาโดยการเรียงลำดับหัวข้อ 10 ลำดับ ว่าหัวข้อใดที่สมควรจะต้องมีการพัฒนาในกรณีเร่งด่วนมากที่สุด จนถึงหัวข้อที่จะต้องมีการพัฒนาในกรณีเร่งด่วนที่น้อยที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยั่งยืน โดยผลจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ต่อไปนี้

จากการศึกษาพบว่าหัวข้อที่สมควรที่จะได้รับการพัฒนาโดยเร่งด่วนสำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการเรียงลำดับความสำคัญคือ 1. ราคาสินค้า หรืออัตราค่าบริการ ในแหล่งท่องเที่ยว 2. การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติ 3. ความสะอาดของสถานที่ท่องเที่ยว 4. มาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว 5. มัคคุเทศก์ท้องถิ่น 6. ความรู้ที่ได้รับจากการเยี่ยมชม 7. สิ่งอำนวยความสะดวก

สะดวกต่างๆ เช่น ที่จอดรถ สุขา ระบบสาธารณูปโภค ฯลฯ 8. การเข้าถึง/การคมนาคม 9. ความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว และ 10.การประชาสัมพันธ์

ข้อมูลเกี่ยวกับภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับส่วนงานภาคธุรกิจ

จากการศึกษาพบว่าในส่วนข้อมูลทั่วไปของภาคธุรกิจที่ได้ศึกษานั้นส่วนใหญ่แล้วจะมีการให้บริการด้านการค้าในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาทิสินค้าที่ระลึก ร้านอาหาร และเครื่องดื่ม หรือร้านค้าเบ็ดเตล็ด รวมทั้ง ร้านค้าที่เป็นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแห่งนั้นๆ โดยทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจโดยส่วนใหญ่แล้วจะมีการดำเนินงานมานานกว่า 10 ปี โดยทั้งนี้ทางภาคธุรกิจจะมีกลุ่มลูกค้าหลักๆ ที่เข้ามาใช้บริการคือ นักท่องเที่ยวที่ได้เข้ามาเยี่ยมชมในแหล่งท่องเที่ยววันนั้นๆ โดยกลุ่มลูกค้าหลักๆ จะเป็นคนไทย ทั้งนี้เมื่อศึกษาในเชิงลึกพบว่าภาคธุรกิจโดยส่วนใหญ่มีเคยได้ร่วมมือ หรือประสานงานกับหน่วยงานทั้งในภาครัฐ และภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับแนวคิดด้านธุรกิจ และพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถอธิบายได้โดยจำแนกออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

ด้านส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix in Core Products and Services: 4Ps)

สำหรับการศึกษาในด้านของส่วนประสมทางการตลาดทางคณะวิจัยได้ทำการศึกษาโดยพิจารณาถึงสินค้าและบริการหลักๆ ตามที่แต่ละหน่วยธุรกิจได้ดำเนินการ โดยได้แยกประเด็นของส่วนประสมทางการตลาดออกเป็น 4 ประเด็น คือในด้านของผลิตภัณฑ์ (Products) ด้านของระดับราคา (Price) ด้านช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการ (Place) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) โดยในแต่ละด้านนั้นสามารถที่จะจำแนกรายละเอียดดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์ (Products) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจโดยส่วนใหญ่ได้ดำเนินการทำธุรกิจในรูปแบบของการให้บริการดังนี้ คือ ร้านจำหน่ายสินค้าเบ็ดเตล็ดทั่วไป ร้านขายสินค้าที่ระลึก ร้านอาหาร และร้านขายสินค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ด้านระดับราคา (Price) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจได้มีหลักเกณฑ์การกำหนดระดับราคาในการให้บริการ หรือกำหนดราคาในตัวสินค้าและบริการดังนี้คือ การตั้งราคาที่ไม่แตกต่างกับร้านค้านั้นๆ อีกทั้งมีการจัดทำเป็นชุดสินค้าสำหรับจำหน่าย และรวมไปถึงการให้ส่วนลดสำหรับผู้เข้ามาใช้บริการเป็นประจำ

ด้านช่องทางการจำหน่ายสินค้าและบริการ (Place) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจได้มีแนวทางในการดำเนินการทางธุรกิจ โดยวิธีการดังนี้ คือ การบริการเฉพาะจุดที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยว และการให้บริการติดต่อทางโทรศัพท์ หรือทางเว็บไซต์ เป็นต้น

การส่งเสริมการตลาด (Promotion) จากการศึกษาพบว่าภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจส่วนบุคคลดังนั้นลักษณะของการส่งเสริมการตลาดยังไม่ค่อยมีมากนัก ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การส่งเสริมการตลาดที่ค่อนข้างจะเป็นหลักเกณฑ์ จะเกิดขึ้นกับธุรกิจที่มีลักษณะของการดำเนินธุรกิจขนาดใหญ่ เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือ ชาร์โด เคอ เลย ซึ่งการดำเนินธุรกิจประเภทนี้ กล่าวมานี้ จะมีแนวทางในการส่งเสริมการตลาดดังต่อไปนี้ การจัดช่วงโปรโมชั่น ด้วยการลดราคาสินค้า รวมถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ด้านการพัฒนาตลาด

สำหรับการศึกษาด้านการพัฒนาการตลาดของภาคธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พบว่า โดยส่วนใหญ่จากที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นธุรกิจขนาดย่อม และลักษณะของสินค้าโดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นสินค้าที่มีลักษณะที่คล้ายคลึง ประกอบกับการดำเนินการด้านการตลาดมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่สำหรับภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่แล้วนั้น เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือชาร์โด เคอ เลย นั้นจะมีข้อแตกต่างที่ว่า จะเป็นภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งได้มีการพัฒนาด้านการตลาดอยู่สม่ำเสมอ โดยทั้งนี้เมื่อจำแนกการศึกษาออกเป็นหัวข้อต่างๆ แล้วสามารถอธิบายได้ดังนี้

การปรับปรุง / พัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ

จากการศึกษาในส่วนของการปรับปรุง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ หรือการบริการ ผลจากการศึกษาสามารถนำมาอธิบายได้ดังนี้ คือ ภาคธุรกิจต้องมีการอบรมพนักงานในเรื่องของการให้บริการที่ดี รวมถึงการติดฉลากแสดงส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ โดยระบุวันที่ๆ ผลิต และวันหมดอายุ รวมไปถึงการดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ปัญหาด้านการตลาดที่ทางภาคธุรกิจประสบ ณ ปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่ภาคธุรกิจส่วนใหญ่พบในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกัน ก็คือในเรื่องของสภาวะทางเศรษฐกิจที่ไม่ค่อยเอื้ออำนวยแก่การท่องเที่ยว โดยทั้งนี้ ส่งผลให้นักท่องเที่ยว หรือผู้ใช้บริการที่เคยมาใช้อยู่เป็นประจำนั้น ชะลอ หรือหยุดการเดินทางมาใช้บริการ ประกอบกับการที่มีแหล่งที่ตั้งที่อยู่ไกลจากเขตตัวเมือง จึงส่งผลให้มีปัญหาในเรื่องของการเดินทาง เช่น ความถี่ของรถประจำทางที่มีอยู่ หรือรวมไปถึงอัตราค่าโดยสาร เป็นต้น

แนวทางในการแก้ไขปัญหาทางภาคธุรกิจที่ประสบ ณ์ ปัจจุบัน

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาทางภาคธุรกิจที่ประสบอยู่ ณ์ ปัจจุบัน จากการศึกษาจะเห็นว่าโดยส่วนใหญ่แล้วนั้นทางภาคธุรกิจขนาดย่อมนั้นไม่ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาของธุรกิจของตนแต่อย่างใด หรือถ้าจะดำเนินการก็ดำเนินการอยู่น้อยมาก แต่สำหรับภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่จะมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างไป เช่น มีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ใหม่ การส่งเสริมการขายโดยลักษณะของการจัดเป็นชุดของสินค้า การติดต่อบริษัทนำเข้า ซึ่งมีลักษณะของการสร้างเครือข่าย และรวมไปถึงการลดราคาสินค้า ซึ่งการลดราคานี้ทางภาคธุรกิจขนาดย่อมได้มีการปฏิบัติเช่นเดียวกันกับภาคธุรกิจขนาดใหญ่ แต่จากการศึกษายังพบต่อไปอีกว่าในส่วนของการลดระดับราคาในภาคธุรกิจขนาดย่อมนั้นเมื่อมีการลดระดับราคา ภาคธุรกิจ-ร้านค้าอื่นๆ ที่ขายสินค้าในลักษณะเดียวกันนั้นจะมีการลดระดับราคาสินค้าด้วยเช่นกัน

ด้านการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจ

ผลการศึกษาในด้านการพัฒนาบุคลากรของภาคธุรกิจนั้น พบว่า เนื่องจากภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจขนาดย่อม หรือขนาดเล็ก และเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินการในลักษณะของครอบครัว (Family Business) ดังนั้นการดำเนินธุรกิจนั้นจึงไม่ได้เห็นความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรแต่อย่างใด ซึ่งถ้าจะมีก็อาจจะมีน้อยมาก เช่น การเข้าร่วมอบรมกับการท่องเที่ยวของจังหวัด ในเรื่องของการเป็นเจ้าของที่ดี เป็นต้น

การมีส่วนร่วม หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

ผลการศึกษาในเรื่องของการมีส่วนร่วม หรือการสนับสนุนจากหน่วยงานในภาครัฐ พบว่าทางภาคธุรกิจส่วนใหญ่จะไม่เคยได้เข้าร่วม หรือได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ จะมีก็แต่ภาคธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ เช่น ศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP หรือซาร์โศ เคอ เลข โดยทั้งนี้ได้มีการเข้าร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในด้านของการนำสินค้า ไปแสดง หรือจำหน่าย ในงานเทศกาลต่างๆ ของจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นในจังหวัดของตน หรือจังหวัดอื่นๆ และทางภาครัฐยังได้ให้การสนับสนุนโดยการประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำ ธุรกิจของตนใน เว็บไซต์ หรือโบรชัวร์ ของประชาสัมพันธ์จังหวัดด้วยเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตามทางภาคธุรกิจได้มีข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานภาครัฐในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจังในด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มากกว่าที่เป็นอยู่
2. หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างต่อเนื่อง และควรที่จะมีการตั้งงบประมาณในด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น
3. หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนในเรื่องของภูมิปัญญาพื้นบ้านให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภูมิปัญญาในเรื่องของการประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์ OTOP ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างงาน และรายได้แก่ประชาชนในพื้นที่

การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (SWOT Analysis)

จากการศึกษาถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น เลย อุดรธานี และหนองคาย โดยผลจากการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength: S)

1. การมีเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจ
2. สามารถจัดหาวัตถุดิบในการผลิตได้ง่าย และมีราคาถูก
3. สถานประกอบการมีทำเลที่ตั้งอยู่ ณ แหล่งท่องเที่ยว ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวสะดวกที่จะเข้ามาใช้บริการ
4. พนักงานมีทักษะในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น
5. ภาคธุรกิจมีการประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนทั่วไปรู้จัก เช่น มีการใช้สื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หรือ โบรชัวร์ เป็นต้น

จุดอ่อน (Weakness: W)

1. ต้นทุนของวัตถุดิบที่มีความจำเป็นต้องใช้ในการผลิตสินค้าบางชนิดมีราคาที่สูงขึ้นสูง เพราะว่ามีเรื่องของค่าใช้จ่ายในการขนส่งเข้ามาเกี่ยวข้อง
2. โดยส่วนใหญ่แล้วนั้นสถานประกอบการจะเป็นธุรกิจขนาดย่อม ซึ่งบริหารงานโดยคนในครอบครัว ซึ่งไม่มีความรู้ หลักการ ในการดำเนินธุรกิจที่ถูกต้อง ส่งผลให้บางครั้งเกิดการตัดสินใจที่ผิดพลาด และก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ธุรกิจ เช่น การขยายกิจการ
3. ข้อจำกัดในด้านของภาษาของพนักงานบางคน เมื่อมีชาวต่างประเทศเข้ามาใช้บริการ ซึ่งบางครั้งอาจจะทำให้เกิดข้อผิดพลาดในการสื่อสารได้
4. ขาดแคลนเงินทุน ที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ โดยทั้งนี้ส่งผลให้ไม่สามารถขยายกิจการให้มากยิ่งขึ้นได้

โอกาส (Opportunity : O)

1. หน่วยงานภาครัฐมีนโยบายให้การสนับสนุนในเรื่องของการฝึกอบรม และรวมไปถึงการนำชื่อธุรกิจเข้าบรรจุในเว็บไซต์ของจังหวัดเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จัก
2. การเข้าร่วมงานเทศกาลที่ทางจังหวัดได้จัดขึ้น
3. มีการวางระบบการติดต่อสื่อสาร เช่น ระบบโทรศัพท์ ซึ่งก่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อ ได้มากยิ่งขึ้น
4. ภาคธุรกิจส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมถนนสายหลัก ทำให้ผู้เดินทางทั่วไปสามารถรับรู้ รับทราบ อีกทั้งยังสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยสะดวก

อุปสรรค (Treat : T)

1. ขาดหน่วยงานที่เป็นหลักในการดูแล หรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประกอบการ หรือการควบคุมระดับราคาสินค้า บริการ
2. การส่งเสริมจากหน่วยงานของภาครัฐนั้นมีน้อย และจัดทำไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว
3. ความถี่ของรถประจำทางที่ให้บริการนั้นมีช่วงเวลาที่ไม่มีสม่ำเสมอ ซึ่งก่อให้เกิดความลำบากสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโดยรถโดยสารประจำทาง ซึ่งต้องใช้เวลาที่ค่อนข้างนานในการรอคอย
4. สภาพการณ์ด้านเศรษฐกิจที่ค่อนข้างตกต่ำ ส่งผลให้มีจำนวนผู้ใช้บริการที่ลดลง

ส่วนของทัศนคติที่มีต่อการวางแผนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาในส่วนของทัศนคติของผู้ประกอบการที่มีต่อการวางแผนธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วย จังหวัดขอนแก่น เลย อุดร และหนองคาย โดยผลจากการศึกษาสามารถสรุปออกมาได้ดังนี้

ด้านผลิตภัณฑ์

1. ผลิตภัณฑ์ที่ทางภาคธุรกิจนำมาจำหน่ายควรมีความโดดเด่นในความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ หรือชุมชน ซึ่งอาจจะจัดทำโดยการออกแบบลวดลายต่างๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับชุมชน หรือพื้นที่อื่นๆ
2. ผลิตภัณฑ์ที่ทางภาคธุรกิจนำมาจำหน่ายควรเน้นในเรื่องของความหลากหลาย และเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค

ด้านระดับราคา

1. ภาคธุรกิจควรมีเกณฑ์ในการตั้งราคา โดยอาจจะมีการตกลงร่วมกันแล้วกำหนดราคากลางในตัวสินค้าชนิดเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการแย่งลูกค้ากันด้วยการตัดราคาในการบริการ
2. ภาคธุรกิจควรมีเกณฑ์ในการตั้งราคาโดยจะต้องยึดหลักของความเป็นเหตุเป็นผล กล่าวคือไม่สูง หรือต่ำเกินไป เพราะต้องคำนึงเสมอว่าธุรกิจนั้นต้องอยู่ได้ และผู้ใช้บริการเต็มใจที่จะจ่าย

ด้านช่องทางในการจัดจำหน่าย

1. ภาคธุรกิจจำเป็นต้องมีช่องทางในการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น โดยทั้งนี้อาจจะจำเป็นต้องมีเว็บไซต์ เป็นของตนเอง ด้วยเหตุที่ว่าบุคคลอื่นๆ ที่มีได้มีโอกาสมาท่องเที่ยวแต่ต้องการสินค้าที่มีจำหน่ายก็สามารถติดต่อได้ทางเว็บไซต์ หรือทางโทรศัพท์ได้
2. ภาคธุรกิจจำเป็นต้องมีการวางแผนในการปรับปรุงระบบโครงสร้างในเรื่องของการติดต่อ เช่น การติดต่อทางอินเทอร์เน็ต ที่มีความเร็วเพิ่มขึ้น รวมไปถึงการทำเรื่องติดตั้งระบบโทรศัพท์ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการติดต่อ

3. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องสร้างเครือข่าย ในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งทั้งนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อ คือการนำสินค้าของตน ไปฝากเครือข่ายในสถานที่อื่นๆ เช่น ต่างจังหวัด โดยจะเกิด ช่องทางในการจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นได้

ด้านการส่งเสริมการตลาด

1. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มีมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา โดย อาจจะใช้สื่อทาง วิทยุ ป้ายประกาศ แผ่นพับ โบรชัวร์ เว็บไซต์ หรือแม้แต่การใช้สื่อ ทางโทรทัศน์ เช่น เคเบิลทีวี เป็นต้น
2. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ผู้ให้บริการที่เคยเข้ามาใช้บริการเดินทางกลับมา ใช้ เช่น การให้ดูปองส่วนลดสำหรับผู้ให้บริการในครั้งที่สอง หรืออาจจะมีการแถม สินค้าในลักษณะของการมอบให้เป็นที่ระลึกในการเข้ามาใช้บริการ
3. ภาครัฐกิจจำเป็นต้องเพิ่ม หรือปรับปรุงด้านวิธีการตลาดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในรูปแบบ ของวิธีการติดต่อ เช่น การเพิ่มตู้สายโทรศัพท์ หรือ การสร้างเว็บไซต์สำหรับ ประชาสัมพันธ์ ให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเว็บไซต์อาจจะจำเป็นต้องมี การปรับปรุงทุกๆ เดือน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความทันสมัย และทันเหตุการณ์ยิ่งขึ้น

ด้านพนักงาน และเจ้าของกิจการ

1. ภาครัฐกิจควรมีการจัดให้พนักงานได้มีโอกาสเข้าไปศึกษาอบรม ทั้งนี้เพื่อพัฒนา ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น ภาษา มารยาท หรือทัศนคติในการให้บริการ เมื่อมีโอกาสไม่ ว่าจะเป็นการจัดโดยหน่วยงานภาครัฐ หรือภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้อง
2. ภาครัฐกิจควรมีความหาแนวทางในการส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานรู้จักการทำงาน ร่วมกันเป็นทีม ประกอบกับการส่งเสริมในด้านความจงรักภักดีต่อหน่วยงานของตน

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และความน่าดึงดูด

1. ภาครัฐกิจควรมีการนำเอาเอกลักษณ์ประจำถิ่นฐานต่างๆ เข้ามาเป็นจุดขาย เช่น การนำ ภาพศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ของถิ่นฐาน มาตกแต่ง
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการนำแผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยว หรือแหล่งในการ ให้บริการที่ชัดเจน และมองเห็นได้ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความสะดวกในการติดต่อกับ ภาครัฐกิจ

ด้านผลิตภาพ และคุณภาพ

1. ภาคธุรกิจควรเน้นรูปแบบของการให้บริการที่ดีแก่ผู้เข้ามาใช้บริการ
2. ภาคธุรกิจควรมีการเก็บข้อมูลของผู้ใช้บริการ เช่น แบบสอบถาม ทั้งนี้เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานของธุรกิจต่อไป

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน

สำหรับการศึกษาปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ในส่วนที่เป็นทัศนคติของผู้ประกอบการนั้น ผลจากการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยด้านถนน หรือการคมนาคม จากการศึกษาพบว่าปัจจัยในด้านถนน หรือการคมนาคม นั้นทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยที่มีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

ปัจจัยด้านไฟฟ้า จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการเข้าถึงของไฟฟ้านั้นเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.13

ปัจจัยด้านแหล่งน้ำ จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านแหล่งน้ำเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.94

ปัจจัยด้านแหล่ง หรือปริมาณเงินทุน จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านแหล่ง หรือปริมาณเงินทุนเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมากที่สุดของการดำเนินธุรกิจ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.52

ปัจจัยด้านการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยด้านการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่ายเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทางภาคธุรกิจคาดว่าน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.45

ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาในส่วนของปัจจัยที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในของด้านทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่ทางภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.68

ปัจจัยด้านจำนวนของพนักงานในสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านจำนวนของพนักงานในสถานประกอบการภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีระดับความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

ปัจจัยด้านคุณภาพของพนักงานในสถานประกอบการ ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านคุณภาพของพนักงานในสถานประกอบการภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีระดับความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.16

ปัจจัยด้านจำนวนคู่แข่งทางธุรกิจ ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านจำนวนคู่แข่งทางธุรกิจภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

ปัจจัยด้านสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านสภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

ปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล ผลจากการศึกษาปัจจัยด้านนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.58

ปัจจัยในด้านกฎหมาย และกฎข้อบังคับของทางราชการ ผลจากการศึกษาปัจจัยในด้านกฎหมาย และกฎข้อบังคับของทางราชการภาคธุรกิจคาดว่าจะน่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีความสำคัญในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.23

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย (Recommendation)

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะบางประการสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำไปกำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนารูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างยั่งยืนต่อไป

ด้านผลิตภัณฑ์ ในส่วนของผลิตภัณฑ์นั้นหากจะเป็นไปได้ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นเข้ามาช่วยในการวางแผนในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ โดยอาจจะเน้นความแตกต่าง ซึ่งอาจจะเป็นเรื่องของเอกลักษณ์ หรือสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของพื้นที่นั้นๆ โดยอาจจะทำการจัดกิจกรรมประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์ หรือการสัมมนาในรูปแบบของการผลิต เช่น มาตรฐาน เทคนิคการผลิต เป็นต้น

ด้านระดับราคา และความคุ้มค่า ในส่วนของระดับราคา และความคุ้มค่านั้นในฐานะของผู้บริโภคต้องการในสิ่งที่ดีที่สุด ให้คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่เสียไป ดังนั้นในการตั้งระดับราคาในปัจจุบันนั้นอาจจะมี การตั้งราคาในลักษณะที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถานประกอบการ ดังนั้นหากเป็นไปได้ที่อาจจะส่งผลดีต่อการบริโภค คือ การควบคุมระดับราคาให้มีมาตรฐานเดียวกัน โดยสิ่งที่จะตามมาก็คือหากหน่วยธุรกิจต้องการให้นักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการก็ต้องปรับปรุงมาตรฐานของการให้บริการของตนให้ดีขึ้นกว่าคู่แข่ง

ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย จะเห็นได้ว่าในโลกปัจจุบันเป็นโลกแห่งการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นทางโทรศัพท์ หรือการใช้ระบบอินเทอร์เน็ต โดยสิ่งที่ทางหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต้องให้ความเอาใจใส่ก็คือโครงสร้าง หรือระบบที่ใช้ในการรองรับเทคโนโลยีในการสื่อสารต่างๆ เช่นนี้โดยทั้งนี้จะต้องมีการปรับปรุงระบบการติดต่อของพื้นที่ให้มีความทันสมัย และมีความทั่วถึงเพิ่มมากขึ้น และในส่วนของภาคธุรกิจเองนั้น นอกจากจะมีโทรศัพท์สำหรับการติดต่อแล้วนั้น อาจจะต้องมีการพัฒนาช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้นเช่นอาจจะจัดทำเว็บไซต์ของตนเอง โดยที่ผู้ที่สนใจที่จะใช้บริการจากต่างพื้นที่สามารถเข้าจองการใช้บริการ รวมไปถึงการแนะนำสถานประกอบการของตนว่ามีการให้บริการในรูปแบบใดบ้าง

ด้านการส่งเสริมการตลาด โดยทั่วไปแล้วการส่งเสริมการตลาดนั้นมีวัตถุประสงค์ให้คนรู้จักกิจการของตนเองมากขึ้น และจะได้เข้ามาใช้บริการในสถานประกอบการของตน แต่หากจะต้องมีการปรับปรุงด้านการส่งเสริมการตลาดของภาคธุรกิจนั้น สามารถที่จะทำได้อย่างง่าย คือ การตั้งป้ายโฆษณา ซึ่งอาจจะตั้งในแหล่งที่มีระบบการขนส่ง เช่น สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ รวมไปถึงถึงสนามบิน ซึ่งเมื่อผู้โดยสาร หรือนักท่องเที่ยวลงรถ หรือเครื่องบินมาแล้วจะได้พบเห็นว่าที่

จังหวัดที่ตนเดินทางไปนั้นมิใช่ไร้งานที่เป็นสิ่งที่น่าสนใจ ทั้งนี้รวมถึงแผ่นพับ หรือโบรชัวร์ที่ควร จะจัดทำไว้ และนำไปทิ้งไว้ตามสถานที่ต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ด้านพนักงาน และเจ้าของกิจการ สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือการบริการที่ดี โดยทั้งนี้จำเป็นต้อง ระลึกเสมอว่าทางผู้ให้บริการเป็นผู้ที่นำรายได้มาให้แก่ธุรกิจ และหากไม่มีผู้มาใช้บริการธุรกิจก็ไม่สามารถที่จะอยู่รอดได้ ดังนั้นรูปแบบของการให้บริการด้วยความจริงใจ ด้วยความมีอัธยาศัยไมตรี จิต นั้นย่อมที่จะส่งผลให้ผู้เข้ามาใช้บริการนั้นเกิดความพึงพอใจ และกลับมาใช้บริการอีกในครั้ง ต่อไป และยังเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานประกอบการภายในตัวด้วยเช่นกัน

ด้านลักษณะทางกายภาพของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งที่สำคัญคือความเพียบพร้อมในระบบ สาธารณูปโภคที่มีอยู่ เช่น ความสะอาด จำนวนห้องน้ำที่มีใช้ การมีไฟฟ้าเข้าถึง ความยาก-ง่ายใน การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของ นักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจัยที่อยู่ในส่วนของลักษณะทางกายภาพนี้จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยว นั้นตัดสินใจว่าจะมาท่องเที่ยว หรือไม่มาท่องเที่ยว ดังนั้นหน่วยงาน หรือภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องควร จะให้ความสนใจเป็นพิเศษ โดยอาจจะจัดกำลังเจ้าหน้าที่เข้ามารักษาความปลอดภัยในจุดที่คิดว่า ล่อแหลมต่อการก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรืออันตราย รวมทั้งการพัฒนาระบบสาธารณสุข หรือระบบ ต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องขั้นมูลฐานให้มีความทั่วถึง และถูกสุขลักษณะมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ด้านนโยบายภาครัฐ สำหรับในด้านของนโยบายภาครัฐ จากที่ผ่านมามองเห็นได้ว่าการ ท่องเที่ยวนั้นเป็นกลไกอย่างหนึ่งในการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการ สนับสนุนเรื่องของการท่องเที่ยวทางภาครัฐบาลควรให้ความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในประเทศให้ มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่อยู่ในรูปของเชิงบูรณาการ และรวมถึง การออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว และที่สำคัญคือการผลิตบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้เพียงพอกับความต้องการ และรวมถึงการออกกฎหมาย หรือ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานของการท่องเที่ยวในประเทศ โดยสิ่งที่สำคัญต้องเป็นการ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป (Recommendations for Further Study)

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยว และของภาคธุรกิจที่มีต่อการท่องเที่ยวในเชิงเกษตร ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งประกอบไปด้วยจังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย ซึ่งในการทำวิจัยครั้งต่อไป สมควรที่จะเพิ่มขอบเขตในการทำวิจัยไปยังพื้นที่อื่นๆ เช่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือภาคอื่นๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านสภาพทางภูมิศาสตร์ และด้านของสภาพแวดล้อม ชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงศักยภาพในการดำเนินงานของแต่ละพื้นที่ ตลอดจนสภาพของปัญหาที่ประสบอยู่ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลการวิจัยที่มีประโยชน์ในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความอยู่ดีกินดีมากขึ้น ภายใต้ยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของรัฐบาลที่ชื่อว่า ยุทธศาสตร์อยู่ดีมีสุข

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรจะมีการจัดทำแผนกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานที่มีความเฉพาะด้าน เช่น ยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดต่างๆ หรืออาจจะเป็นยุทธศาสตร์โดยภาพรวมของเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กลุ่มจังหวัด) โดยอาจจะทำการเชิญผู้ประกอบการ หรือผู้ที่มีความเกี่ยวข้องเข้าร่วมระดมความคิดเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดนั้นๆ หรือกลุ่มจังหวัดนั้นๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

(References)

- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 5. 2547. ข้อมูลพื้นฐาน สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อุดรธานี หนองบัวลำภู หนองคาย เลย เอกสารเผยแพร่.
- บุญเลิศ เล็กสมบูรณ์ และ สุวีรัตน์ เฉชาทวีวรรณ .2545. การศึกษาธุรกิจการบริการอาหารเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.(ม.ป.ท.).
- ประไพศรี ศิริจะรวาล .2540. มหัทศวรรษย์ 108 .มูลนิธิโตโยต้าแห่งประเทศไทย.
- ประเสริฐ บุญทรง .2546. ท่องเที่ยวทั่วไทยยิ่งใหญ่ไปไกลเพื่อทหารช่วยพัฒนา. มติชนสุดสัปดาห์ . 23 (1202).
- ปัญญา เจริญวงศ์ .2546. เปิดปม ไร่ชนิกา ลู่ความสำเร็จเส้นทางเกษตรจากนักข่าวมาเป็นชาวสวน . ไทยรัฐ .พุธที่ 3 กันยายน 2546.
- ปิยะ กตัญญา .2543 .แย้ข้างบ้านของประเสริฐ ลมพัด .เทคโนโลยีชาวบ้าน.12(247) : 70-71.
- วีระพงษ์ แสนจันทร์และคณะ. 2545. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาเพื่อจัดทำแผนการ พัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ อุดรธานี หนองคาย. ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภชัย นิลวานิชย์ .2543. เลี้ยงกบ-แปรรูปการ งานเกษตรครบวงจรที่วังน้อย. เทคโนโลยีชาวบ้าน . 12(147) : 86-87.
- เสกสรรค์ ขงวนิชย์ และ คณะ .2546. การศึกษาการจัดการและพัฒนาก่อตั้งเที่ยวระหว่าง ประเทศ : กรณีศึกษาการวางแผนพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวระหว่างภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ลาว กัมพูชา และเวียดนาม. (ม.ป.ท.).
- สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย .2546. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย. เอกสารประกอบการประชุม สัมมนา ชื่อ โรงแรมอิมพีเรียล คิวินปาร์ค .วันจันทร์ 8 กันยายน 2546.

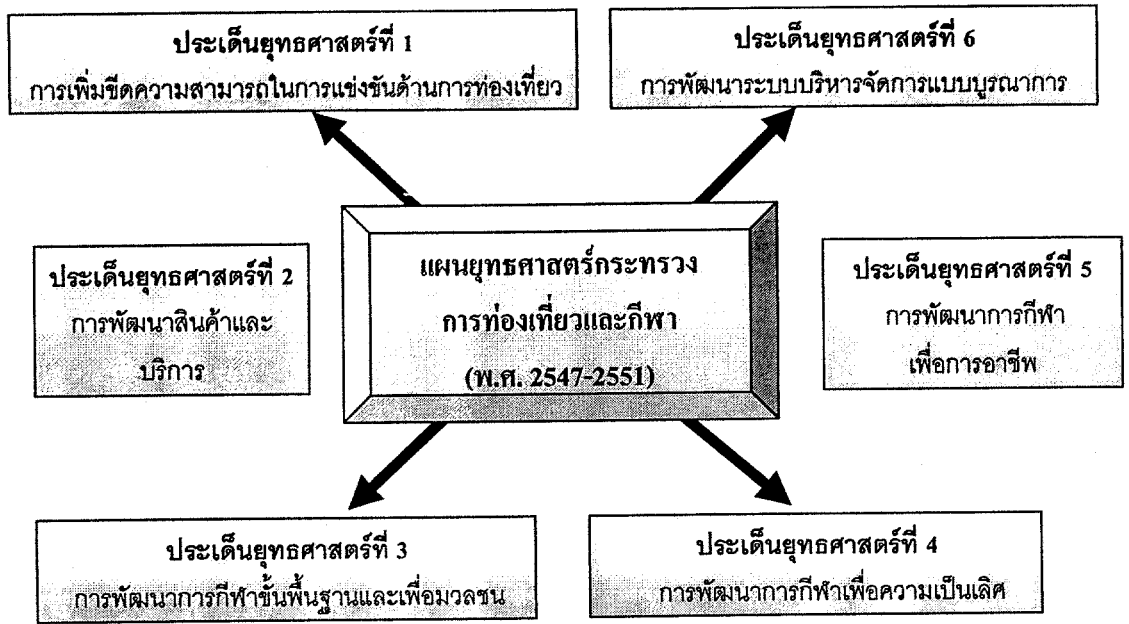
- TAT. 2001. **Ecotourism in Thailand**. APO. Japan.
- Taweekul, K. 2002. **Sky Irrigation Project For Training on Low Cost Housing and Sustainable Cities**. Cebu City, Philippines.
- Thxro, R .1997. **Eyewitness and Travel Guides Thailand**. DK. London.
- Xuyen, D, Thai, T and NGOC, L. 2002. **The Development of the Green productivity program and ecotourism for year in Vietnam**. Paper Presentation at APO. Japan.

หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ภาคผนวก 1. (Appendix 1.)

แผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ. 2547-2551

แผนภาพที่ 2 แสดงแผนยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา พ.ศ. 2547 - 2551

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว
กลยุทธ์**

1. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน ตลาดเชิงรุก ทั้งในและต่างประเทศ
2. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway ในภูมิภาคเอเชีย
3. พัฒนาระบบสารสนเทศ
4. ส่งเสริม World Event Marketing

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว
กลยุทธ์**

1. สร้าง พัฒนา พื้นฟู และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว
2. ยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการ
3. เพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
4. พัฒนามาตรฐานการ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : การพัฒนาการกีฬาขั้นพื้นฐานและเพื่อมวลชน
กลยุทธ์**

1. ส่งเสริมการพัฒนา การเพิ่มศักยภาพในการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐานและเพื่อมวลชน
2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การกีฬาขั้นพื้นฐานและเพื่อมวลชน
3. การส่งเสริมการทำกิจกรรมและการแข่งขันกีฬา ทั้งระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งการ
ประชาสัมพันธ์

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : การพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
กลยุทธ์**

1. ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานการจัดการแข่งขันกีฬาทุกระดับ
2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการแข่งขันกีฬา
3. การส่งเสริมการทำตลาด การทำประชาสัมพันธ์เชิงรุก รวมทั้งการจัดการแข่งขันระดับชาติ และ
นานาชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : การพัฒนาการศึกษาเพื่อการอาชีพ

กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการพัฒนาศึกษาให้เป็นศึกษาอาชีพได้มาตรฐาน
2. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันศึกษาเพื่อการอาชีพ
3. กำหนด กฎ ระเบียบ และการปฏิบัติเพื่อการศึกษาอาชีพ
4. ส่งเสริมการทำตลาดการประชาสัมพันธ์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

กลยุทธ์

1. เพิ่มขีดความสามารถของกระทรวงฯ เพื่อให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การ
ท่องเที่ยว และกีฬา
2. ส่งเสริมประสิทธิภาพบริหารจัดการการท่องเที่ยว กีฬา การออกกำลังกาย และนันทนาการแบบ
บูรณาการในทุกระดับ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในประเทศและ ต่างประเทศ
3. การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว กีฬา การออกกำลังกาย
และนันทนาการ

ภาคผนวก 2. (Appendix 2.)
ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว พ.ศ. 2547-2551

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว กลยุทธ์

1. ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันตลาดเชิงรุกทั้งใน และต่างประเทศ

- จัดทำสื่อการขายที่มุ่งเน้นคุณภาพสินค้าและความหลากหลาย ให้ตรง กลุ่มเป้าหมาย การตลาดท่องเที่ยวตามภารกิจยุทธศาสตร์
- สร้าง โอกาสในการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ
- การเพิ่มประสิทธิภาพสื่อส่งเสริมการตลาด
- ส่งเสริมการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย

2. ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็น Gateway ในภูมิภาคเอเชีย

- นำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวในลักษณะ Combined Destination ทั้งโดยภาคเอกชนและ ครอบคลุมความร่วมมือของภาครัฐ (ทางบก, ทางอากาศ)
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทางบกกับประเทศเพื่อนบ้าน
- ส่งเสริมความร่วมมือทางการท่องเที่ยวภายใต้กรอบความร่วมมือ ระหว่างประเทศ

3. พัฒนาระบบสารสนเทศ

- ระบบสารสนเทศด้านการตลาดและพัฒนา
- ปรับปรุง Website ให้เป็น Portal Site เพื่อเพิ่มช่องทางให้บริการ 2 ลักษณะ คือ E-commerce และ B to B
- ระบบ Call Thailand ทาง Internet เพื่อพัฒนาระบบ Call Center ให้สามารถบริการได้ 24 ชั่วโมง
- จัดทำ Database ของกลุ่ม High-yield และ Expats เพื่อใช้ เสนอขาย Package/Promotion ทาง Direct Mail
- จัดทำฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว
 - ระบบสารสนเทศด้านการบริหาร
- จัดทำระบบ Excellent Center ที่เป็นศูนย์ข้อมูลด้าน การท่องเที่ยวเพื่อการวางแผนอ้างอิง และ บริการประชาชน
- จัดทำระบบฐานข้อมูลและสื่อประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว เผยแพร่ประชาชน และ นักท่องเที่ยวทั่วโลก
- สร้างระบบเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายใน และ ภายนอก
- พัฒนาระบบบูรณาการข้อมูลทางการท่องเที่ยวระหว่าง ภาคที่เกี่ยวข้อง

4. ส่งเสริม World Event Marketing

- เสนอขายเทศกาลงานประเพณี และกิจกรรม ให้เป็นสินค้า การท่องเที่ยวหลัก ทั้งกับ Trade และ Consumer ในตลาดที่มีศักยภาพ และมีความสนใจอย่างครบวงจร
- สร้างความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการจัด World Event Marketing เพื่อนักท่องเที่ยวจดจำและเกิดค่านิยมในการเดินทางท่องเที่ยว
- สร้างช่องทางการขายให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์

1. สร้าง พัฒนา พื้นฟู และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว

- สร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่เป็น Magnet และเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัด กลุ่มจังหวัด ภูมิภาคและประเทศเพื่อนบ้าน
- พื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาเพื่อยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีศักยภาพให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักตามประเภทสินค้า การท่องเที่ยว
- ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ตามศักยภาพและโอกาส

2. ยกระดับมาตรฐานสินค้า และบริการ

- ส่งเสริมให้ชุมชน และประชาชนสามารถพัฒนาและบริหารธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจ และวิสาหกิจชุมชน
- สร้าง และบูรณาการระบบพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพมาตรฐานสากล เป็นศูนย์การเรียนรู้ในภูมิภาค
- เพิ่มปริมาณและคุณภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ฯ ทั้งใน และต่างประเทศ
- สนับสนุน และสร้างมาตรฐานสินค้า และบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถแข่งขันในตลาดโลก

3. เพิ่มมาตรฐานการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว

- เพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในการผ่านเข้าออกประเทศไทย
- ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการอำนวยความสะดวกการผ่านแดน
- จัดให้มีระบบบริการข้อมูลข่าวสารที่เข้าถึงได้ง่ายและสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- ปรับปรุงและพัฒนาถึงอำนวยความสะดวกพื้นฐานให้ได้ มาตรฐานสากลในแหล่งท่องเที่ยว
- การปรับปรุงระบบการขนส่ง และการเชื่อมโยงเส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวระดับนานาชาติ ชาติ ภูมิภาค กลุ่มจังหวัด และจังหวัด

4. พัฒนามาตรฐานการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- พัฒนาระบบอำนวยความสะดวกและเพิ่มขีดความสามารถให้บริการของภาครัฐเกี่ยวกับความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
- ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งใน และต่างประเทศในการส่งเสริมบริการที่เป็นธรรมและแก้ไขปัญหาการเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว
- จัดทำมาตรฐานความปลอดภัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และให้มีการบังคับใช้อย่างทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาระบบบริหารจัดการแบบบูรณาการ

กลยุทธ์

1. เพิ่มขีดความสามารถของกระทรวงฯ เพื่อให้เป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

- ปรับโครงสร้าง บทบาท ภารกิจของหน่วยงานภายในกระทรวงฯ ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามนโยบายรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน
- พัฒนาทักษะและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามยุทธศาสตร์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมาตรฐาน
- พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในของกระทรวงฯ ให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546
- สร้างระบบการวางแผน จัดการงบประมาณ และติดตามประเมินผลของหน่วยงานตามยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

2. ส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบบูรณาการในทุกระดับทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนในประเทศ และต่างประเทศ

- พัฒนาสมรรถนะและศักยภาพในการกำหนดคน โยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ และแนวคิดริเริ่มด้านการท่องเที่ยว ในทุกระดับ
- จัดให้มีระบบรองรับ ป้องกัน และแก้ปัญหาวิกฤติที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยว โดยมีกองทุน “Crisis Management Fund” เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งจัดสรรจากรายได้ภาครัฐที่มาจากการท่องเที่ยว
- พัฒนากลไกเพื่อรองรับความร่วมมือการท่องเที่ยว ในระดับพหุภาคี และทวิภาคี ให้เกิดผลในเชิงปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
- ให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเป็นแกนกลางในการบูรณาการเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับกลุ่มจังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

3. การปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง ด้านการท่องเที่ยว

- จัดให้มีการศึกษา ทบทวน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยว ทั้งทางตรงและ ทางอ้อมในเชิงบูรณาการอย่างต่อเนื่อง
- ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถ ในการออกข้อบังคับต่าง ๆ ที่ส่งเสริม สนับสนุน การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้าน การท่องเที่ยว มีความรู้และเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว